



CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA

ANALIZA

FISKALITETI NA LOKALNOM NIVOU

S A D R Ž A J

PREGLED TABELA I GRAFIKA	11
UVOD	13
1. NAKNADE	16
1.1. Naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta	16
1.2. Naknada za korišćenje opštinskih puteva	29
2. POREZI	47
2.1. Porez na nepokretnosti	48
2.2. Porez na promet nepokretnosti	59
2.3. Porez na dohodak fizičkih lica	61
2.4. Prirez porezu na dohodak fizičkih lica	63
3. TAKSE	65
3.1. Lokalne komunalne takse	65
3.2. Lokalne administrativne takse	79
4. OSTALI PRIHODI	81
4.1. Egalizacioni fond	81
4.2. Transferi od budžeta Države (Uslovne dotacije)	83
4.3. Ostali fiskaliteti	84
5. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE	88
5.1. Naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta	88
5.2. Naknade za puteve	94
5.3. Porez na nepokretnosti	95

5.4. Takse	96
5.5. Generalna preporuka	96
ANEKS 1.....	98
Administrativne takse za Andrijevicu, Bar, Berane, Bijelo Polje, Budva, Cetinje, Danilovgrad, Žabljak, Kolašin, Kotor, Mojkovac.....	98
ANEKS 2.....	125
Administrativne takse za Nikšić, Plav, Plužine, Podgorica, Rožaje, Tivat, Ulcinj, Herceg Novi, Šavnik .	125
PREDLOG ZAKLJUČAKA.....	151

PREGLED TABELA I GRAFIKA

Tabela 1. Visina prihoda ostvarenih po osnovu naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta (iznosi u €):	19
Tabela 2. Prosječni prihodi ostvarenih po osnovu naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta u periodu 2007-2012. godina (iznosi u €)	20
Tabela 3. Visina prihoda ostvarenih po osnovu naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta u odnosu na ukupan prihod lokalne samouprave:	22
Tabela 4. Visina naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta (iznosi u €/m ²)	24
Tabela 5. Prosječan iznos naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta (iznosi u €/m ²):	28
Tabela 6. Visina prihoda ostvarenih po osnovu naknada za korišćenje puteva (iznosi u €)	31
Tabela 7. Visina prihoda ostvarenih po osnovu naknade za korišćenje puteva u odnosu na ukupan prihod lokalne samouprave	33
Tabela 8. Naknade za korišćenje puteva: Godišnja naknada za zakup putnog zemljišta (iznosi u €/m ²)	35
Tabela 9. Naknade za korišćenje puteva: Naknade za priključenje prilaznog puta na opštinski put (iznosi u €):	36
Tabela 10. Naknade za korišćenje puteva: Naknade za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova na javnom putu i sl.	37
Tabela 11. Naknada za postavljanje i ugradnju elektronskih, telefonskih, antenskih uređaja i opreme i sl. i godišnja naknada za postavljene uređaje (iznosi u €)	38
Tabela 12. Naknade za korišćenje puteva: Naknade za izgradnju komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa opštinskog puta (iznosi u €)	39
Tabela 13. Naknade za korišćenje puteva: Godišnje naknade za korišćenje komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa opštinskog puta (iznosi u €)	40
Tabela 14. Naknade za korišćenje puteva: Naknade za natpise na putu i postavljene pored puta	43
Tabela 15. Naknade za korišćenje puteva: Naknade za natpise na putu i postavljene pored puta	44
Tabela 16. Visina prihoda ostvarenih po osnovu poreza na nepokretnosti (iznosi u €)	51
Tabela 17. Visina prihoda ostvarenih po osnovu poreza na nepokretnosti i naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta	53
Tabela 18. Prosječni prihodi ostvarenih po osnovu naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta i poreza na nepokretnost u periodu 2007-2012. godina (iznosi u €)	54

Tabela 19. Visina utvrđenih poreskih obaveza za naplatu i ostvareni prihodi po osnovu poreza na nepokretnosti (iznosi u €)	55
Tabela 20. Porez na nepokretnosti (građevinski objekti, građevinsko zemljište, poljoprivredno zemljište, šumsko zemljište).....	58
Tabela 21. Visina prihoda ostvarenih po osnovu poreza na promet nepokretnosti (iznosi u €)	60
Tabela 22. Visina prihoda ostvarenih po osnovu poreza dohodak fizičkih lica (iznosi u €)	62
Tabela 23. Visina prihoda ostvarenih po osnovu prireza porezu na dohodak fizičkih lica (iznosi u €).....	64
Tabela 24. Visina prihoda ostvarenih po osnovu lokalnih komunalnih taksi (iznosi u €)	66
Tabela 25. Visina lokalnih komunalnih taksi (iznosi u €, obaveza plaćanja utvrđuje se godišnje u tabeli:G, mjesečno u tabeli: M, dnevno u tabeli:D, započetog času:H)	68
Tabela 26. Visina prihoda ostvarenih po osnovu lokalnih administrativnih taksi (iznosi u €)	80
Tabela 27. Sredstva korišćena iz Egalizacionog fonda (iznosi u €).....	82
Tabela 28. Sredstva korišćena iz transfera Budžeta Države (iznosi u €)	83
Tabela 29. Ukupni prihodi po osnovu ostalih fiskaliteta svih lokalnih samouprava (2011. i 2012).....	84

Grafik 1. Kretanje ukupnih troškova lokalnih samouprava ostvarenih po osnovu naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta	20
Grafik 2. Kretanje ukupnih prihoda lokalnih samouprava ostvarenih po osnovu naknada za korišćenje puteva	32
Grafik 3. Kretanje ukupnih prihoda lokalnih samouprava ostvarenih po osnovu poreza na nepokretnosti	52
Grafik 4. Kretanje ukupnih prihoda lokalnih samouprava ostvarenih po osnovu poreza na promet nepokretnosti.....	61

UVOD

Posvećenost unapređenju uslova za poslovanje, ima za cilj veću konkurentnost Crne Gore u međunarodnom investicionom okviru, kao i kreiranje preduslova za jačanje ekonomskog potencijala naše zemlje. Mjere kreiranja povoljne poslovne klime imaju dvije strane, jedna se odnosi na pojednostavljenje administrativnih procedura, kreiranjem efikasnijeg javnog sektora, a druga na unapređenje regulatornog okvira, kao osnove za pružanje kvalitetne usluge privatnom sektoru.

Pored nivoa centralne vlasti, i brojnih aktivnosti za unapređenje poslovnog ambijenta, važan dio ukupne slike o uslovima za realizaciju poslovnih ideja jesu i uslovi za poslovanje na lokalnom nivou. Investitori su za najznačajnije postupke vrlo često upućeni na organe lokalnih samouprava u dijelu zahtjeva za realizaciju investicija, posebno u segmentu izdavanja građevinskih dozvola. Svaka procedura započeta od strane pravnog ili fizičkog lica praćena je fiskalitetom, koji se plaća i prihod je jedinica lokalnih samouprava. Svaki fiskalitet koji je obuhvaćen ovom Analizom je uveden propisom lokalne samouprave po osnovu zakonske regulative na državnom nivou.

Analiza trenutnog stanja prihodne strane lokalnih samouprava, sagledava vrstu fiskaliteta, visinu istih po opštinama, kao i usklađenost propisa, kojima su iste utvrđene, sa regulativom na državnom nivou.

Shodno prikupljenim podacima možemo konstatovati da postoje tri ključna segmenta lokalnih fiskaliteta:

- Porezi (porez na nepokretnosti, porez na promet nepokretnosti, porez na dohodak fizičkih lica i prirez porezu na dohodak fizičkih lica),
- Takse (lokalne administrativne takse, lokalne komunalne takse, kao i druge takse),
- Naknade (naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, naknade za korišćenje opštinskih puteva i druge naknade).

Pored navedene podjele fiskaliteta, Zakonom o finansiranju lokalne samouprave ("Sl. list RCG", br. 42/03, 44/03, "Sl. list Crne Gore", br. 05/08, 51/08, 74/10) utvrđeno je da lokalne samouprave mogu ostvariti prihode po osnovu: sopstvenih izvora, zakonom ustupljenih prihoda, Egalizacionog fonda i budžeta Države.

Zakon o finansiranju lokalne samouprave**Član 4**

Opština stiče sredstva iz:

- 1) sopstvenih prihoda,
- 2) zakonom ustupljenih prihoda,
- 3) Egalizacionog fonda,
- 4) budžeta Države.

1. Sopstveni izvori**Član 5**

Sopstveni prihodi opštine su:

- 1) porez na nepokretnosti, u skladu sa posebnim zakonom;
 - 2) prirrez porezu na dohodak fizičkih lica, u skladu sa ovim zakonom;
 - 3) lokalne administrativne takse, u skladu sa posebnim zakonom;
 - 4) lokalne komunalne takse, u skladu sa posebnim zakonom;
 - 5) naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, u skladu sa posebnim zakonom;
 - 6) naknade za korišćenje opštinskih puteva, u skladu sa posebnim zakonom;
 - 7) naknada za zaštitu i unaprjeđenje životne sredine, u skladu sa posebnim zakonom;
 - 8) prihodi od prodaje i davanja u zakup imovine opštine;
 - 9) prihodi od kapitala (od kamata, akcija, udjela i dr.);
 - 10) novčane kazne izrečene u prekršajnom postupku, kao i oduzeta imovinska korist u tom postupku;
 - 11) prihodi od koncesione naknade za obavljanje komunalne djelatnosti i prihodi od drugih koncesionih poslova koje opština zaključuje u skladu sa zakonom;
 - 12) prihodi koje svojom djelatnošću ostvare opštinski organi, službe i organizacije;
 - 13) prihodi po osnovu donacija i subvencija;
 - 14) drugi prihodi utvrđeni zakonom.
- (2) Opštine su dužne da o ostvarenju i korišćenju prihoda iz stava 1 tačka 8 i 9) ovog člana obavještavaju Ministarstvo finansija, na način propisan ovim zakonom.

2. Zakonom ustupljeni prihodi**Član 25**

- (1) Opština ostvaruje prihode od zakonom ustupljenih poreza i naknada koje uvodi Država.
- (2) Zakonom ustupljeni prihodi iz stava 1 ovog člana su:
- 1) prihodi od poreza na dohodak fizičkih lica;
 - 2) prihodi od poreza na promet nepokretnosti;
 - 3) prihodi od koncesionih i drugih naknada za korišćenje prirodnih dobara koje dodjeljuje Država;
 - 4) prihodi od godišnje naknade pri registraciji motornih vozila, traktora i priključnih vozila;
 - 5) prihodi od naknade za korišćenje drumskih motornih vozila i njihovih priključnih vozila (eko-naknada), koja se plaća prilikom registracije vozila.

Prihodi od koncesionih i drugih naknada**Član 28**

- (1) Opštini se ustupa 70% prihoda od koncesionih i drugih naknada (u daljem tekstu: naknada) za korišćenje prirodnih bogatstava koja se nalaze na njenoj teritoriji, osim prihoda od koncesione naknade za korišćenje luke, od kojih se 20% ustupa opštini u kojoj se nalazi luka i prihoda od koncesione naknade za korišćenje šuma, od kojih se 70% ustupa opštini na čijoj teritoriji se nalaze šume koje su predmet koncesije.
- (2) Opštini se ustupa 20% prihoda od naknade za korišćenje morskog dobra ostvarenog na teritoriji te opštine.
- (3) Prirodna bogatstva iz stava 1 ovog člana obuhvataju: šume, vode, vodotoke, rudno blago, pijesak, šljunak, kamen i druga prirodna bogatstva u skladu sa zakonom kojim se uređuje državna imovina.
- (4) Ukoliko se prirodno bogatstvo nalazi na teritoriji dvije ili više opština, prihodi od naknade za korišćenje prirodnih bogatstava dijele se srazmjerno učešću opštine u području, odnosno vrijednosti prirodnog bogatstva koje je predmet koncesije.

Prihodi od naknada za korišćenje drumskih vozila i njihovih priključnih vozila**Član 28a**

Opštini pripada 30% prihoda od naknade za korišćenje drumskih motornih vozila i njihovih priključnih vozila (eko-naknada).

Pored navedenih izvora za finansiranje lokalne samouprave koriste sredstva iz Egalizacionog fonda.

Zakon o finansiranju lokalne samouprave

III FINANSIJSKO IZRAVNANJE OPŠTINA

1. Egalizacioni fond

Član 29

- (1) Finansijsko izravnanje, odnosno ujednačavanje finansiranja opština vrši se preko Egalizacionog fonda (u daljem tekstu: Fond).
- (2) Sredstva Fonda obezbjeđuju se iz prihoda od:
 - poreza na dohodak fizičkih lica u visini od 11% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu;
 - poreza na promet nepokretnosti u visini od 10% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu;
 - poreza na upotrebu motornih vozila, plovni objekata, vazduhoplova i letilica u visini od 100% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu;
 - koncesionih naknada od igara na sreću u visini od 40% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu.
- (3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, sredstva Egalizacionog fonda mogu da se obezbjeđuju i uzimanjem kratkoročnih pozajmica iz budžeta Države.
- (4) Sredstva iz st. 2 i 3 ovog člana, preko ovlašćenog nosioca platnog prometa, izdvajaju se na poseban račun Fonda.

Pravo na korišćenje sredstava Fonda

Član 30

- (1) Opština čiji je prosječni fiskalni kapacitet po glavi stanovnika za posljednje tri fiskalne godine koje prethode godini za koju se vrši raspodjela sredstava Fonda niži od prosječnog fiskalnog kapaciteta po glavi stanovnika svih opština za isti period ima pravo na korišćenje sredstava Fonda za tu godinu.
- (2) Fiskalni kapacitet opštine iz stava 1 ovog člana utvrđuje se procjenom ukupnih lokalnih fiskalnih prihoda koje je opština mogla da ostvari iz sopstvenih izvora i ustupljenih državnih prihoda.
- (3) Lokalni fiskalni prihodi iz sopstvenih izvora iz stava 2 ovog člana uključuju sljedeće prihode: opštinske poreze, takse i naknade, izuzev naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta.
- (4) Bliži način utvrđivanja fiskalnog kapaciteta opštine propisuje Ministarstvo finansija.

DIO I

1. NAKNADE

1.1. Naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta

Na osnovu prikupljenih podataka od strane lokalnih samouprava, trenutni podaci ukazuju da ključni fiskalitet - naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, zapravo se razlikuje od jedne lokalne samouprave do druge za iznose od više stotina eura, kao i u jednoj istoj lokalnoj samoupravi zavisno od zone izvođenja radova.

Naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta utvrđena je Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list Crne Gore", br. 51/08, 40/10, 34/11, 40/11, 47/11, 35/13, 39/13), u dijelu 6. Uređivanje građevinskog zemljišta. Poseban segment ovih odredbi odnosi se na član 65, koji određuje što je sadržano u visini naknade koju investitor plaća. Stoga se navodi da se u okviru naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta nalaze i troškovi uređivanja komunalne infrastrukture u dijelu puteva i ulica u naselju, što je sa druge strane istovremeno utvrđeno i Zakonom o putevima i opštinskim propisima koji se odnose na naknade za korišćenje puteva i putne infrastrukture (više u dijelu II.ii). Po osnovu ovog Zakona, lokalne samouprave donose svoje odluke sa visinama naknada zavisno od kategorije objekta, kao i zone u kojoj se isti gradi.

Novine Zakona iz jula 2013. godine su sljedeće:

- Vlada Crne Gore daje saglasnost na Odluke lokalnih samouprava kojima se utvrđuju ove naknade;
- Iz komunalnog opremanja isključeni su troškovi koji se odnose na „elektro, telekomunikacione, radiodifuzne instalacije i druge instalacije“, pa je kao prvi segment komunalne infrastrukture ostalo “komunalni objekti i instalacije do priključka na urbanističku parcelu uključujući i priključak za vodovod, fekalnu i atmosfersku kanalizaciju i javnu rasvjetu”;
- Sredstva od ove naknade jedinice lokalnih samouprava mogu koristiti samo za pripremu i komunalno opremanje građevinskog zemljišta na prostoru **na kojem se objekat gradi.**

ZAKON O UREĐENJU PROSTORA I IZGRADNJI OBJEKATA**6. Uređivanje građevinskog zemljišta****Sadržina uređivanja****Član 63**

Uređivanjem građevinskog zemljišta smatra se opremanje zemljišta na način koji omogućava implementaciju planskog dokumenta. Uređivanje građevinskog zemljišta obuhvata pripremu građevinskog zemljišta za komunalno opremanje i komunalno opremanje. Uređivanje građevinskog zemljišta obezbjeđuje lokalna samouprava, u skladu sa Programom. Lokalna samouprava nije obavezna da obezbijedi uređivanje građevinskog zemljišta za objekte od opšteg interesa za koje investitor ne plaća naknadu za komunalno opremanje, ukoliko ovi objekti nijesu predviđeni Programom iz člana 16 ovog zakona. Odnosi između Vlade i lokalne samouprave u pogledu uređivanja građevinskog zemljišta koje je obuhvaćeno državnim planskim dokumentom uređuju se sporazumom.

Priprema za komunalno opremanje**Član 64**

Priprema građevinskog zemljišta za komunalno opremanje naročito obuhvata:

- 1) rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, izradu planske, tehničke i druge dokumentacije;
- 2) preduzimanje mjera zaštite spomenika kulture i zaštite spomenika prirode koji bi mogli biti ugroženi radovima na pripremi zemljišta;
- 3) rušenje postojećih objekata i uređaja i uklanjanje materijala, kao i premještanje postojećih nadzemnih i podzemnih instalacija.

Komunalno opremanje**Član 65**

Komunalno opremanje građevinskog zemljišta obuhvata izgradnju objekata i uređaja komunalne infrastrukture, a naročito:

- 1) komunalnih objekata i instalacija do priključka na urbanističku parcelu uključujući i priključak za vodovod, fekalnu i atmosfersku kanalizaciju i javnu rasvjetu;
- 2) puteva i ulica u naselju, nadvožnjaka, podvožnjaka i mostova, pješačkih prolaza, pločnika, trgova, skverova i javnih parkirališta u naselju;
- 3) zelenih površina u naselju, blokovskog zelenila, terena za rekreaciju, dječijih igrališta, parkova, pješačkih staza i travnjaka, biciklističkih staza, javnih gradskih komunalnih objekata i groblja;
- 4) deponija i objekata za preradu i uništavanje otpadnih materijala;
- 5) priključaka komunalnih instalacija čija funkcija može biti od značaja u uslovima nastanka vanredne situacije, elementarnih nepogoda ili radi zaštite države.

Plaćanje naknade**Član 66**

Za komunalno opremanje građevinskog zemljišta investitor plaća naknadu.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, investitor ne plaća naknadu za:

- objekte od opšteg interesa;
- rekonstrukciju objekata i postrojenja koji svojim sadržajem predstavljaju rizik za životnu sredinu i zdravlje ljudi, uz prethodno pribavljeno mišljenje organa nadležnog za poslove zaštite životne sredine;
- objekte iz člana 117 stav 1 tač. 1 i 3 ovog zakona.

Lokalna samouprava može, pored slučajeva iz stava 2 ovog člana, propisati i druge slučajeve u kojima investitor ne plaća naknadu za komunalno opremanje građevinskog zemljišta.

Uslove, način, rokove i postupak plaćanja naknade iz stava 1 ovog člana propisuje lokalna samouprava, u zavisnosti od stepena opremljenosti građevinskog zemljišta, učešća investitora u komunalnom opremanju i dr., uz prethodnu saglasnost Vlade.

Sredstva od naknade iz stava 1 ovog člana uplaćuju se na poseban račun budžeta jedinice lokalne samouprave i mogu se koristiti samo za pripremu i komunalno opremanje građevinskog zemljišta na prostoru na kojem se objekat gradi.

Izuzetno od stava 5 ovog člana, sredstva od naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta mogu se koristiti za pripremu i komunalno opremanje građevinskog zemljišta drugih prostora, ako je prostor na kojem se objekat gradi u potpunosti komunalno opremljen.

Odredba stava 2 ovog člana ne odnosi se na objekte izgrađene bez građevinske dozvole.

Komunalno opremanje od strane investitora**Član 67**

Komunalno opremanje građevinskog zemljišta može izvršiti i investitor, u skladu sa planskim dokumentom.

Međusobni odnosi investitora i lokalne samouprave, u smislu stava 1 ovog člana, uređuju se ugovorom.

Tabele u nastavku daju preglednu sliku ostvarenih prihoda po osnovu naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta po jedinicama lokalnih samouprava, kao i ukupno ostvarenje na teritoriji Crne Gore (Tabela 1).

Tabela 1. Visina prihoda ostvarenih po osnovu naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta (iznosi u €):

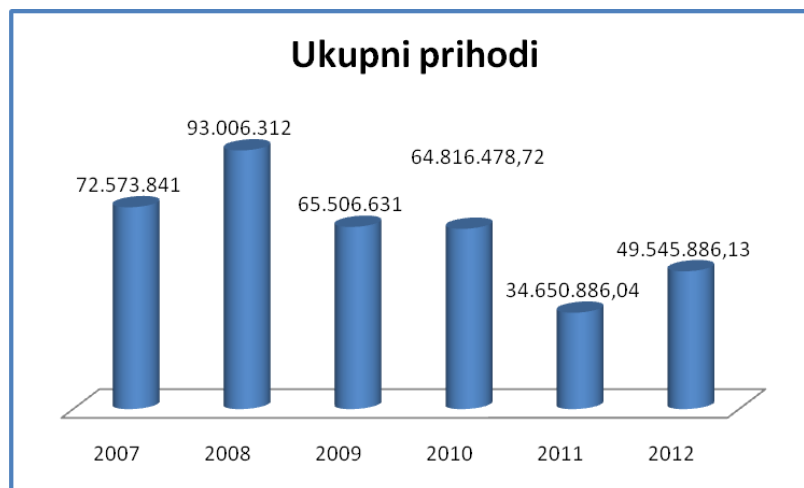
NAKNADA ZA KOMUNALNO OPREMANJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA									
Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
2012. godina									
970,72	5.645.790,97	169.422,22	402.562,38	20.514.330,64	138.679,96	3.125.466,44	101.866,33	4.983.477,35	69.877,40
2011. godina									
5.311,71	3.432.537,21	64.039,82	341.495,82	11.332.739,61	208.474,93	1.340.324,02	238.192,98	2.595.112,92	756,90
2010. godina									
	3.593.575,88	76.217,27	233.711,09	28.972.838,17	314.326,84	2.597.957,33	340.889,67	2.610.523,27	26.170,81
2009. godina									
2.963	4.371.049	113.529	217.193	25.498.084	432.306	2.865.894	79.696	3.369.251	1.495
2008. godina									
11.926	8.050.674	38.086	349.643	39.190.965	382.779	6.457.546	1.128.277	3.271.448	15.502
2007. godina									
527	12.553.931	26.696	158.285	11.554.919	417.655	8.542.259	63.955	7.496.354	25.034

NAKNADA ZA KOMUNALNO OPREMANJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA											
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik	UKUPNO (21LS)
2012. godina											
1.055.462,22	68.290,10		478.907,38	10.316.864,17	45.148,11	2.251.621,09	20.624,85	93.437,00	61.744,68	1.342,12	49.545.886,13
2011. godina											
971.026,04	44.648,84		689.198,77	10.167.542,84	37.608,22	2.901.951,89	46.614,90	17.220,00	216.088,62		34.650.886,04
2010. godina											
1.792.808,19	64.827,60	8.484,10	613.912,48	20.955.002,73	32.347,59	1.469.052,35	778.339,39	117.176,00	103.129		64.816.478,72
2009. godina											
1.147.697	57.288		1.302.048	24.218.229	69.578	1.000.546	457.991	193.973	193.973	4.692	65.506.631
2008. godina											
2.249.284	94.538		412.791	26.367.927	37.093	2.206.620	2.355.178	249.363	102.004	34.668	93.006.312
2007. godina											
6.527.314	50.700		169.013	22.382.776	83.624	968.853	1.004.744	83.631	463.571		72.573.841

Tabela 2. Prosječni prihodi ostvarenih po osnovu naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta u periodu 2007-2012. godina (iznosi u €)

NAKNADA ZA KOMUNALNO OPREMANJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA									
Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
4.339,69	6.274.593,01	81.331,72	283.815,05	22.843.979,40	315.703,62	4.154.907,80	325.479,50	4.054.361,09	23.139,35

NAKNADA ZA KOMUNALNO OPREMANJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA											
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik	UKUPNO (21LS)
2.290.598,58	63.382,09	8.484,10	610.978,44	19.068.056,96	50.899,82	1.799.774,06	777.248,69	125.800,00	190.085,05	13.567,37	63.350.005,82

Grafik 1. Kretanje ukupnih troškova lokalnih samouprava ostvarenih po osnovu naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta

Ostavreni prihodi lokalnih samouprava u pojedinačnom iznosu ukazuju da najveće prihode po ovom osnovu ostvaruju opština Budva i Glavni grad Podgorica, sa iznosima koji prevazilaze desetine miliona eura. Evidentno je manje prihode ostvaruju opštine sjevernog regiona usljed manjeg obima investicione aktivnosti. Sa druge strane praćenje trenda ostvarenih prihoda po ovom osnovu ukazuje da lokalne samouprave imaju od 2008. godine smanjenje prihoda po osnovu ove naknade. U ukupnom iznosu prihodi od ove naknade su 2008. godine dostignu iznos od preko 93 miliona eura, ali je takođe ostavariavano kontinuirano smanjenje u narednim godinama 2009, 2010. i 2011. Najveći iznos prihoda u godini rastićih investicija 2008. i trend u narednim godinama ukazuje da je prihod po ovom osnovu u direktnoj relaciji sa investicionih zahvatima na teritoriji jedne lokalne samouprave. Prihodi po ovom osnovu, izraženi od strane lokalnih samouprava za 2012. godinu, ukazuju da ukupan iznos od 49.545.886,13 eura, predstavlja povećanje od 43% u odnosu na 2011. godinu, ali i istovremeno smanjenje od 23,6% u odnosu na 2010., 24% u odnosu na 2009., 46,7% u odnosu na 2008. i 31,7% u odnosu na 2007. godinu. Pojedinačni podaci ukazuju da 13 od ukupno 21 lokalne samouprave je ostvarilo veće prihode po osnovu ove naknade u 2012. u odnosu na prethodnu godinu.

Prihodi ostvareni u primorskom dijelu Crne Gore u 2012. godini, opštinama Bar, Budva, Herceg Novi, Kotor, Tivat i Ulcinj, iznose 36.541.311,34 eura, što je 73,75% ukupnih prihoda na teritoriji Crne Gore. Od preostalih 13.004.574,79 eura, 10.316.864,17 eura su prihodi Glavnog grada, odnosno 20,82% ukupnih prihoda, a svega 2.687.710,62 eura prihod je svih ostalih lokalnih samouprava¹, što je 5,42% ukupnih prihoda.

¹ Ostale lokalne samouprave: Prijestonica Cetinje, Andrijevića, Berane, Bijelo Polje, Danilovgrad, Kolašin, Mojkovac, Nikšić, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje, Žabljak i Šavnik.

Tabela 3. Visina prihoda ostvarenih po osnovu naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta u odnosu na ukupan prihod lokalne samouprave:

NAKNADE ZA KOMUNALNO OPREMANJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA /UKUPAN PRIHOD									
Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
PRIHOD PO OSNOVU NAKNADE 2012 (iznosi u €)									
970,72	5.645.790,97	169.422,22	402.562,38	20.514.330,64	138.679,96	3.125.466,44	101.866,33	4.983.477,35	69.877,40
UKUPAN PRIHOD 2012 (iznosi u €)									
2.168.319,68	16.357.783,99	7.139.076,09	10.025.843,35	39.347.771,67	3.843.842,17	10.982.119,47	2.678.057,86	13.379.347,78	2.574.187,50
UČEŠĆE (iznosi u %)									
0,04	34,51	2,37	4,025	52,14	3,61	28,46	3,80	37,25	2,71

NAKNADE ZA KOMUNALNO OPREMANJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA /UKUPAN PRIHOD											
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik	UKUPNO (21LS)
PRIHOD PO OSNOVU NAKNADE 2012 (iznosi u €)											
1.055.462,22	68.290,10	0,00	478.907,38	10.316.864,17	45.148,11	2.251.621,09	20.624,85	93.437,00	61.744,68	1.342,12	49.545.886,13
UKUPAN PRIHOD 2012 (iznosi u €)											
15.362.591,82	3.424.014,38	4.572.044,59	8.772.698,92	43.607.154,68	4.305.397,97	10.762.980,47	4.430.618,77	7.559.908,00	1.025.141,38	1.385.612,62	213.704.513,16
UČEŠĆE (iznosi u %)											
6,87	1,99	/	5,46	23,66	1,05	20,92	0,47	1,24	6,02	0,10	23,18

Prethodne tabele ukazuju da učešće prihoda ostvarenih po osnovu naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta u ukupnim prihodima lokalne samouprave značajno variraju po jedinicama lokalnih samouprava u 2012. godini. U tom dijelu u Opštini Budva je učešće prihoda od ove naknade u ukupnim prihodima 52,14%, Opštini Kotor 37,25%, Opštini Bar 34,51%, Opštini Herceg Novi 28,46%, kao i Glavnom gradu 20,92%. Ostale jedinice lokalne samouprave imaju manje učešće, ispod 7%.

U dijelu naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, podaci ukazuju da se visina naknada značajno razlikuje na teritoriji Crne Gore. Takođe, naknade se značajno razlikuju zavisno od zone građenja u jednoj istoj lokalnoj samoupravi, ali i kategoriji objekata.

Primjera radi, ova vrsta naknade u Danilovgradu, zavisno od zone, kreće u rasponu od 50 eura/m² za poslovne, odnosno 30 eura/m² za stambene objekte u zoni I, do 10 eura/m² za poslovne, odnosno 5 eura/m² za stambene objekte u zoni VI. Sa druge strane, u Glavnog gradu investitor će u zavisnosti od zone odvojiti iznos u rasponu od 181.71 eura/m² za poslovne, odnosno 141.87 eura/m² za stambene objekte u zoni IA, do 58.75 eura/m² za poslovne, odnosno 50.39 eura/m² za stambene objekte u zoni V.

U tabelama u nastavku dati su podaci o visinama naknada utvrđenih od strane lokalnih samouprava, zavisno od zone građenja, koje takođe utvrđuju loklane samouprave, kao i kategorije objekta). Naknade su date po zonama za svaku lokalnu samoupravu, zavisno od toga koji princip obračuna naknade iste koristi, gdje oznake podrazumevaju sljedeće: E- ekstra zona, I-prva zona, II- druga zona itd.

Tabela 4. Visina naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta (iznosi u €/m²)

NAKNADE ZA KOMUNALNO OPREMANJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA											
Andrijeвица	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva			Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
Stambeni objekti											
I: 7,00	I: 126,00	E: 12,50	E: 44,00	do 500m2: E: 213,58	500-1500m ² : E:277,66	Preko 1500m ² : E:320,38	I: 30,00	I: 150,00	I: 40,00	E: 242,00	E:25,00
II: 5,60	II: 112,00	I:12,50	I:35,20	I: 170,87	I: 222,13	I:256,30	II: 18,00	II: 120,00	II:30,00	I: 182,00	I:17,5
III: 3,50	III: 98,00	II: 11,25	II:26,40	II: 142,39	II: 185,11	II:213,58	III: 12,00	III : 90,00	III: 15,00	II: 145,00	II:12,5
	IV: 84,00	III:10,00	III:17,60	III: 113,91	III: 148,08	III:170,87	IV: 10,00	IV: 70,00	IV: 5,00	III: 113,00	III:10,00
	V: 70,00	IV: 8,75	IV:13,2	IV: 99,67	IV: 129,57	IV:149,51	V: 5,00	V: 50,00		IV: 85,00	IV:5,00
	VI: 56,00						VI: 30,00				
	VII: 42,00						VII: 20,00				
Poslovni objekti											
I:14,00	I: 151,20	E:25,00	E: 110,00	isto			I: 50,00	I : 225,00	I: 75,00	isto	E:45
II:11,20	II: 134,40	I:25,00	I:88,00				II: 30,00	II: 180,00	II:60,00		I:31,5
III: 7,00	III: 117,60	II: 22,00	II:66,00				III: 20,00	III : 135,00	III: 35,00		II:22,5
	IV: 100,80	III:20,00	III:44,00				IV:20,00	IV: 105,00	IV: 15,00		III:18
	V: 84,00	IV: 17,5	IV:33,00				V: 10,00	V: 75,00			IV:45,00
	VI: 67,20						VI: 45,00	V: 9,00			
	VII: 50,40						VII: 30,00				
Ostale kategorije objekata:											
I: 7,00	Proizvodni ob.: I: 50.40			Hoteli: E: 128,15 - 256,30 I:102,51 – 205,04 II: 85,43 – 170,87 III:68,34 – 145,24 IV:119,61 – 69,77							
II: 5,60	II: 44.80			Sportski obj., obj. kulture, obrazovanja: E: 149,51 I: 119,61 II: 99,67 III:79,74 IV:69,77							
III: 3,50	III: 39.20										
	IV: 33.60										
	V: 28.00										
	VI: 22.40										
	VII: 16.80										

NAKNADE ZA KOMUNALNO OPREMANJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA														
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje			Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik		
Stambeni objekti														
IA:80,00	I: 12,00	Porodične stambene zgrade do 150m ² : 50	I: 60,00	IA: 141.87	200m ² E B: 34,65	200-500m ² 38,5	Preko 500 m ² 26,95	I:140,00	I:50,00	IA, IB I IC:40,00	IA: 78,00	I:5,00		
IB: 70,00	II: 8,00		II: 52,00	I: 137,59	E B: 31,5	35,00	24,5	II: 95,00	II: 39,00	II, IIIA I IIIB:36,00	IB:72,80	II: 3,00		
IC: 60,00			III: 42,00		E C: 25,2	28,00	19,6	III:75,00	III:33,00	IV: 32,00	II: 52,00			
II: 40,00	III:5,00		IV: 32,00	II: 89,76	I: 22,05	24,50	17,15	IV: 55,00	IV: 22,00	VI: 24,00	III: 46,80	III:1,00		
III: 20,00		V: 24,00	III: 75,89	II: 15,75	17,50	12,25	V:40,00	V:17,00	V: 20,00	IV: 36,40				
IV:5,00		IV: 4,00	VI: 16,00	IV: 64,86	III: 9,45	10,50		7,35	VI:13,00	VII:16,00	V: 2,00			
					V: 50,39	IV: 6,3	7,00	4,90						
			VI: 0	VAN Z: 3,15	3,50	2,45								
Poslovni objekti														
IA: 152,00	I:16,00	do 100m2: 60,00	I: 102,00	IA: 181.71 I: 172.68	60m ² EA: 79,2	60-200m ² 66,00	200-500m ² 59,4	Preko 500m ² 46,2	I:210	I:100	IA, IB I IC:80	IA: 141	I:20,00	
IB: 142,00	II: 10,00		II: 88,4	II: 113.04	EB:72,00	60,00	54,00	42,00	II: 140,00	II: 78,00	II, IIIA I IIIB:72	IB:131,6	II: 5,00	
IC:132,00	III:7,00		III: 71,4	III: 92.95	EC:57,60	48,00	43,2	33,6	III:110,00	III:66,00	IV: 64,00	II: 94,00	III: 0,50	
II: 82,00	IV: 6,00	preko 100m ² : 70,00	IV: 54,4	IV: 77.68	I: 50,40	42,00	37,8	29,40	IV: 480,00	IV: 44,00	V: 40,00	III: 84,60		
III: 50,00			V: 40,8	V: 58.75	II: 36,00	30,00	27,00	21,00	V:60	V:34,00	VI: 48,00	IV: 65,80		
IV:25,00			VI: 27,2	VI: 0	III: 21,60	18,00	16,2	12,6	VI:26,00	VII:32,00	V: 15,00			
						IV: 14,40	12,00	10,8						8,4
					VAN Z: 7,2	6,00	5,4	4,2						
Ostale kategorije objekata:														
			Privredno-proizvodni objekti: 80% poslovnih Objekti društvenog standarda: 60%						Hoteli: E:250,00		Kuće za odmor: IA:99			
									I: 160,00		IB:92,4			
									II: 130,00		II:66,00			
									III:108,00		III:59,4			
									IV: 72,00		IV:46,2			
									V: 54,00		V: 8,00			
									VI: 41,00					

U dijelu predviđenih naknada, pored navedenih osnovnih iznosa po zonama lokalne samouprave, naknade se posebno utvrđuju za privremene objekte. Takođe, obračun cjelokupnog iznosa koji investitor plaća po osnovu ove naknade može biti umanjen zavisno od odluke lokalne samouprave, uz obračun određenih popusta za pojedine kategorije objekata. Umanjenja visine naknade, koju je investitor objekta dužan da plati, zavisi od jedinica lokalne samouprave, a u najvećem se odnose na oblike stimulatивne politike za određene privredne djelatnosti.

Takođe, evidentno je da lokalne samouprave, svojim propisima, predviđaju naknade čiji su iznosi za poslovne objekte veći od istih za stambene.

Analizirane prethodne tabele ukazuju da na teritoriji Crne Gore najniže naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta ima Opština Šavnik, sa prosječnim iznosom naknade od 3 eura/m² za stambene i 8,5 eura/m² za poslovne objekte na teritoriji opštine. Sa druge strane opština Budva ima najveći prosječan iznos naknade u iznosu od 187,57 eura/m² za poslovne i stambene objekte. Prosječna visina naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta u Glavnom gradu za stambene objekte iznosi 80 eura/m², dok je za poslovne 99,5 eura/m².

U pogledu razlika koje postoje u visini naknade koje utvrđuju lokalne samouprave, koristićemo se prosječnim iznosom naknade na teritoriji jedne lokalne samouprave.. Opština Bar za stambene objekte ima prosječan iznos naknade od 84 eura/m², kao i 100,8 eura/m² za poslovne objekte. U ovoj opštini se naknadno opraćavaju popusti u dijelu građenja hotelskih kompleksa i to 60% za hotele sa 5*, kao i 40% za 4*. U Herceg Novom, prosječna visina naknade iznosi 75,7 eura/m² za stambene i 113,6 eura/m² za poslovne objekte. Opština Kotor ima prosječni iznos od 138 eura/m² za sve kategorije objekata. Opština Tivat ima prosječan iznos naknade od 81 eura/m² za stambene i 120 eura/m² za poslovne objekte. Opština Ulcinj u pogledu utvrđenih naknada ima prosjek na svojoj teritoriji od 29 eura/m² za stambene, 58 eura/m² za poslovne objekte, kao i 116 eura/m² za hotelske komplekse.

Nadalje, Prijestonica Cetinje ima prosječan iznos naknade od 28 eura/m² za stambene i 56 eura/m² za poslovne objekte, dok Opština Danilovgrad prosjek naknade ima od 13,3 eura/m² za stambene i 23,3 eura/m² za poslovne objekte. U Opštini Nikšić prosječan iznos naknade iznosi 70 eura/m² za stambene i 142 eura/m² za poslovne objekte, dok Bijelo Polje ima 68,2 eura/m² za poslovne i 27,3 eura/m² za stambene objekte. U Opštini Andrijevica prosječan iznos naknade jeste 7 eura/m² za stambene i 14 eura/m² za poslovne objekte, Plav 7,25 eura/m² za stambene i 9,25 eura/m² za poslovne objekte, Rožaje 17,8 eura/m² za stambene i 33,49 eura/m² za poslovne objekte, dok je u Opštini Berane taj iznos 11 eura/m² za stambene i 21,9 eura/m² za poslovne objekte. Opština Pljevlja prosječnu visinu naknade ima na nivou od 40 eura/m² za stambene i 68 eura/m² za poslovne objekte, Žabljak 48 eura/m² za stambene i 88,6 eura/m² za poslovne objekte, Mojkovac 15,8 eura/m² za stambene i 28,5 eura/m² za poslovne objekte, Kolašin 22,5 eura/m² za stambene i 46,3 eura/m² za poslovne objekte, dok su u opštini Plužine ti iznosi 53,3 eura/m² za stambene i 65 eura/m² za poslovne objekte.

Najveći iznos naknade jeste u Opštini Budva od 320,38 eura/m² za građenje u ekstra zoni opštine, dok je najmanji u Opštini Šavnik u iznosu od 5 eura/m² za građenje u dijelu užeg centra opštine.

Prosječan iznos naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta dat je sljedećom tabelom i potvrđuje značajne razlike u visini stopa na teritoriji Crne Gore. Prosječna visina naknade kreće se od Opštine Budva sa oko 187,6 eura/m² do Opštine Šavnik i naknade od 3 eura/m². Navedeni podatak ukazuje da je Opštini Budva potrebno za 1m² 6.153,33% više sredstva da isti opremi u odnosu na Opštinu Šavnik, odnosno 1m² građevinskog zemljišta skuplje je opremiti za 6.153,33% u Opštini Budva u odnosu na Opštinu Šavnik. Takođe, Opština Šavnik može za iznos sa kojim Opština Budva opremi 1m² opremiti 62,53m² građevinskog zemljišta.

Tabela 5. Prosječan iznos naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta (iznosi u €/m²):

PROSJEČAN IZNOS NAKNADE ZA KOMUNALNO OPREMANJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA									
Andrijevića	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
Stambeni objekti									
5,36	84	10,6	27,3	187,6	13,3	75,7	22,5	153,4	14
Poslovni objekti									
10,73	100,8	21,9	68,2	187,6	23,3	113,6	46,3	153,4	28,5

Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik
Stambeni objekti										
55	18,5	53,3	37,7	93,4	16,1	81	29	28	48	3
Poslovni objekti										
116,6	9,75	65	64	116,1	44,6	120	58	56	88,6	8,5

1.2. Naknada za korišćenje opštinskih puteva

Naknade za korišćenje opštinskih puteva i putnog zemljišta utvrđuju se shodno Zakonu o putevima ("Sl. list Crne Gore", br. 54/09, 40/10, 73/10, 36/11, 40/11), gdje lokalne samouprave donose svoje pojedinačne propise i na taj način određuju visine naknada.

ZAKON O PUTEVIMA

III FINANSIRANJE JAVNIH PUTEVA

Član 21

Finansiranje izgradnje i rekonstrukcije, održavanja i zaštite državnih puteva obezbjeđuje se iz budžeta Crne Gore. Sredstva koja se u budžetu Crne Gore obezbjeđuju i opredjeljuju za razvoj, izgradnju i rekonstrukciju, održavanje i zaštitu državnih puteva su sljedeća:

- 1) sredstva od naknada iz maloprodajne cijene tečnih goriva i akciza na tečna goriva;
- 2) sredstva ostvarena iz naknada za korišćenje puteva;
- 3) zajmova i kredita;
- 4) donacije;
- 5) ulaganja domaćih i stranih lica;
- 6) drugi izvori u skladu sa zakonom.

Član 22

Za korišćenje javnih puteva plaćaju se naknade, i to:

- 1) godišnja naknada pri registraciji drumskih motornih vozila, traktora, priključnih vozila i drugih drumskih vozila na motorni pogon;
- 2) posebna godišnja naknada za drumsku motorna vozila i njihova priključna vozila u svrhu obezbjeđenja nesmetanog odvijanja saobraćaja i pružanja informativnih usluga korisnicima puta;
- 3) naknada za vanredni prevoz;
- 4) naknada za postavljanje komercijalno-tržišnih, komercijalno-individualnih i komercijalno-informativnih natpisa na putu i pored puta;
- 5) naknada za upotrebu pojedinih puteva i objekata (korisnička naknada i putarina);
- 6) godišnja naknada za zakup putnog zemljišta;
- 7) godišnja naknada za zakup drugog zemljišta koje pripada upravljaču puta;
- 8) naknada za priključenje prilaznog puta na javni put;
- 9) naknada za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova na javnom putu i sl.;
- 10) godišnja naknada za cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafске vodove i sl. ugrađene na javnom putu;
- 11) naknada za izgradnju komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta;
- 12) godišnja naknada za korišćenje komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta;
- 13) naknada za inostrana drumska vozila.

Visinu naknada i bliže uslove plaćanja naknada za javne puteve iz stava 1 tač. 1, 2, 5 i 13 ovog člana utvrđuje Vlada.

Visinu naknada za državne puteve iz stava 1 tač. 3 i 4 i tač. 6 do 12 ovog člana utvrđuje Ministarstvo.

Sredstva od naknada iz stava 3 ovog člana koriste se za održavanje i zaštitu državnih puteva.

Visinu naknada za opštinske puteve iz stava 1 tač. 3 i 4 i tač. 6 do 12 ovog člana utvrđuje nadležni organ jedinice lokalne samouprave, uz prethodnu saglasnost Vlade.

Sredstva od naknade iz stava 1 tačka 1 ovog člana prihod su jedinice lokalne samouprave.

Finansiranje izgradnje i rekonstrukcije, održavanja i zaštite opštinskih puteva vrši se iz budžeta jedinice lokalne samouprave.

Lica sa 80% ili više procenata tjelesnog oštećenja, odnosno lica kod kojih je utvrđeno tjelesno oštećenje koje ima za posljedicu nesposobnost donjih ekstremiteta 60% ili više procenata, ne plaćaju godišnju naknadu iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana za jedno putničko vozilo koje imaju u svom vlasništvu, odnosno koje koriste na osnovu ugovora o lizingu.

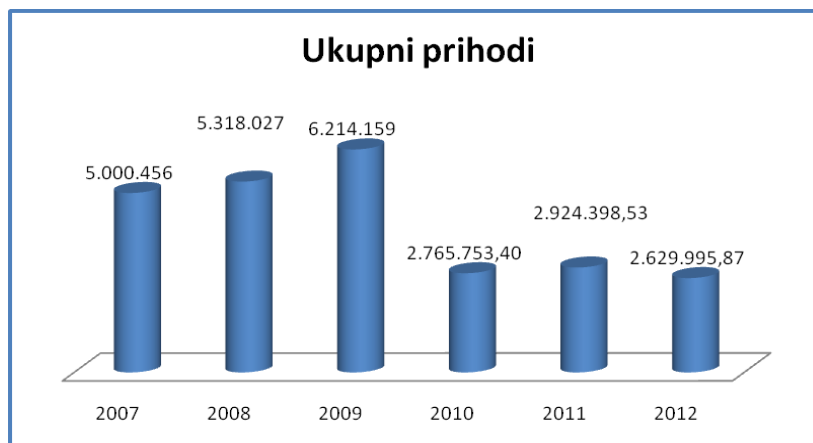
Analizirajući zakonske osnove kojim se određuju ove dvije vrste naknada, može se zaključiti da investitori plaćaju različita dva fiskaliteta za izgradnju i održavanje puteva po istom osnovu. Navedeno, u okviru naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta po Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata (član 65 stav 1 alineja 2), kao i svim posebnim naknadama utvđenim od strane lokalnih samouprava shodno Zakonu o putevima (član 22 stav 4).

Tabele u nastavku daju preglednu sliku ostvarenih prihoda po osnovu naknada za korišćenje puteva i putnog zemljišta po jedinicama lokalnih samouprava, kao i ukupno ostvarenje na teritoriji Crne Gore.

Tabela 6. Visina prihoda ostvarenih po osnovu naknada za korišćenje puteva (iznosi u €)

NAKNADE ZA KORIŠĆENJE PUTEVA									
Andrijevića	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
2012. godina									
/	/	333.950,05	465.801,96	/	98.039,45	71.642,65	91.030,52	41.182,81	330.926,94
2011. godina									
/	1.593,07	322.322,59	455.410,59	/	/	/	41.864,75	43.073,30	367.450,54
2010. godina									
9.963,00	14.335,17	397.644,36	226.172,49	81.609,64	68.902,12	66.940,24	70.642,52	40.499,15	375.505,65
2009. godina									
13.369	278.388	388.665	776.465	80.603	152.543	73.825	774.386	39.700	155.982
2008. godina									
17.828	299.936	352.786	76.225	104.057	157.572	81.636	131.688	61.005	156.251
2007. godina									
18.361	291.335	95.955	342.085	134.643	112.897	170.364	138.517	81.364	128.958

NAKNADE ZA KORIŠĆENJE PUTEVA											
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik	UKUPNO (21LS)
2012. godina											
/	/	16.793,40	14.784,43	686.155,71	351.004,09	8.076,62	42.252,24	78.355,00	/	/	2.629.995,87
2011. godina											
133.725,32	28.425,68	25.530,00	/	970.502,86	332.287,44	5.537,38	98.145,01	98.530,00	/	/	2.924.398,53
2010. godina											
14.041,52	39.854,62	2.046,91	60.366,85	687.192,19	404.832,94	/	124.438,10	75.907,00	4.306,80	552,13	2.765.753,40
2009. godina											
413.047	46.351	11.684	484.260	1.518.331	647.365	99.142	124.542	104.443	26.412	4.656	6.214.159
2008. godina											
461.809	48.543	13.950	580.987	1.864.537	487.314	127.786	131.330	111.338	47.824	3.625	5.318.027
2007. godina											
446.917	52.594	14.934	524.101	1.749.178	271.670	150.870	98.407	83.631	42.952	8.380	5.000.456

Grafik 2. Kretanje ukupnih prihoda lokalnih samouprava ostvarenih po osnovu naknada za korišćenje puteva

Na osnovu Tabela 5 i 6, ukupni prihodi po osnovu naknada za korišćenje puteva za 21 lokalnu samoupravu na teritoriji Crne Gore, u iznosu od 2.629.995,87 eura, predstavljaju smanjenje od 10%, 5%, 57%, 50%, 47% za 2011. 2010. 2009. 2008. i 2007. godinu respektivno. Iz analiziranih podataka za 2012. godinu, po ovom osnovu najviše prihoduje Glavni grad Podgorica sa 686.155,71 eura, zatim Bijelo Polje 465.801,96, Berane 333.950,05 eura i Mojkovac 330.926,94 eura. Preostale lokalne samouprave imale su po ovom osnovu prihode manje od 100.000 eura, dok opštine Andrijevica, Bar, Budva, Nikšić, Plav, Žabljak i Šavnik nijesu iskazale prihode po osnovu naknada za korišćenje puteva.

Tabele 7 i 8 ukazuju da učešće prihoda ostvarenih po osnovu naknade za korišćenje puteva u ukupnim prihodima lokalnih samouprava značajno variraju po jedinicama lokalnih samouprava u 2012. godini. U tom dijelu u najznačajnije učešće u ukupno ostvarenim prihodima imaju opštine sjevernog regiona i to sljedeće: Mojkovac, Rožaje, Berane, Bijelo Polje, Kolašin. Nakon nevedenih, slijede Danilovgrad, Cetinje i Glavni grad. Ostale lokalne samouprave u prethodnoj godini ili nijesu ostvarivale prihode po osnovu ove naknade ili su isti imali učešće u ukupnim prihodima manje od 1%.

Tabela 7. Visina prihoda ostvarenih po osnovu naknade za korišćenje puteva u odnosu na ukupan prihod lokalne samouprave

NAKNADE ZA KORIŠĆENJE PUTEVA									
Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
PRIHOD PO OSNOVU NAKNADE 2012 (iznosi u €)									
		333.950,05	465.801,96		98.039,45	71.642,65	91.030,52	41.182,81	330.926,94
UKUPAN PRIHOD 2012 (iznosi u €)									
2.168.319,68	16.357.783,99	7.139.076,09	10.025.843,35	39.347.771,67	3.843.842,17	10.982.119,47	2.678.057,86	13.379.347,78	2.574.187,50
UČEŠĆE (iznosi u %)									
/	/	4,68	4,65	/	2,55	0,65	3,40	0,31	12,86

NAKNADE ZA KORIŠĆENJE PUTEVA											
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik	UKUPNO (21LS)
PRIHOD PO OSNOVU NAKNADE 2012 (iznosi u €)											
		16.793,40	14.784,43	686.155,71	351.004,09	8.076,62	42.252,24	78.355,00			2.629.995,87
UKUPAN PRIHOD 2012 (iznosi u €)											
15.362.591,82	3.424.014,38	4.572.044,59	8.772.698,92	43.607.154,68	4.305.397,97	10.762.980,47	4.430.618,77	7.559.908,00	1.025.141,38	1.385.612,62	13.704.513,16
UČEŠĆE (iznosi u %)											
/	/	0,36	0,17	1,57	8,15	0,07	0,95	1,03	/	/	1,23

Shodno Zakonu o putevima, lokalne samouprave donijele su svoje propise kojima utvrđuju visine naknada za korišćenje puteva i putnog zemljišta. U dijelu ovih naknada mogu se prepoznati sljedeće:

- Naknade za vanredni prevoz,
- Godišnje naknade za zakup putnog zemljišta,
- Naknade za priključenje prilaznog puta na opštinski put,
- Naknade za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova na javnom putu i sl.
- Godišnje naknade za cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafске vodove i sl. ugrađene na javnom putu,
- Naknada za postavljanje i ugradnju elektronskih, telefonskih, antenskih uređaja i opreme i sl. i godišnja naknada za postavljene uređaje,
- Naknade za izgradnju komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa opštinskog puta,
- Godišnje naknade za korišćenje komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa opštinskog puta,
- Naknade za natpise na putu i postavljene pored puta.

U dijelu posljednje navedenog seta naknada, koje se odnose na postavljanje natpisa, dio lokalnih samoprava svojim odlukama o naknadama za korišćenje puteva utvrđuje i ove naknade. Međutim, jedan broj lokalnih samoprava za ovaj osnov utvrđuje naknade u okviru odluka o lokalnim komunalnim taksama. Zakonom o putevima, član 22 stav 1 alineja 4, utvrđen je osnov za donošenje naknade za postavljanje komercijalno-tržišnih, komercijalno-individualnih i komercijalno-informativnih natpisa na putu i pored puta. Istovremeno, osnov za utvrđivanje ovog tipa naknada dat je Zakonom o lokalnim komunalnim taksama član 3 stav 1 alineja 3 (korišćenje reklamnih panoa i bilborda, osim pored magistralnih i regionalnih puteva). Navedeno upućuje da je na državnom nivou dat osnov za isti tip naknada u dva zakona.

Kao što je bio slučaj i kod naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, visina naknada se razlikuje od jedne do druge lokalne samouprave.

Prvi tip naknada za vanredni prevoz je približno ujednačenih iznosa po lokalnim samoupravama, gdje nešto niže iznose imaju Glavni grad Podgorica i Opštine Nikšić i Plužine. U tom dijelu naknade nijesu relevantne sa aspekta predmeta ove Analize, imajući u vidu da iste se plaćaju u slučaju da postoje prekoračenja dimenzija vozila i ne predstavljaju fiskalitet obavezan za plaćanje od strane privrednih subjekata. U grupu naknada nametnutih privrednim subjektima kao obavezan fiskalitet na godišnjem nivou, koji se mogu poistovjetiti sa poreskim obavezama, spadaju: godišnje naknade za cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafске vodove i sl. ugrađene na javnom putu, godišnje naknade za korišćenje komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa opštinskog puta.

Izmjenama Zakona o putevima, iz 2010. godine, utvrđena je nova procedura donošenja propisa na lokalnom nivou za korišćenje puteva, shodno kojoj je, prije usvajanja odluka od strane skupštine lokalne samouprava, potrebno pribaviti saglasnost Vlade na predlog odluke. Navedenu proceduru ispoštovale su sve lokalne samouprave..

U toku procedure, uzeta je kao gornja granica za visinu naknada na lokalnom nivou kategorija puteva magistralnih i regionalnih na državnom nivou. Stoga je u tabelama u nastavku, pored pregleda visine naknada po jedinicima lokalne samouprave, dat i pregled istih na državnom nivou zavisno od kategorije državnih puteva.

Tabela 8. Naknade za korišćenje puteva: Godišnja naknada za zakup putnog zemljišta (iznosi u €/m²)

GODIŠNJA NAKNADA ZA ZAKUP PUTNOG ZEMLJIŠTA										
DRŽAVNI NIVO	Andrijevica	Bar*	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac*
Autoputevi	Gradske ulice i ulice u naselju									
10	4	/	4,9	4,8	4,9	3,5	4	5	4,8	3
Magistralni	Lokalni putevi									
5	3	/	3	3,8	3,9	3,5	3	3	3,8	2,5
Regionalni	Nekategorisani putevi									
4			2			3	2	2	2	1
Nikšić	Plav*	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik
Gradske ulice i ulice u naselju										
4,9	4,9	4,9	3,5	4,9	4,9	4	3	3,5	4	3
Lokalni putevi										
3,9	3,9	3,9	2,5	3,9	3,9	3	2	3	3	2,5
Nekategorisani putevi										
	3		1		2		1,5	2		1

*Opština Bar ovaj tip naknade nije predviđela odlukom za korišćenje puteva, već se navedena pitanja rješavaju u okviru redovnih procedura zakupa zemljišta.

*Opština Mojkovac pored navedenih ima i naknadu u iznosu od 4eura/m², za kategoriju magistralnih puteva.

Visina ove naknada na državnom nivou utvrđena je članom 6 Pravilnika o korišćenju i naknadama za korišćenje putnog pojasa i drugog zemljišta koje pripada državnom putu ("Sl. list RCG", br. 73/04, 13/11, 53/12).

U pogledu ove naknade, shodno podacima lokalnih samouprava, Opština Andrijevica ima naknadu veći od državnog nivoa, dok Opština Kolašin ima jednu kategoriju istu kao na državnom nivou.

Tabela 9. Naknade za korišćenje puteva: Naknade za priključenje prilaznog puta na opštinski put (iznosi u €):

NAKNADE ZA PRIKLJUČENJE PRILAZNOG PUTA NA OPŠTINSKI PUT										
DRŽAVNI NIVO	Andrijevica	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
Autoputevi	Gradske ulice i ulice u naselju									
1500	400	/	800	/	490	250	150	800	/	/
Magistralni	Lokalni putevi									
500	250	/	500	/	290	250	50	500	/	/
Regionalni	Nekategorisani putevi									
300	/	/	200	/	/	200	/	200	/	/
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik
Gradske ulice i ulice u naselju										
490	/	/	250	490	/	400	200	490	400	300
Lokalni putevi										
290	/	/	200	290	/	250	100	450	250	200
Nekategorisani putevi										
/	/	/	150	/	/	/	50	200	/	80

Visina ove naknada na državnom nivou utvrđena je članom 8a Pravilnika o korišćenju i naknadama za korišćenje putnog pojasa i drugog zemljišta koje pripada državnom putu ("Sl. list RCG", br. 73/04, 13/11, 53/12). Iz navedenog slijedi da opštine Berane i Kolašin imaju naknade veće od istih na državnom nivou. Navedeno je potrebno korigovati u narednim izmjenama ovih propisa, jer ista naknada je striktno propisana tek izmjenama Pravilnika na državnom nivou 2012. godine (u navedene opštine svoje propise su usvojile prije ovog termina).

Naknade za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova na javnom putu i sl. utvrđene su članom 12 Pravilnika na državnom nivou, dok na lokalnom nivou visine naknada variraju zavisno od odluka lokalnih samouprava, ali se kreću uglavnom ispod iznosa predviđenih na nivou države za magistralne i regionalne puteve. U narednoj tabeli, date označene naknade je potrebno korigovati na način da kategorije puteva na lokalnom nivou imaju niže naknade od istih na državnom nivou za magistralne i regionalne puteve respektivno. Lokalne samouprave koje bi trebale izvršiti usklađivanje visine naknada su sljedeće: Berane, Bijelo Polje, Danilovgrad, Herceg Novi, Kolašin, Kotor, Cetinje i Šavnik.

Tabela 10. Naknade za korišćenje puteva: Naknade za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova na javnom putu i sl.

NAKNADE ZA POSTAVLJANJE CJEVOVODA, VODOVODA, KANALIZACIJE, ELEKTRIČNIH, TELEFONSKIH I TELEGRAFSKIH VODOVA NA JAVNOM PUTU I SL.										
DRŽAVNI NIVO	Andrijevica	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
Autoputevi	Gradske ulice i ulice u naselju									
TP-9€/m ² VTP-3€/m ²	TP-5€/m ² VTP-1,9€/m ² P-700€	TP-5,9€/m ² VTP-1,9€/m ² P-990€	TP-5,5€/m ² VTP-2,9€/m ² P-750€	TP-5,8€/m ² VTP-1,8€/m ² P-500€	TP-5,9€/m ² VTP-1,9€/m ² P-800€	TP-3€/m ² VTP-2€/m ² P-750€	TP-3€/m ² VTP-2€/m ² P-600€	TP-5€/m ² VTP-3€/m ² P-500€	TP-5,5€/m ² VTP-1,8€/m ² P-300€	TP-2,8€/m ² VTP-0,9€/m ² P-750€
Magistralni	Lokalni putevi									
TP-6€/m ² VTP-2€/m ² P-1000	TP-2,5€/m ² VTP-0,9€/m ² P-500€	TP-2,9€/m ² VTP-0,9€/m ² P-700€	TP-2,9€/m ² VTP-1,5€/m ² P-600€	TP-2,8€/m ² VTP-1€/m ² P-300€	TP-2,9€/m ² VTP-0,9€/m ² P-600€	TP-2€/m ² VTP-2€/m ² P-700€	TP-2 €/m ² VTP-2€/m ² P-400€	TP-3€/m ² VTP-1,5€/m ² P-300€	TP-3€/m ² VTP-1€/m ² P-200€	TP-2,5€/m ² VTP-0,8€/m ² P-750€
Regionalni	Nekategorisani putevi									
TP-3€/m ² VTP-1€/m ² P-800	/	TP-2,7€/m ² VTP-0,7€/m ² P-400€	TP-1,5€/m ² VTP-0,5€/m ² P-150€	TP-2€/m ² VTP-0,5€/m ² P-100€	/	TP-2€/m ² P-300€	TP-0,8€/m ² VTP-0,4€/m ² P-200€	TP-1,5€/m ² VTP-0,5€/m ² P-100€	TP-2€/m ² VTP-0,5€/m ² P-100€	TP-2€/m ² VTP-0,5€/m ² P-750€
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik
Gradske ulice i ulice u naselju										
TP-5,9€/m ² VTP-1,9€/m ² P-800€	TP-5,9€/m ² VTP-0,9€/m ² P-900€	TP-5,9€/m ² VTP-1,9€/m ² P-800€	TP-2,8€/m ² VTP-0,9€/m ² P-500€	TP-5,9€/m ² VTP-1,9€/m ² P-990€	TP-5,9€/m ² VTP-1,9€/m ² P-900€	TP-5€/m ² VTP-1,5€/m ² P-700€	TP-1€/m ² VTP-0,4€/m ² P-300€	TP-5,9€/m ² VTP-1,9€/m ² P-750€	TP-5€/m ² VTP-1,5€/m ² P-700€	TP-5€/m ² VTP-2€/m ² P-500€
Lokalni putevi										
TP-2,9€/m ² VTP-0,9€/m ² P-400€	TP-2,9€/m ² VTP-0,85€/m ² P-500€	TP-2,9€/m ² VTP-0,9€/m ² P-400€	TP-2,5€/m ² VTP-0,8€/m ² P-200€	TP-2,9€/m ² VTP-0,9€/m ² P-790€	TP-2,9€/m ² VTP-0,9€/m ² P-500€	TP-2,5€/m ² VTP-0,9€/m ² P-500€	TP-0,5€/m ² VTP-0,3€/m ² P-200€	TP-5,5€/m ² VTP-1,3€/m ² P-700€	TP-2,5€/m ² VTP-0,9€/m ² P-500€	TP-2€/m ² VTP-1€/m ² P-300€
Nekategorisani putevi										
/	TP-2€/m ² VTP-0,7€/m ² P-200€	/	TP-2€/m ² VTP-0,5€/m ² P-100€	/	TP-2€/m ² VTP-0,5€/m ² P-200€	/	TP-0,2€/m ² VTP-0,1€/m ² P-100€	TP-2,9€/m ² VTP-0,9€/m ² P-200€	/	TP-1€/m ² VTP-0,5€/m ² P-100€

*Trasa puta - TP

**Van trase puta - VTP

***Postavljanje inst. prekopavanjem ili izvođenjem drugih radova na način što se vrši presijecanje trase puta, iznosi po prekopu – P

Godišnje naknade za cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafske vodove i sl. ugrađene na javnom putu, utvrđene su članom 13 Pravilnika na državnom nivou i iznose 15% prethodno utvrđenih naknada (isti procenat utvrđen je u svim lokalnim samoupravama).

Naknada za postavljanje i ugradnju elektronskih, telefonskih, antenskih uređaja i opreme i sl. i godišnja naknada za postavljene uređaje takođe su predviđene odlukama lokalnih samouprava, kao i članom 14 predmetnog pravilnika na državnom nivou.

Tabela 11. Naknada za postavljanje i ugradnju elektronskih, telefonskih, antenskih uređaja i opreme i sl. i godišnja naknada za postavljene uređaje (iznosi u €)

NAKNADA ZA POSTAVLJANJE I UGRADNJU ELEKTRONSKIH, TELEFONSKIH, ANTENSKIH UREĐAJA I OPREME I SL. GODIŠNJA NAKNADA ZA POSTAVLJENE UREĐAJE										
DRŽAVNI NIVO	Andrijevica	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
	NAKNADA ZA POSTAVLJANJE (JEDNOKRATNO)									
3000	1000	1500	2500	2800	1000	2500	500	1500	1000	2500
	GODIŠNJA NAKNADA									
1000	500	500	900	900	500	800	300	900	500	900

Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik
NAKNADA ZA POSTAVLJANJE (JEDNOKRATNO)										
2900	2500	2900	2500	2900	2500	1000	500	2500	1000	300
GODIŠNJA NAKNADA										
900	900	900	800	950	900	500	300	800	500	200

Naknade za izgradnju komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa opštinskog puta utvrđena je članom 8 Pravilnika na državnom nivou, kao i odlukama lokalnih samouprava na lokalnom. Tabela 12 daje prikaz visine naknada po jedinicama lokalnih samouprava.

Tabela 12. Naknade za korišćenje puteva: Naknade za izgradnju komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa opštinskog puta (iznosi u €)

NAKNADE ZA IZGRADNJU KOMERCIJALNIH OBJEKATA KOJIMA JE OMOGUĆEN PRISTUP SA OPŠTINSKOG PUTA										
DRŽAVNI NIVO	Andrijevica	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
Autoputevi	Gradske ulice i ulice u naselju									
1500 BS-4000	400 BS-2000	/	100 BS-2000	do 50m ² :150 50m ² -200m ² :200 200m ² -500m ² : 300 Preko 500m ² : 480 BS-2500	do 100m ² :300 101m ² -500m ² : 490 Preko 500m ² : 490 BS-2900	280 BS-2000		do 50m ² :200 50m ² -200m ² :200 200m ² -500m ² : 300 Preko 500m ² : 480 BS-2500	150 BS-2000	100 BS-2000
Magistralni	Lokalni putevi									
500 BS-3000	250	/	80	do 50m ² :100 50m ² -200m ² :150 200m ² -500m ² : 200 Preko 500m ² : 280	do 100m ² :200 101m ² -500m ² : 290 Preko 500m ² : 290	250		do 50m ² :100 50m ² -200m ² :150 200m ² -500m ² : 200 Preko 500m ² : 280	100	80
Regionalni	Nekategorisani putevi									
300 BS-2000	/	/	60	do 50m ² :80 50m ² -200m ² :120 200m ² -500m ² : 150 Preko 500m ² : 200	/	150		do 50m ² :80 50m ² -200m ² :120 200m ² -500m ² : 150 Preko 500m ² : 200	80	60
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik
Gradske ulice i ulice u naselju										
do 50m ² :150 200m ² -500m ² : 300 Preko 500m ² : 490 BS-2900	200	do 50m ² :150 200m ² -500m ² : 300 Preko 500m ² : 490 BS-2900	100 BS-3000	do 50m ² :200 200m ² -500m ² : 400 Preko 500m ² : 490 BS-2900	300 BS-2000	400 BS-2000	150 BS-2000	280 BS-2000	400 BS-2000	300 BS-1500
Lokalni putevi										
do 50m ² :100 200m ² -500m ² : 200 Preko 500m ² : 290	100	do 50m ² :100 200m ² -500m ² : 200 Preko 500m ² : 290	50	do 50m ² :150 200m ² -500m ² : 250 Preko 500m ² : 290	200	250	100	250	250	200
Nekategorisani putevi										
/	60	/	20	/	100	/	80	150	/	100

- BS- Benzinske stanice imaju poseban iznos naknade u odnosu na ostale komercijalne objekte;

Godišnje naknade za korišćenje komercijalnih objekta kojima je omogućen pristup sa opštinskog puta utvrđene su članom 8b Pravilnika na državnom nivou.

Tabela 13. Naknade za korišćenje puteva: Godišnje naknade za korišćenje komercijalnih objekta kojima je omogućen pristup sa opštinskog puta (iznosi u €)

GODIŠNJE NAKNADE ZA KORIŠĆENJE KOMERCIJALNIH OBJEKTA KOJIMA JE OMOGUĆEN PRISTUP SA OPŠTINSKOG PUTA										
DRŽAVNI NIVO ²	Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi*	Kolašin	Kotor	Mojkovac*
Autoputevi	Gradske ulice i ulice u naselju									
BS-4000 HM-1600 R-1000 dr KO: do 50m ² :500 50m ² -200m ² :800 preko 200m ² : 1000	120 BS-500	/	BS-2000 HM-300 R: do 50m ² -50 preko 50m ² -100 dr KO: do 50m ² :50 preko 50m ² :150	4,8€/m ² BS: 28€/m ²	120 BS- 500	BS-2500 HMR-500 dr KO:150	BS-1500 H-180 M-150 R: 100 dr KO: 18-150	150 BS-2000	/	BS-1800 HM-700 R i dr KO do 50m ² -160 dr KO preko 50m ² :400
Magistralni	Lokalni putevi									
BS-3000 HM-1000 R-800 dr KO: do 50m ² :400 50m ² -200m ² :600 preko 200m ² : 800	60 BS-500	/	BS-1000 HM-200 R: do 50m ² -40 preko 50m ² -80 dr KO: do 50m ² :40 preko 50m ² :100	3,8€/m ² BS: 18€/m ²	60	BS-2000 HMR-400 dr KO:120	BS-1000 H-120 M-100 R: 70 dr KO: 10-160	100 BS-1300	1€/m ² BS: 10€/m ²	BS-1800 HM-600 R i dr KO do 50m ² -140 dr KO preko 50m ² :300
Regionalni	Nekategorisani putevi									
BS-2000 HM-800 R-500 dr KO: do 50m ² :300 50m ² -200m ² :400 preko 200m ² : 500	/	/	BS-500 HM-100 R: do 50m ² -30 preko 50m ² -60 dr KO: do 50m ² :3 preko 50m ² :80	2€/m ² BS: 10€/m ²	/	BS-1800 HMR-300 dr KO:100	/	50 BS-1000	0,5€/m ² BS: 5€/m ²	BS-1800 HM-300 R i dr KO do 50m ² -100 dr KO preko 50m ² :200

² BS - Benzinske stanice, H – Hotelski objekti, M – Moteli, R – Restorani, dr KO - drugi komercijalni objekti

GODIŠNJE NAKNADE ZA KORIŠĆENJE KOMERCIJALNIH OBJEKTA KOJIMA JE OMOGUĆEN PRISTUP SA OPŠTINSKOG PUTA³

Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik
Gradske ulice i ulice u naselju										
BS-2900 HM-800 R i dr KO-400	BS-2500 HM-600 R:300 dr KO:100-500	BS-2900	BS-2500 HM-500 R-200 dr UO-100 dr KO:150	BS-2900 SiS do 500m ² -500 SiS preko 500m ² -700 FI i O-700, P-400 HM-700-900 UO do 50m ² -150 dr UO preko 50m ² -400 TO od 50m ² -200m ² -200 TO od 200m ² -500m ² -400 TO preko 500m ² -700 SMV-400 ZUD do 50m ² -100 ZUD preko 50m ² i K-150	BS-2500 HM-700 R i dr KO:300	120 BS- 500	BS-2000 H-300 M-200 R i dr KO -70 dr KO -150	BS-2500 HM-500 R i dr UO -350 dr KO-150	120 BS- 500	BS-1000 HM-400 SiS -400 dr KO-100
Lokalni putevi										
BS-1900 HM-500 R i dr KO-250	BS-1900 HM-450 R:200 dr KO:80-450	BS-1900 HM-500 R i dr KO-250	BS-2000 HM-300 R-100 dr UO-50 dr KO:150	BS-1900 SiS do 500m ² -300 SiS preko 500m ² -400 FI i O-400, P-300 HM:500-700 UO do 50m ² -100 dr UO preko 50m ² -200 TO od 50m ² -200m ² -150 TO od 200m ² -500m ² -250 TO preko 500m ² -400 SMV-250, ZUD do 50m ² -120 ZUD preko 50m ² i K-80	BS-2000 HM-500 R i dr KO-200	60	BS-150 H-200 M-150 R i dr KO -70 dr KO -100	BS-2000 HM-5400 R i dr UO-300 dr KO-120	60	BS-800 HM-200 SiS -300 dr KO-150
Nekategorisani putevi										
/	/	/	20	/	BS-1500 HM-400 R i dr KO-150	/	BS-800 H-15 M-2100 R i dr KO -50 dr KO -100	BS-1800 HMR i dr UO -300 dr KO-100	/	BS-500 HM-100 SiS -200 dr KO-50

³ BS - Benzinske stanice, H – Hotelski objekti, M – Moteli, R – Restorani, SiS – skladišta i stovarišta, FI i O – finansijske institucije i operateri, P – pošte, TO – trgovinski objekti, SMV – objekti za servisiranje motornih vozila, ZUD – objekti zanatsko uslužnih i sličnih djelatnosti, K- montažni objekti –kiosk, UO –ugostiteljski objekti, KO - komercijalni objekti.

Iz prethodnih tabela evidentiran je dosta složen sistem utvrđivanja ovog tipa naknada, koji istovremeno predstavlja kategoriju fiskaliteta na koji su privredni subjekti izrazili najznačajnije primjedbe a tiču se visine istih, kao i obračuna po kategorijama objekata. Prema novom Pravilniku donešenom 2012. godine, naknade se na državnom nivou mogu utvrđivati samo kao fiksni iznosi. Sa tog aspekta, uvažavajući činjenicu da su koristile starije regulatorno rješenje, opštine Bijelo Polje i Kotor moraju korigovati svoje odluke vezane za ovu kategoriju naknada. Isto je i sa Opštinom Mojkovac, koja pored iznosa navedenih u tabeli ima i obračun zavisno od površine objekta koji se odnose na: elektronske komunikacije, elektronsku kom. infrastrukturu, uređaje i opremu prenosnih i emisionih kapaciteta i opreme, elektroprivredne objekte i opremu i proizvodne objekte, kao i objekte proizvodne djelatnosti, metaloperade i drvoprerade i dr., magacinske prostore, i komerc. objekte otvorenog tipa namijenjene za proizvodnju, skladištenje i prodaju određenih vrsta roba. Glavni grad Podgorica donio je svoju odluku takođe, u skladu sa starim rulatornim osnovom, odnosno ranijim odredbama Pravilnika, što upućuje da je potrebno izvršiti dodatna usklađivanja sa novim nižim iznosima iz Pravilnika u dijelu pojedinih kategorija objekata.

Visine naknade za natpise na putu i postavljene pored puta utvrđene su na državnom nivou članom 9 Pravilnika o postavljanju natpisa pored državnih puteva i visini naknada za njihovo postavljanje ("Sl. list RCG", br. 73/04 od 03.12.2004, 02/05 od 18.01.2005). Tabele 14 i 15 daju visine naknada po jedinicama lokalnih samouprava, kao iste uvrđene na državnom nivou.

Tabela 14. Naknade za korišćenje puteva: Naknade za natpise na putu i postavljene pored puta

NAKNADE ZA NATPISE NA PUTU I POSTAVLJENE PORED PUTA										
DRŽAVNI NIVO	Andrijeвица	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi*	Kolašin	Kotor	Mojkovac*
do 5m²: KT:120€/m² KI:75€/m² KINF:60€/m² 5,1m²-10,1m²: KT:100€/m² KI:60€/m² KINF:50€/m² 10,1m²-20,0m²: KT:80€/m² KI:50€/m² KINF:40€/m² 20,1m²-30,0m²: KT:70€/m² KI:45€/m² KINF:40€/m² 30,1m²-50,0m²: KT:65€/m² KI:40€/m² KINF:35€/m² preko 50,0m²: KT:55€/m² KI:35€/m² KINF:30€/m²	/	I kateg.:20€ II kateg.:15€ III kateg.: 10€ Nekateg.: 5€	MP: KT:50-150€/m² KI:30-75€/m² KINF:25-55€/m² LP i NP: KT:20-40€/m² KI:20-40€/m² KINF:10-20€/m²	do 5m²: KT:115€/m² KI:70€/m² KINF:55€/m² 5,1m²-10,1m²: KT:95€/m² KI:55€/m² KINF:45€/m² 10,1m²-20,0m²: KT:75€/m² KI:45€/m² KINF:35€/m² 20,1m²-30,0m²: KT:65€/m² KI:40€/m² KINF:35€/m² 30,1m²-50,0m²: KT:60€/m² KI:35€/m² KINF:30€/m² preko 50,0m²: KT:50€/m² KI:30€/m² KINF:25€/m²	70	do 5m²: KT:100€/m² KI:80€/m² KINF:60€/m² 5,1m²-12m²: KT:80€/m² KI:60€/m² KINF:50€/m² preko 12,0m² KT:50€/m² KI:30€/m² KINF:30€/m²	do 5m²: KT:120€/m² KI:75€/m² KINF:60€/m² 5,1m²-10,1m²: KT:100€/m² KI:60€/m² KINF:50€/m² 10,1m²-20,0m²: KT:80€/m² KI:50€/m² KINF:40€/m² 20,1m²-30,0m²: KT:70€/m² KI:45€/m² KINF:40€/m² 30,1m²-50,0m²: KT:65€/m² KI:40€/m² KINF:35€/m² preko 50,0m²: KT:55€/m² KI:35€/m² KINF:30€/m²	do 1m²: KT:100€/m² KI:65€/m² KINF:50€/m² 1,1m²-4m²: KT:70€/m² KI:70€/m² KINF:40€/m² 4,1m²-12,0m²: KT:60€/m² KI:40€/m² KINF:30€/m² preko 12,0m²: KT:50€/m² KI:30€/m² KINF:25€/m²	do 5m²: KT:120€/m² KI:75€/m² KINF:60€/m² 5,1m²-10,1m²: KT:100€/m² KI:60€/m² KINF:50€/m² 10,1m²-20,0m²: KT:80€/m² KI:50€/m² KINF:40€/m² Preko 20,1m²: KT:70€/m² KI:45€/m² KINF:40€/m² LP i NP: do 5m²: KT:40€/m² KI:40€/m² KINF:20€/m² 5,1m²-10,1m²: KT:30€/m² KI:30€/m² KINF:15€/m² Preko 20,0m²: KT:20€/m² KI:20€/m² KINF:10€/m²	
Natpisi od platna, PVC i sl. materijala postavljene na jarbolima pored puta ili izdignute pored kolovoza puta										
30€/m ²	/			25€/m ²		50€/m ²		30€/m ²	50€/m ²	

KT – komercijalno-tržišni objekti,
 KI - komercijalno-individualni objekti,
 KINF - komercijalno-informativni objekti.

Tabela 15. Naknade za korišćenje puteva: Naknade za natpise na putu i postavljene pored puta

NAKNADE ZA NATPISE NA PUTU I POSTAVLJENE PORED PUTA										
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik
Pravna lica: do 1m ² :160,00€ 1,1m ² -4m ² :560€ 4,1m ² -12m ² :980€ preko 12m ² :1.540€ Pravna lica iz oblasti marketinga: do 2 m ² :176€ 8,1m ² -12m ² :960€ preko 12m ² : 1.600 € 3.Murali, panoi, pisane reklame, PVC folije na pod konstrukciji i svjetleće reklame: 2m ² :175 € 2,1m ² -8 m ² :560€ 8,1m ² -12m ² :980 € preko 12 m ² :1.540€ 4. Reklame sa izmjenom reklamnih poruka: do 2m ² -240€ 2,1m ² -8 m ² :720€ 8,1m ² - 12m ² :1.280€ preko 12m ² : 2.000€	do 5m ² : KT:100€/m ² KI:70€/m ² KINF:55€/m ² 5,1m ² -10m ² : KT:90€/m ² KI:50€/m ² KINF:40€/m ² 10,1m ² -20m ² : KT:70€/m ² KI:30€/m ² KINF:20€/m ² Preko 20m ² : KT:60€/m ² KI:40€/m ² KINF:30€/m ²	do 1m ² : KT:35€/m ² KI:20€/m ² KINF:15€/m ² 1,1m ² -4m ² : KT:60€/m ² KI:40€/m ² KINF:30€/m ² 4,1m ² -11,99m ² : KT:100€/m ² KI:80€/m ² KINF:70€/m ² Preko 12,1m ² : KT:280€/m ² KI:220€/m ² KINF:180€/m ²	do 1m ² : KT:100€/m ² KI:70€/m ² KINF:50€/m ² 1,1m ² -4m ² : KT:80€/m ² KI:50€/m ² KINF:40€/m ² Preko 12,1m ² : KT:50€/m ² KI:40€/m ² KINF:30€/m ²	1.PG kategorija: 10 m ² : 70 €/m ² 10,1-20 m ² : 60 €/m ² 20,1-40 m ² : 40€/m ² preko 40 m ² :30€/m ² 2. PG kategorija: 2 m ² : 140€/m ² 2,1-4 m ² : 120 €/m ² preko 4m ² : 110€/m ² 3.PG kategorija: 24 m ² : 70 €/m ² 24,1-40 m ² : 60 €/m ² 40,1-70 m ² : 50€/m ² preko 70 m ² :40€/m ² 4. PG kategorija: 8 m ² : 12.500€ preko 8 m ² : 13.500€ 5. PG kategorija: 3 m ² : 350 €/m 3, 1-5m: 320€/m preko 5 m:280€/m 6. PG kategorija: 8 m ² : 8.000 € preko 8 m ² :10.000€ 7.PG kategorija:200€/m ² 8.PG kategorija:150€/kom 9.PG kategorija:4€/m ² 10.PG kategorija: 5 m: 40 €/kom 5,1-10m: 60€/kom preko 10m:80€/kom 11.PG kategorija: 2 m ² : 60 €/kom preko 2m ² : 80€/kom	do 1m ² : KT:100€/m ² KI:65€/m ² KINF:50€/m ² 1,1m ² -4m ² : KT:70€/m ² KI:50€/m ² KINF:40€/m ² 4,1m ² -12m ² : KT:60€/m ² KI:40€/m ² KINF:30€/m ² Preko 12,1m ² : KT:50€/m ² KI:30€/m ² KINF:25€/m ²	1.TV kategorija: 60 €/m ² i 55€/m ² 50€/m ² i 40 €/m ² 2. TV kategorija: 50€/m ² i 45€/m ² 40 €/m ² i 30€/m ² 3. TV kategorija: 40€/m ² 4.TV kategorija: 60 €/m ² i 55 €/m ² 50 €/m ² i 40€/m ² 5. TV kategorija: 350€ 6. TV kategorija: 150€ 7. TV kategorija: 60€ 8. TV kategorija: 60€/m ² 9.TV kategorija: 60 €/m ² i 50 €/m ² 10. TV kategorija: 60 €/m ² 11. TV kategorija: 50 €/m ² 12. TV kategorija: 1 €/m ² 13. TV kategorija: 150€/m ² i 180€/m ² 14. TV kategorija: 800€/m ² i 400€/m ²	1.UL kategorija: 5,00 eura/m ² 2.UL kategorija: 5,5 eura/m ² 3.UL kategorija: 4 eura/m ² 4.UL kategorija: 4,50 eura/m ² 5. UL kategorija: 2 eura/ m ² 6. UL kategorija: 4,20 eura/m ² 7. UL kategorija: 4,00 eura/m ² 8. UL kategorija: 3,50 eura/ m ² 9. UL kategorija: 10eura/ mjesec	do 5m ² : KT:80€/m ² KI:70€/m ² KINF:50€/m ² 5,1m ² -10m ² : KT:100€/m ² KI:65€/m ² KINF:50€/m ² 5,1m ² -10m ² : KT:80€/m ² KI:50€/m ² KINF:40€/m ² Preko 10m ² : KT:50€/m ² KI:30€/m ² KINF:30€/m ²	Bilbordi: 3€/m ² -Reklame do 5m ² : 5€/m ² -Preko 5m ² dodatno 2€/m ²	do 5m ² : KT:80€/m ² KI:70€/m ² KINF:50€/m ² 5,1m ² - 12m ² : KT:50€/m ² KI:40€/m ² KINF:30€/m ² Preko 12m ² : KT:40€/m ² KI:30€/m ² KINF:20€/m ²
Natpisi od platna, PVC i sl. materijala postavljene na jarbolima pored puta ili izdignute pored kolovoza puta										
	30€/m ²	30€/m ²	25€/m ²		50€/m ²			30€/m ²		50€/m ²

1. PG kategorija- Panoa, bilborda, metro-lajt, megaborda;
 2. PG kategorija- Prosvijetljeni tetem, city-lajt;
 3. PG kategorija- Panoi na fasadama, podkonstrukcijama i krovovima zgrada i zastakljenim poslovnim prostorijama;
 4. PG kategorija- Reklame sa elektronskom izmjenom reklamnih poruka - Display reklame;
 5. PG kategorija - Elektronske „trčeći“ reklame;
 6. PG kategorija - Elektronske roto „trivision“ reklame;
 7. PG kategorija – Svjetleće reklame;
 8. PG kategorija - Reklamne table u okviru gradilišta, komunalna taksa se uređuje mjesečno, za korišćenje tabli kojima se reklamira sopstvena djelatnost;
 9. PG kategorija - Reklamne table u okviru gradilišta, komunalna taksa se uređuje mjesečno, murali i PVC folije na zidu objekta;
 10. PG kategorija - Reklamni transparenati i transparenati za oglašavanje (meš platna, cerada i sl.) iznad putnih saobraćajnica, ulica, trgova, lokalnih puteva, taksa se utvrđuje mjesečno;
 11. PG kategorija: Reklamne zastave (na jarbolima, stubovima, fasadama) taksa se utvrđuje mjesečno po zastavi).
-
1. UL kategorija – Jednostrana svjetleća reklama;
 2. UL kategorija – Dvostrana svjetleća reklama;
 3. UL kategorija - Jednostrana reklamna tabla;
 4. UL kategorija - Dvostrana reklamna tabla;
 5. UL kategorija - Reklame na spoljnjem djelu prostorijama uključujući i tende;
 6. UL kategorija - Jednostrani bilbordi;
 7. UL kategorija - Dvostrani bilbordi;
 8. UL kategorija - Trostrani bilbordi;
 9. UL kategorija -Korišćenje reklamnih zastava.
-
1. TV kategorija- za korišćenje jednostranih, dvostranih, trostranih i četvostranih svjetlećih reklamnih panoa, respektivno;
 2. TV kategorija- korišćenje jednostranih, dvostranih, trostranih i četvostranih reklamnih tabli, respektivno;
 3. TV kategorija- ispisivanje reklama na spoljašnjem dijelu poslovnih prostorija uključujući tende, itd, respektivno;
 4. TV kategorija- korišćenje jednostranih, dvostranih, trostranih i četvostranih svjetlećih reklamnih panoa tzv. Bilborda, respektivno;
 5. TV kategorija - korišćenje dvostranih reklamnih panoa tzv. City light;
 6. TV kategorija - korišćenje dvostranih reklamnih panoa tzv. Banderasica (maks. dimenzija do 1m2 na gradskoj rasvjeti;
 7. TV kategorija – korišćenje reklamnih panoa - natpisa na fasadama zgrada (murali, panoi, pisane reklame i sl);
 8. TV kategorija - korišćenje reklamnih panoa na fasadama zgrada-PVC folija na podkonstrukciji;
 9. TV kategorija - korišćenje jednostranog i dvostranog reklamnog platna;
 10. TV kategorija - korišćenje reklamnih zastava (na jarbolima, stubovima, zidovima itd.);
 11. TV kategorija - Korišćenje dvostranih reklamnih panoa tzv. Slavoluk na metalnim podkonstrukcijama sa statičkim proračunom iznad putnih saobraćajnica;
 12. TV kategorija - korišćenje reklamnih panoa, mes platna i cerade itd. iznad putnih saobraćajnica, ulica trgova itd., postavljenim na čeličnim sajlama ili plastificiranim konopima ;
 13. TV kategorija - korišćenje rotirajućih bilborda i city-light-ova na kojima se istovremeno emituje više reklamnih poruka u nizu, respektivno;
 14. TV kategorija - reklame sa elektronskom izmjenom reklamnih poruka do 4m², preko 4m².

Visine naknade za natpise na putu i postavljene pored puta, date prethodnim tabelama su utvrđene na lokalnom nivou shodno Zakonu o putevima, u značajnoj su mjeri izjednačene po jedinicama lokalnih samouprava, kako u pogledu visine istih tako i u pogledu korišćenih kriterijuma. Za sve lokalne samouprave naknade su ispod državnog nivoa, osim u Kolašinu i Mojkovcu pa je u tom dijelu potrebno da izvrše usklađivanja. Sa druge strane, ovaj fiskalitet utvrđen je u jednom broju lokalnih samouprava kroz komunalne takse, shodno Zakonu o lokalnim komunalnim taksama. U pitanju su sljedeće lokalne samouprave: Adrijevica, Nikšić, Glavni grad Podgorica, Tivat i Ulcinj. Princip kojim su se u ovom dijelu koristile lokalne samouprave je u značajnoj mjeri komplikovaniji, jer sadrži cijelu klasifikaciju reklamnih natpisa koji se koriste pored lokalnih puteva od strane privrednih subjekata.

Naknade koje su u prethodnoj tabeli označene crvenom bojom predstavljaju one fiskalitete koji su utvrđeni na većem nivou od istih predviđenih na državnom, stoga je u tom dijelu potrebno izvršiti usklađivanje.

DIO II
2. POREZI**II POREZI**

- II.i. Porez na nepokretnosti
- II.ii. Porez na promet nepokretnosti
- II.iii. Porez na dohodak fizičkih lica
- II.iv. Prirez porezu na dohodak fizičkih lica

Na lokalnom nivou, shodno zakonskoj regulativi, utvrđeni su kao fiskaliteti i sljedeći porezi:

- Porez na nepokretnosti,
- Porez na promet nepokretnosti,
- Porez na dohodak fizičkih lica,
- Prirez porezu na dohodak fizičkih lica.

2.1. Porez na nepokretnosti

Porez na nepokretnost utvrđen je Zakonom o porezu na nepokretnosti ("Sl. list RCG", br. 65/01, 69/03, "Sl. list Crne Gore", br. 75/10) i prihod je u cjelosti lokalnih samouprava.

Članovima 9 i 9a Zakona uređena je visina poreske stope, koja se razlikuje po jedinicima lokalne samouprave, kao i zavisno od namjene i vrste nepokretnosti, koja je predmet oporezivanja.

ZAKON O POREZU NA NEPOKRETNOST**Poreske stope****Član 9**

(1) Stopa poreza na nepokretnosti je proporcionalna i može iznositi od 0,10% do 1,00% tržišne vrijednosti nepokretnosti.

Član 9a

- (1) Jedinica lokalne samouprave može utvrditi višu poresku stopu od stope utvrđene u skladu sa članom 9 ovog zakona i to za:
- 1) poljoprivredno zemljište koje se ne obrađuje;
 - 2) sekundarni stambeni objekat, odnosno stan;
 - 3) objekat koji je izgrađen suprotno zakonu;
 - 4) ugostiteljski objekat koji se nalazi u zoni prioritetnog turističkog lokaliteta, a na osnovu akta Vlade o utvrđivanju prioritetnog turističkog lokaliteta;
 - 5) građevinsko zemljište koje nije privedeno namjeni u skladu sa planskom dokumentacijom.
- (2) Za poljoprivredno zemljište iz stava 1 tačka 1 ovog člana poreska stopa se može uvećati 50% u odnosu na utvrđenu poresku stopu.
- (3) Bliži propis šta se smatra poljoprivrednim zemljištem koje se obrađuje donosi organ državne uprave nadležan za poslove poljoprivrede.
- (4) Za sekundarni stambeni objekat, odnosno stan iz stava 1 tačka 2 ovog člana poreska stopa se može uvećati 100% u odnosu na utvrđenu poresku stopu.
- (5) Pod sekundarnim stambenim objektom iz stava 1 tačka 2 ovog člana smatra se stambeni objekat, odnosno stan koji nije prebivalište vlasnika nepokretnosti.
- (6) Za objekat iz stava 1 tačka 3 ovog člana poreska stopa se može uvećati u odnosu na utvrđenu poresku stopu i to:
- za objekat sa građevinskom dozvolom za koji investitor nije pribavio upotrebnu dozvolu u skladu sa zakonom 25%;
 - za objekat ili posebni dio objekta koji nije izgrađen u skladu sa građevinskom dozvolom 50%;
 - za objekat koji nije predviđen prostorno-planskom dokumentacijom 100%;
 - za objekat koji je izgrađen bez građevinske dozvole na području za koje postoji detaljni urbanistički plan kojim je taj objekat planiran 100%;
 - za objekat koji je izgrađen na tuđem zemljištu 150%.
- (7) Za ugostiteljski objekat iz stava 1 tačka 4 ovog člana organ lokalne samouprave može propisati poresku stopu i to za:
- ugostiteljski objekat kategorije 3*** od 2 do 2,5% tržišne vrijednosti nepokretnosti;
 - ugostiteljski objekat kategorije 2** od 3 do 3,5% tržišne vrijednosti nepokretnosti;
 - ugostiteljski objekat kategorije 1* od 4 do 4,5% tržišne vrijednosti nepokretnosti;
 - ugostiteljski objekti koji se ne kategorišu od 5 do 5,5% tržišne vrijednosti nepokretnosti."
- (8) Pod ugostiteljskim objektom iz stava 1 tačka 4 ovog člana smatra se objekat u kome se obavlja ugostiteljska djelatnost ((hotel & resort, njild beauty resort, hotel, mali hotel, boutiljue hotel, hotel garni, aparthotel, condohotel, hostel, pansion, motel, turističko naselje, etno selo, eko lodge, vila, gostionica, planinarski dom, odmaralište, kamp i sl.), a koji se nalazi u zoni prioritetnog turističkog lokaliteta.
- (9) Za građevinsko zemljište iz stava 1 tačka 5 ovog člana poreska stopa se može uvećati 150% u odnosu na poresku stopu utvrđenu u skladu sa članom 9 ovog zakona.

Pored navedenih mehanizama za uvećanje poreske obaveze, Zakonom su utvrđeni uslovi za oslobađanje plaćanja poreza, kao i poreske olakšice za objekte koji su glavna mjesta stanovanja za domaćinstva.

Poreska oslobođenja**Član 10**

- (1) Porez na nepokretnosti ne plaća se na:
- 1) nepokretnosti u državnoj svojini, koje koriste državni organi, organizacije i službe, organi jedinice lokalne samouprave i organizacije koje obavljaju javnu službu za funkcije za koje su osnovane;
 - 2) nepokretnosti u vlasništvu Centralne banke Crne Gore;
 - 3) nepokretnosti u vlasništvu ili koje koriste akreditovana konzularna i diplomatska predstavništva, ako se nepokretnosti koriste u te svrhe i pod uslovom reciprociteta;
 - 4) nepokretnosti u vlasništvu međunarodnih organizacija, ako je tako predviđeno sporazumom;
 - 5) nepokretnosti koje su u skladu sa zakonom proglašene spomenicima kulture;
 - 6) nepokretnosti u vlasništvu vjerskih organizacija koje se koriste za vjerske potrebe ili kao stambeni prostor sveštenstva;
 - 7) nepokretnosti u vlasništvu nevladinih organizacija koje se koriste za funkcije za koje su osnovane;
 - 8) javne puteve, ulice, trgove i parkove, luke, željezničke pruge i aerodrome, zaštićene i zaštitne šume i nacionalne parkove.
- (2) Oslobođenja iz stava 1 ovog člana ostvaruju se pod uslovom da se nepokretnosti ne koriste za sticanje prihoda na tržištu.
- (3) Oslobođenje iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na objekte iz člana 9a stav 1 tačka 3 ovog zakona.
- (4) Porez na nepokretnosti ne plaća se u slučaju kad ukupna poreska osnovica za sve nepokretnosti određenog poreskog obveznika ne prelazi iznos 5.000 EURA i ako se ta nepokretnost ne koristi za sticanje prihoda.

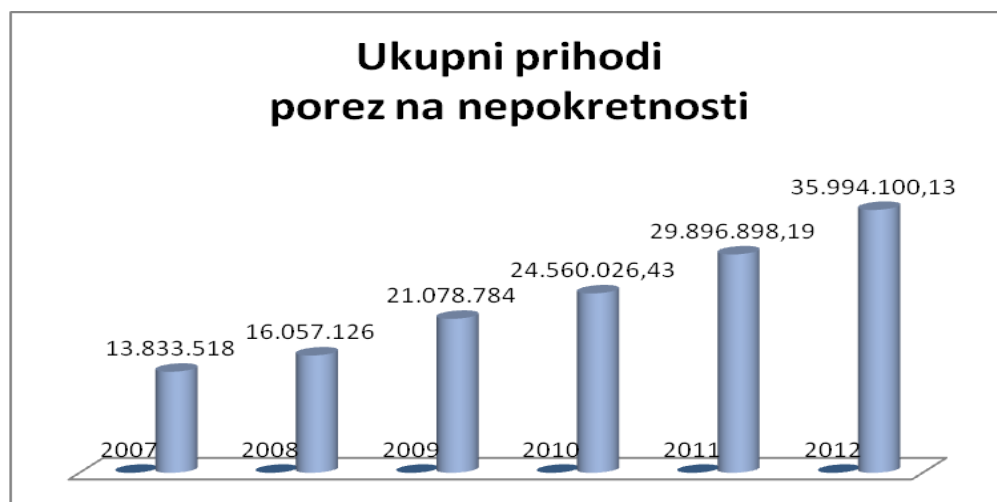
Poreske olakšice**Član 11**

- (1) Porez na nepokretnosti na zgrade i stanove, koji poreskom obvezniku služe kao glavno mjesto stanovanja, umanjuje se za 20% za poreskog obveznika i po 10% za svakog člana njegovog domaćinstva, a najviše do 50% poreske obaveze.

Tabela 16. Visina prihoda ostvarenih po osnovu poreza na nepokretnosti (iznosi u €)

POREZ NA NEPOKRETNOSTI									
Andrijevića	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
2012. godina									
63.308,83	4.018.271,13	220.073,34	473.532,84	7.213.630,58	268.697,02	3.044.142,74	326.994,15	2.908.435,96	93.410,53
2011. godina									
37.679,73	3.351.001,32	180.624,53	416.129,88	5.344.367,96	213.386,85	2.579.226,67	389.506,47	2.179.211,57	102.076,36
2010. godina									
41.888,68	3.064.654,28	166.334,27	289.248,87	4.553.782,99	112.616,56	2.233.151,93	699.958,30	1.275.262,78	97.039,67
2009. godina									
42.465	2.449.853	183.953	378.403	4.157.989	101.086	1.970.307	648.735	1.087.832	66.559
2008. godina									
43.871	1.688.074	166.793	349.073	3.379.724	74.146	1.826.913	979.012	883.707	35.887
2007. godina									
36.947	1.225.949	164.738	281.127	2.846.627	73.728	1.560.606	841.009	573.681	51.261

POREZ NA NEPOKRETNOSTI											
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik	UKUPNO (21LS)
2012. godina											
4.671.323,45	95.678,83	1.456.880,46	2.483.536,07	5.129.709,03	52.908,99	1.923.748,23	1.068.511,59	268.237,00	190.324,90	22.744,46	35.994.100,13
2011. godina											
3.783.140,85	91.584,88	1.418.297,55	1.575.058,12	5.220.690,26	68.294,39	1.575.341,17	910.929,57	305.358,00	135.551,60	19.440,46	29.896.898,19
2010. godina											
3.403.662,72	109.809,79	1.422.073,39	1.059.133,57	3.544.563,43	39.577,34	1.376.914,40	811.829,34	136.736,00	105.920,75	15.867,37	24.560.026,43
2009. godina											
2.884.321	131.661	730.659	583.797	3.227.783	66.378	1.382.455	786.518	134.216	44.050	19.764	21.078.784
2008. godina											
1.349.598	154.161	255.417	337.930	2.542.351	40.757	1.106.558	598.074	155.690	50.798	38.592	16.057.126
2007. godina											
1.579.149	121.009	295.784	400.251	2.116.623	43.368	853.689	379.905	326.327	29.361	32.379	13.833.518

Grafik 3. Kretanje ukupnih prihoda lokalnih samouprava ostvarenih po osnovu poreza na nepokretnosti

Iz prethodnog grafika, koji pokazuje kretanje prihoda svih lokalnih samouprava po godinama, ostvarenih po osnovu poreza na nepokretnosti, evidentno je značajno uvećanje, odnosno rast prihoda od 2007. do 2012. godine. Prema krajnjim podacima, prihodi su u uporednom periodu rasli za 160%. Sagledani prihodi po jedinicama lokalnih samouprava takođe imaju trend rasta u posmatranom periodu. U 2012. godini, najviše poreza naplatila je Opština Budva 7.213.630,58 eura, zatim Glavni grad Podgorica 5.129.709,03 eura, Opština Nikšić 4.671.323,45 eura i Opština Bar 4.018.271,13 eura. Najmanje je po ovom osnovu prihodovala Opština Šavnik 22.744,46 eura, kao i Opština Rožaje 49.629,95 eura. Posmatrano po jedinicama lokalnih samouprava, u 2012. u odnosu na 2007. godinu, Opština Bar je uvećala svoje prihode po ovom osnovu za 318% i naplatila skoro 4 miliona eura više prihoda. Opština Budva je uvećalo svoje prihode za 153%, odnosno naplatila 4,3 eura miliona više po osnovu poreza na nepokretnosti. Glavni grad Podgorica uvećao je prihode za 152%, sa oko 3 miliona eura povećanja u odnosu na 2007. godinu. Glavni grad, kao i primorske opštine (Bar, Budva, Ulcinj, Tivat, Kotor i Herceg Novi) ostvarile su prihode po osnovu poreza na nepokretnosti veće od milion eura. Sa izuzetkom Opštine Nikšić i ostvarenim prihodom od 4.671.323,45 eura, kao i Opštine Pljevlja sa 2.483.536,07 eura i Plužine sa 1.456.880,46 eura, preostale opštine (Bijelo Polje, Plav, Rožaje, Berane, Andrijevica, Kolašin, Mojkovac, Žabljak, Šavnik, Danilovgrad i Cetinje) pored povećane naplate ni 2012. godine nijesu uspjele ostvariti više od pola miliona eura prihoda od poreza na nepokretnost.

Sljedeće tabele daju uporednu sliku prihoda od poreza na nepokretnosti i naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta. Iz navedenih podataka može se zaključiti da su samo sljedeće lokalne samouprave ostvarile veće prihode od naknada u odnosu na porez na nepokretnosti: Glavni grad Podgorica, Bar, Budva, Herceg Novi, Kotor i Tivat. Evidentno je da su prihodi od naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta direktno zavisni od investicionih aktivnosti i ovaj prihod je, kao varijabilni izvor za finansiranje lokalnih samouprava, vrlo podložan promjenama.

Opštine Andrijevica, Berane, Bijelo Polje, Danilovgrad, Kolašin, Mojkovac, Nikšić, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje, Žabljak, Šavnik, Cetinje i Ulcinj imale su veće prihode od poreza na nepokretnosti, što je evidentno rezultat manjih investicionog aktivnosti.

Tabela 17. Visina prihoda ostvarenih po osnovu poreza na nepokretnosti i naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta

POREĐENJE NAKNADA ZA KOMUNALNO OPREMANJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA/POREZ NA NEPOKRETNOST u 2012. godini (iznosi u €)									
Andrijevica	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
NAKNADA ZA KOMUNALNO OPREMANJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA									
970,72	5.645.790,97	169.422,22	402.562,38	20.514.330,64	138.679,96	3.125.466,44	101.866,33	4.983.477,35	69.877,40
POREZ NA NEPOKRETNOSTI									
63.308,83	4.018.271,13	220.073,34	473.532,84	7.213.630,58	268.697,02	3.044.142,74	326.994,15	2.908.435,96	93.410,53

POREĐENJE NAKNADA ZA KOMUNALNO OPREMANJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA/POREZ NA NEPOKRETNOST u 2012. godini (iznosi u €)											
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik	UKUPNO (21LS)
NAKNADA ZA KOMUNALNO OPREMANJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA											
1.055.462,22	68.290,10	/	478.907,38	10.316.864,17	45.148,11	2.251.621,09	20.624,85	93.437,00	61.744,68	1.342,12	49.545.886,13
POREZ NA NEPOKRETNOSTI											
4.671.323,45	95.678,83	1.456.880,46	2.483.536,07	5.129.709,03	52.908,99	1.923.748,23	1.068.511,59	268.237,00	190.324,90	22.744,46	35.994.100,13

Tabela 18. Prosječni prihodi ostvarenih po osnovu naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta i poreza na nepokretnost u periodu 2007-2012. godina (iznosi u €)

Prosječni prihodi ostvareni u periodu 2007-2012. godina									
Andrijevica	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
NAKNADA ZA KOMUNALNO OPREMANJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA									
4.339,69	6.274.593,01	81.331,72	283.815,05	22.843.979,40	315.703,62	4.154.907,80	325.479,50	4.054.361,09	23.139,35
POREZ NA NEPOKRETNOST									
44.360,04	2.632.967,12	180.419,36	364.585,77	4.582.686,92	140.610,07	2.202.391,22	647.535,82	1.484.688,39	74.372,26

Prosječni prihodi ostvareni u periodu 2007-2012. godina											
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik	UKUPNO (21LS)
NAKNADA ZA KOMUNALNO OPREMANJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA											
2.290.598,58	63.382,09	8.484,10	610.978,44	19.068.056,96	50.899,82	1.799.774,06	777.248,69	125.800,00	190.085,05	13.567,37	63.350.005,82
POREZ NA NEPOKRETNOST											
2.945.199,17	117.317,42	929.851,90	1.073.284,29	3.630.286,62	51.880,62	1.369.784,30	759.294,58	221.094,00	92.667,71	24.797,88	23.570.075,46

Prema podacima lokalnih samouprava, prihodi ostvareni po osnovu poreza na nepokretnosti ,u najvećem broju slučajeva, procentualno su manji od planiranih, odnosno utvrđenih iznosa. Ukupni podaci za sve lokalne samouprave ukazuju da je povećan stepen naplate sa 72% na 76%. Tabela 18 ukazuje da su u 2012. godini samo Opštine Šavnik, Pljevlja i Cetinje ostvarile preko 100% naplatu ovog fiskaliteta.

Tabela 19. Visina utvrđenih poreskih obaveza za naplatu i ostvareni prihodi po osnovu poreza na nepokretnosti (iznosi u €)

		Utvrđeni porez	Naplaćeni porez	Naplata (%)
Andrijevića	2011	89.981	37.680	41,88
	2012	157.337	63.309	40,24
Bar	2011	4.289.124	3.351.000	78,13
	2012	4.612.872	4.018.271	87,11
Berane	2011	474.088	180.625	38,10
	2012	422.676	220.073	52,07
Bijelo Polje	2011	500.000	416.130	83,23
	2012	838.325	473.533	56,49
Budva	2011	5.338.920	5.344.368	100,10
	2012	10.269.888	7.213.631	70,24
Danilovgrad	2011	421.873	213.387	50,58
	2012	421.906	268.697	63,69
Žabljak	2011	226.350	135.552	59,89
	2012	295.706	190.325	64,36
Kolašin	2011	633.640	389.506	61,47
	2012	560.296	326.994	58,36
Kotor	2011	3.801.655	2.179.212	57,32
	2012	3.578.156	2.908.436	81,28
Mojkovac	2011	200.548	102.076	50,90
	2012	208.744	93.411	44,75
Nikšić	2011	5.151.878	3.783.141	73,43
	2012	5.569.597	4.671.323	83,87
Plav	2011	249.887	91.585	36,65
	2012	248.717	95.679	38,47
Plužine	2011	1.627.204	1.418.298	87,16
	2012	1.531.599	1.456.880	95,12
Pljevlja	2011	2.010.300	1.575.058	78,35
	2012	1.776.535	2.483.536	139,80
Podgorica	2011	9.260.000	5.220.690	56,38
	2012	7.843.843	5.129.709	65,40
Rožaje	2011	123.947	68.294	55,10
	2012	136.495	52.909	38,76
Tivat	2011	1.811.260	1.575.341	86,97
	2012	2.192.683	1.923.748	87,73
Ulcinj	2011	1.650.000	910.930	55,21
	2012	1.852.822	1.068.512	57,67

H.Novi	2011	3.000.000	2.579.227	85,97
	2012	4.295.369	3.044.143	70,87
Cetinje	2011	576.026	305.358	53,01
	2012	236.866	268.237	113,24
Šavnik	2011	61.000	19.440	31,87
	2012	22.000	22.744	103,38
UKUPNO:	2011	41.497.681	29.896.898	72,04
	2012	47.072.432	35.994.100	76,47

Poreske stope date sljedećom tabelom, kreću se za stambene objekte u rasponu od 0,20% u Pljužinama do 0,40% u Pljevljima, za sekundarsne objekte od 0,30% u Mojkovcu do 0,58% u Beranama, poslovne objekte od 0,20% u Ulcinju do 1,00% u Andrijevici i Plužinama, proizvodne objekte od 0,10% u Budvi, Beranama, Mojkovcu, Cetinju, Ulcinju do 1,00% u Andrijevici i Plužinama, za skladišta i stovarišta najniže stope poreza imaju od 0,10% Budva, Berane, Mojkovac i Ulcinj, dok najvišu od 1,00% Plužine. Za garaže i pomorske objekte najniže stope poreza ima Opština Mojkovac od 0,08%, dok najvišu ima Opština Plužine od 1,00%. Stopa poreza na građevinsko zemljište najniža je u Opštini Bar, dok je najviša u Opštini Plužine.

Prema podacima iz navedene tabele, prosječna stopa poreza najniža je u Opštini Bar, a najviša u Opštini Plužine. Sa druge strane, prosječna poreska stopa u Crnoj Gori, nezavisna od namjene i vrste nepokretnosti, iznosi 0,26%. Ova stopa poreza u poređenju sa zakonskim osnovom od 0,1% do 1,00% je relativno niska, što ukazuje da lokalne samouprave nijesu utvrdile maksimalno moguće iznose poreza, shodno zakonskom rasponu, i na taj način ostvarile veće prihode. Važno je napomenuti da podaci o prosječnim poreskim stopama možda ne reflektuju stvarnu visinu poreske stope u praksi, imajući u vidu brojne mogućnosti za umanjenje iznosa poreza za naplatu za određene kategorije objekata.

Obračun poreza na nepokretnosti vrši se shodno tržišnoj vrijednosti nepokretnosti. Tržišna vrijednost nepokretnosti određuje se na osnovu prosječne tržišne vrijednosti nepokretnosti prema zonama. Osnovica za utvrđivanje poreza dobija se na način što se površina nepokretnosti množi sa tržišnom vrijednošću nepokretnosti. Shodno Uredbi o bližim kriterijumima i metodologiji za određivanje tržišne vrijednosti nepokretnosti ("Sl. list Crne Gore", br. 36/11) propisani su uslovi za određivanje tržišne vrijednosti nepokretnosti.

Metodologija za određivanje tržišne vrijednosti nepokretnosti

- (1) Tržišna cijena m² nepokretnosti određuje se na osnovu prosječne tržišne cijene m² nepokretnosti po zonama i vrsti nepokretnosti koju utvrdi ovlašćeni vještak za procjenu nepokretnosti.
- (2) Prosječna tržišna cijena m² nepokretnosti po zonama i vrsti nepokretnosti utvrđuje se na osnovu ugovora o kupoprodaji nepokretnosti za prethodne tri fiskalne godine, na osnovu reprezentativnog uzorka koji organ uprave nadležan za poreze (u daljem tekstu: Poreska uprava) dostavlja opštini do 31. januara tekuće godine.
- (3) Ukoliko ne postoje ugovori iz stava 2 ovog člana prosječna tržišna cijena m² nepokretnosti predstavlja:
 - 1) prosječnu tržišnu cijenu m² nepokretnosti u opštini, koju objavi organ uprave nadležan za poslove statistike (u daljem tekstu: Zavod);
 - 2) prosječnu tržišnu cijenu m² nepokretnosti u Crnoj Gori, koju objavi Zavod za opštine za koje se ne objavljuje prosječna tržišna cijena m² nepokretnosti.

Takođe, u dijelu utvrđenog poreza zbunjuje da je u pojedinim lokalnim samoupravama u 2012. godini manje utvrđene poreske obaveze u odnosu na isti podatak iz 2011. godine, u Glavnom gradu Podgorici, Pljevljima, Prijestonici Cetinju, Šavniku, Kotoru i Kolašinu.

Prilikom obračuna poreza na nepokretnosti, na primjeru Glavnog grada koristi se prosječna tržišna cijena m² nepokretnosti koju objavljuje Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT).

Prosječna cijena m² nepokretnosti za Glavni grad Podgorica iznosi 1.118,00 €, što ukoliko se uzme u obzir prosječna poreska stopa kao i podaci o prihodima ostvareni za 2012. godinu, daje prostor za moguće varijacije poreske stope i ostvarenih prihoda. Ukoliko se na primjer poveća poreska stopa za 100%, sa prosječne 0,26% na 0,52%, prihodi bi se takođe uvećali sa sadašnjih ostvarenih 5.129.709 eura na 10.259.418 eura po ostvarenom procentu naplate koji trenutno ostvaruju lokalne samoupravu, oko 76%. Na ovaj način, u okviru postojećih odredbi Zakona, uz jačanje poreske discipline, prihodi lokalnih samouprava značajno bi se uvećali, što bi ostavili dovoljno prostora za smanjenje, odnosno u krajnjem ukidanje naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta.

Tabela 20. Porez na nepokretnosti (građevinski objekti, građevinsko zemljište, poljoprivredno zemljište, šumsko zemljište)

POREZ NA NEPOKRETNOST												
	Građevinski objekti						Građevinsko zem.	Poljoprivredno zemljište			Šumsko Zem.	PROSJEČNA STOPA
	Stambeni objekti	Sekundarni objekti	Poslovni objekti	Proiz. Objekti (hale i dr.)	Stovarišta i skladišta	Garaže i pom.objekti		Obradivo	Neobradivo	Neplodno		
Andrijevica	0,25	0,50	1,00	1,00	-	0,10	0,40	0,20	0,15	0,10	0,25	0,40
Bar	0,22	0,50	0,25	0,20	0,20	0,10	0,16	0,12	-	-	0,10	0,21
Berane	0,29	0,58	0,35	0,10	0,10	0,23	0,20	0,10	0,10	0,10	0,10	0,20
B. Polje	0,25	0,50	0,35	0,15	0,22	0,20	0,40	0,15	0,30	0,10	0,20	0,26
Budva	0,25	0,50	0,25	0,10	0,10	0,15	0,30	0,20	0,30	0,10	0,10	0,21
Danilovgrad	0,28	0,56	0,45	0,30	0,35	0,15	0,30	0,20	0,15	0,10	0,30	0,29
Žabljak	0,25	0,50	0,40	0,30	0,25	0,15	0,30	0,10	0,30	0,10	0,15	0,25
Kolašin	0,25	0,50	0,70	0,35	0,35	0,10	0,4	0,10-0,50	0,10-0,50	0,10-0,50	0,30-0,50	0,24
Kotor	0,28	0,50	0,60	0,30	0,30	0,10	0,50	0,10	0,10	0,10	0,10	0,27
Mojkovac	0,25	0,30	0,30	0,10	0,10	0,08	0,20	0,15	0,20	0,08	0,30	0,19
Nikšić	0,25	0,50	0,60	0,60	-	0,10	0,50	0,20	0,12	0,10	0,12	0,31
Plav	0,25	0,50	0,35	0,35	-	0,10	0,30	0,15	0,20	0,10	0,30	0,26
Plužine	0,20	0,40	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	0,20	0,30-0,50	0,10	0,30	0,56
Pljevlja	0,40	-	0,50	0,60	-	0,20	0,40	0,15	0,10	0,10	0,15	0,26
Podgorica	0,27	0,54	0,42	0,28	0,32	0,15	0,45	0,20	0,15	0,10	0,20	0,28
Rožaje	0,27	0,45	0,25	0,15	0,15	0,10	0,30	0,15	0,22	0,10	0,30	0,22
Tivat	0,22	0,44	0,25	0,20	0,22	0,15	0,30	0,10	0,10	0,10	0,10	0,20
Ulcinj	0,25	0,40	0,20	0,10	0,10	0,10	0,30	0,15	0,20	0,10	0,10	0,18
H. Novi	0,23	0,46	0,35	0,25	0,20	0,10	0,25	0,15	0,10	0,10	0,10	0,21
Cetinje	0,25	0,50	0,60	0,10	0,20	0,10	0,50	0,15	0,12	0,10	0,12	0,25
Šavnik	0,35	0,40	0,40	0,20	0,20	0,15	0,50	0,15	0,15	0,10	0,15	0,25
PROSJEČNA STOPA	0,26	0,48	0,46	0,32	0,26	0,17	0,38	0,15	0,15	0,09	0,17	0,26

2.2. Porez na promet nepokretnosti

Pored poreza na nepokretnosti, važan prihod lokalnih samouprava je porez na promet nepokretnosti, utvrđen Zakonom o porezu na promet nepokretnosti ("Sl. list Crne Gore", br. 36/13). Prihodi od poreza na promet nepokretnosti, shodno Zakonu, pripadaju budžetu Crne Gore, budžetu jedinice lokalne samouprave i Egalizacionom fondu, u srazmjeri 10%:80%:10%. Raspodjela prihoda od ovog fiskaliteta, po navedenom srazmjeru, novina je u odnosu na odredbe Zakona o porezu na promet nepokretnosti ("Sl. list RCG", br. 69/03, 17/07 i 40/11) shodno kojima je raspodjela bila u srazmjeri 30%:50%:20%. Shodno navedenom lokalne samoupravi imaju više prihoda po ovom osnovu za 30%.

ZAKON O POREZU NA PROMET NEPOKRETNOSTI

Član 9

- (1) Poreska osnovica poreza na promet nepokretnosti je tržišna vrijednost nepokretnosti u trenutku njenog sticanja.
- (2) Tržišna vrijednost nepokretnosti, u smislu stava 1 ovog člana, je cijena nepokretnosti koja se postiže ili se može postići na tržištu u trenutku njenog sticanja.
- (3) Tržišna vrijednost nepokretnosti iz stava 2 ovog člana utvrđuje se na osnovu isprava o sticanju nepokretnosti.
- (4) Kod sticanja nepokretnosti uz naknadu, poreska osnovica poreza na promet nepokretnosti je ukupan iznos naknade koja je plaćena, odnosno data za prenos prava svojine na nepokretnosti.
- (5) Ukupnim iznosom naknade iz stava 4 ovog člana smatra se isplata u novcu, u stvarima, uslugama, preuzetim dugovima bivšeg vlasnika, ustupanje druge nepokretnosti, stvari ili prava ili drugo davanje, odnosno plaćanje koje učini sticalac ili drugo lice za sticaoca radi sticanja nepokretnosti.
- (6) Kod razmjene nepokretnosti poreska osnovica se utvrđuje za svakog učesnika u razmjeni prema tržišnoj vrijednosti nepokretnosti koja je predmet razmjene.
- (7) Ako suvlasnici stiču suvlasničke djelove nepokretnosti, poreska osnovica utvrđuje se posebno za svakog suvlasnika prema tržišnoj vrijednosti dijela nepokretnosti koja se stiče.

Član 10

- (1) Ako je cijena iz isprave o sticanju nepokretnosti niža od tržišne ili nije navedena u ispravi o sticanju nepokretnosti, organ državne uprave nadležan za poslove poreza (u daljem tekstu: nadležni poreski organ), procjenom utvrđuje tržišnu vrijednost nepokretnosti prema tržišnim cijenama u trenutku nastanka poreske obaveze.
- (2) Procjenu tržišne vrijednosti nepokretnosti iz stava 1 ovog člana utvrđuje ovlašćeni službenik nadležnog poreskog organa, na osnovu uporednih podataka o kretanju tržišne vrijednosti sličnih nepokretnosti sa istog područja i u isto vrijeme.
- (3) Ako uporedni podaci iz stava 2 ovog člana nijesu dostupni, procjenu tržišne vrijednosti nepokretnosti utvrđuje vještak sa licencom ovlašćenog procjenitelja, kojeg odredi nadležni poreski organ.
- (4) Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako se nepokretnost stiče kroz postupak prodaje javnim nadmetanjem ili u stečajnom postupku, ukupnim iznosom naknade smatraju se sva plaćanja odnosno davanja koja sticalac nepokretnosti učini radi sticanja nepokretnosti.

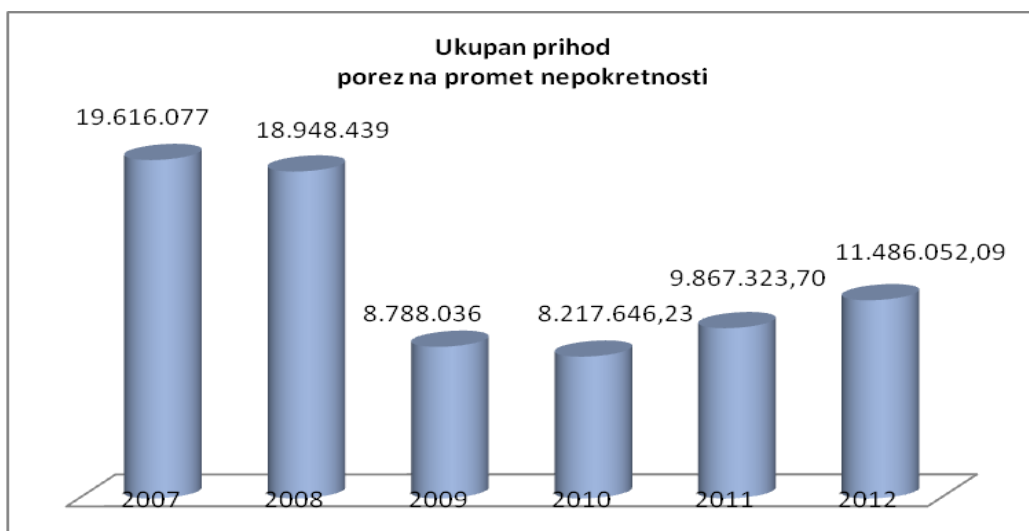
Član 11

Stopa poreza na promet nepokretnosti je proporcionalna i iznosi 3% od poreske osnovice.

Tabela 21. Visina prihoda ostvarenih po osnovu poreza na promet nepokretnosti (iznosi u €)

POREZ NA PROMET NEPOKRETNOSTI									
Andrijevića	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
2012. godina									
2.502,15	1.990.584,24	41.373,71	208.816,99	1.921.903,66	85.646,11	1.647.069,37	195.851,19	1.390.698,54	2.898,18
2011. godina									
773,84	1.866.823,34	73.080,16	147.131,48	2.324.364,07	69.554,86	1.552.176,89	70.153,72	893.326,52	7.897,74
2010. godina									
2.243,40	1.372.096,24	33.560,27	77.125,53	1.802.569,30	61.255,07	883.323,90	41.617,12	611.795,65	5.837,18
2009. godina									
10.926	1.144.913	44.460	69.367	2.021.469	95.213	1.493.758	24.536	745.028	4.294
2008. godina									
4.610	2.422.642	89.515	195.500	5.051.260	200.869	1.904.435	238.235	2.075.551	9.852
2007. godina									
2.907	2.430.963	79.026	154.437	6.861.636	175.414	2.435.267	197.017	2.320.060	4.949

POREZ NA PROMET NEPOKRETNOSTI											
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik	UKUPNO (21LS)
2012. godina											
567.253,59	30.061,83	4.762,96	237.338,65	1.800.714,63	49.629,95	636.772,25	532.920,37	58.728,00	79.489,48	1.036,24	11.486.052,09
2011. godina											
260.629,52	21.019,21	9.571,83	47.894,13	1.358.140,50	34.105,69	625.866,23	308.196,11	110.818,00	72.521,93	13.277,93	9.867.323,70
2010. godina											
247.665,54	18.374,34	1.410,60	86.124,17	1.471.244,45	21.351,52	1.022.531,08	321.470,02	86.090,00	49.514,88	445,97	8.217.646,23
2009. godina											
287.725	11.537	616	111.867	1.623.131	23.365	526.011	406.790	48.062	87.686	7.282	8.788.036
2008. godina											
414.580	21.292	6.752	135.927	3.698.523	38.135	905.856	956.361	229.477	342.456	6.611	18.948.439
2007. godina											
302.919	24.986	3.818	47.996	2.979.404	43.356	1.051.507	17.010	114.547	360.078	8.780	19.616.077

Grafik 4. Kretanje ukupnih prihoda lokalnih samouprava ostvarenih po osnovu poreza na promet nepokretnosti

Iz prethodnog grafika, ukupni prihodi lokalnih samouprava ostvareni po osnovu poreza na promet nepokretnosti, padali su od 2007. do 2010. godine, nakon čega ova pozicija bilježi ponovni rast. U poređenju sa 2007. godinom, prihodi su 2012. godine bili su manji za 41%, ali istovremeno veći 39% u odnosu na 2010. godinu.

2.3. Porez na dohodak fizičkih lica

Prihodi od poreza na dohodak fizičkih lica pripadaju lokalnim samouprava shodno Zakonu o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 12/02, 37/04, 29/05, 78/06, 04/07, 86/09, 73/10, 40/11, 14/12, 06/13). Sa druge strane, Zakonom o finansiranju lokalne samouprave ("Sl. list RCG", br. 42/03, 44/03, "Sl. list Crne Gore", br. 05/08, 51/08, 74/10) propisano je da se opštinama ustupa 12%, Prijestonici 16%, a Glavnom gradu 13% prihoda od poreza na dohodak fizičkih lica ostvarenih na njenoj teritoriji.

Tabela 22. Visina prihoda ostvarenih po osnovu poreza dohodak fizičkih lica (iznosi u €)

POREZ DOHODAK FIZIČKIH LICA									
Andrijevića	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
2012. godina									
50.159,97	726.588,58	376.662,53	496.946,53	623.684,39	280.375,54	731.511,56	110.925,79	666.853,65	121.308,83
2011. godina									
34.385,82	659.068,90	258.963,28	405.671,89	744.117,84	191.020,03	574.784,01	81.403,93	484.129,35	87.744,72
2010. godina									
26.997,78	584.547,73	232.551,14	308.945,25	604.982,59	201.184,75	505.628,76	87.712,73	424.193,16	59.666,74
2009. godina									
26.402	639.581	267.516	359.791	722.085	199.910	631.280	82.629	551.561	73.580
2008. godina									
32.394	765.312	300.996	425.859	797.835	196.925	797.636	105.474	718.984	73.406
2007. godina									
27.788	604.083	248.682	324.780	619.767	161.661	600.288	114.392	648.297	61.759

POREZ DOHODAK FIZIČKIH LICA											
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik	UKUPNO (21LS)
2012. godina											
1.162.082,53	93.193,62	74.733,24	421.937,99	5.966.074,68	158.848,25	465.989,76	234.907,99	441.836,00	65.723,52	25.497,00	13.295.841,95
2011. godina											
1.183.436,74	135.131,18	56.074,82	368.428,99	7.147.051,38	109.825,04	280.581,37	219.009,84	293.047,00	45.968,40	18.910,18	13.378.754,71
2010. godina											
844.127,70	69.409,32	53.255,11	513.127,99	6.217.321,33	110.214,85	232.263,02	149.198,55	252.021,00	33.653,87	17.893,67	11.528.897,04
2009. godina											
1.211.557	103.429	74.126	493.462	6.475.971	132.157	237.556	193.042	329.707	45.983	19.985	12.871.310
2008. godina											
1.414.706	82.201	69.533	558.475	6.901.801	110.139	301.728	207.014	367.990	54.217	24.785	14.307.410
2007. godina											
1.607.755	97.650	71.262	501.779	5.146.398	96.237	266.917	165.085	387.505	37.383	21.039	11.810.507

2.4. Prirez porezu na dohodak fizičkih lica

Stopa prireza porezu na dohodak fizičkih lica utvrđena je Zakonom o finansiranju lokalnih samouprava (Sl. list Crne Gore", br. 74/10), gdje se članom 7 utvrđuje visina istog za opštine na nivou od 13%, kao i do 15% od iznosa poreza na dohodak fizičkih lica za Glavni grad i prijestonicu.

Tabela 23. Visina prihoda ostvarenih po osnovu prireza porezu na dohodak fizičkih lica (iznosi u €)

PRIREZ POREZU NA DOHODAK FIZIČKIH LICA									
Andrijevića	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
2012. godina									
33.987,72	731.390,14	320.131,86	484.919,38	651.585,34	293.380,19	790.587,84	99.831,48	608.415,20	90.182,19
2011. godina									
773,84	1.866.823,34	73.080,16	147.131,48	2.324.364,07	69.554,86	1.552.176,89	70.153,72	893.326,52	7.897,74
2010. godina									
30.823,87	825.494,65	326.895,07	456.739,48	637.563,86	278.336,46	695.638,97	109.087,31	517.408,92	96.795,52
2009. godina									
39.163	865.848	335.929	480.181	661.735	250.935	742.400	101.743	504.503	87.439
2008. godina									
49.206	1.063.723	419.229	567.805	900.380	265.826	1.039.969	149.623	440.816	95.786
2007. godina									
38.414	893.595	351.683	398.283	718.608	213.060	808.235	113.004	334.466	85.124

PRIREZ POREZU NA DOHODAK FIZIČKIH LICA											
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik	UKUPNO (21LS)
2012. godina											
1.036.232,78	77.305,27	68.791,64	562.898,80	7.962.285,86	162.960,41	425.412,59	199.543,55	302.005,00	51.984,26	15.388,52	14.969.220,02
2011. godina											
260.629,52	21.019,21	9.571,83	47.894,13	1.358.140,50	34.105,69	625.866,23	308.196,11	110.818,00	72.521,93	13.277,93	9.867.323,70
2010. godina											
1.050.980,35	74.524,62	66.662,88	600.044,77	7.729.318,15	148.248,64	298.427,33	244.939,27	285.063,00	47.852,06	19.144,13	14.539.989,31
2009. godina											
1.422.274	86.868	76.513	578.765	8.332.064	151.344	293.765	248.302	298.321	66.570	22.852	15.647.514
2008. godina											
1.897.775	105.741	92.388	735.802	9.385.691	180.032	351.107	281.068	384.159	71.383	27.680	18.505.189
2007. godina											
1.625.426	86.780	87.522	589.358	7.189.898	135.332	341.808	274.222	324.662	55.211	23.936	14.688.627

DIO III

3. TAKSE

Prihod lokalnih samouprava čine, pored navedenih fiskaliteta i sljedeće takse: lokalne komunalne i lokalne administrativne takse.

3.1. Lokalne komunalne takse

Lokalne komunalne takse utvđene su propisima lokalnih samouprava donesenih u skladu sa Zakonom o lokalnim komunalnim taksama ("Sl. list RCG", br. 27/06). Prihodi od lokalnih komunalnih taksa pripadaju budžetima lokalnih samouprava.

Lokalne komunalne takse mogu se uvesti za:

- 1) korišćenje prostora na javnim površinama, osim radi prodaje štampe, knjiga i drugih publikacija, proizvoda starih i umjetničkih zanata i domaće radinosti;
- 2) držanje (priređivanje) muzike u ugostiteljskim objektima, osim muzike koja se reprodukuje mehaničkim sredstvima (gramofon, magnetofon, radio, TV i sl.);
- 3) korišćenje reklamnih panoa i bilborda, osim pored magistralnih i regionalnih puteva;
- 4) korišćenje prostora za parkiranje motornih i priključnih vozila, motocikala i bicikala, na uređenim i obilježenim mjestima;
- 5) korišćenje slobodnih površina za kampove, postavljanje šatora ili drugih objekata privremenog karaktera;
- 6) korišćenje vitrina radi izlaganja robe van poslovnih prostorija;
- 7) držanje plovni postrojenja, plovni naprava i drugih objekata na vodi;
- 8) držanje brenti, gatera i cirkulara za rezanje građe;
- 9) držanje restorana i drugih ugostiteljskih i zabavnih objekata na vodi;
- 10) držanje asvaltnih betonskih baza i baza za drobljenje i preradu kamena i proizvodnju pijeska;
- 11) korišćenje slobodnih površina za karting staze, zabavne parkove i cirkuse;
- 12) korišćenje obale, osim morske, u poslovne svrhe.

Tabela 24. Visina prihoda ostvarenih po osnovu lokalnih komunalnih taksi (iznosi u €)

LOKALNE KOMUNALNE TAKSE									
Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
2012. godina									
20.256,94	150.371,04	63.223,51	71.027,11	614.741,10	29.587,91	230.354,85	26.300,85	64.322,19	205.398,42
2011. godina									
19.721,00	128.224,12	43.620,12	34.151,90	627.635,34	35.746,40	260.921,63	7.958,62	65.313,66	147.931,29
2010. godina									
22.957,74	135.016,21	36.840,06	26.406,10	566.556,36	35.022,54	281.735,35	35.488,72	59.173,24	173.292,53
2009. godina									
100.584	197.099	70.457	56.668	344.265	49.055	243.392	9.992	179.193	117.454
2008. godina									
15.053	225.367	97.439	837.785	224.161	24.335	532.187	99.971	198.942	192.707
2007. godina									
42.801	372.034	511.587	663.597	227.500	77.736	325.385	774.254	298.717	137.975

LOKALNE KOMUNALNE TAKSE											
Nikšić	Plav	Plužine	Prijevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik	UKUPNO (21LS)
2012. godina											
149.728,85	303.158,13	1.500,00	42.130,81	1.179.734,60	27.819,68	192.062,51	204.211,96	59.061,00	18.543,63	14,00	3.653.549,09
2011. godina											
168.931,83	279.837,96	2.500,00	31.470,02	1.136.622,66	23.130,87	324.024,33	214.606,22	54.342,00	13.222,78		3.619.912,75
2010. godina											
184.742,24	304.246,46	5.778,08	29.647,90	883.196,60	49.958,64	221.830,77	154.075,58	181.237,00	39.084,51	21.739,70	3.448.026,33
2009. godina											
242.095	309.562	9.260	29.531	1.059.550	89.503	194.803	118.555	173.929	42.172	1.378	3.638.497
2008. godina											
289.096	232.251	189.769	168.290	1.706.021	147.358	254.300	170.364	236.829	55.908	181.442	6.079.575
2007. godina											
473.655	128.324	158.742	915.776	2.676.094	460.083	306.150	240.712	315.801	121.074	81.782	9.309.779

Najveći prihodi lokalnih samouprava po ovom osnovu u posmatranom periodu iznosili su u 2007. godine u ukupnom iznosu od 9,3 miliona eura, zatim 2008. godine od preko 6 miliona eura. Nakon toga pad je u ukupnim prihodima za oko 40% na 3,6 miliona eura u 2009. godini, kao i manje-više istim iznosima zaključno sa 2012. godinom.

Tabela 25. Visina lokalnih komunalnih taksi (iznosi u €, obaveza plaćanja utvrđuje se godišnje u tabeli:G, mjesečno u tabeli: M, dnevno u tabeli:D, započetog času:H)

LOKALNE KOMUNALNE TAKSE									
Andrijevica	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
Korišćenje prostora na javnim površinama ili ispred poslovnog prostora-Kiosk, punkтови i drugi zatvoreni privremeni objekti									
0,40/m ² M	/	/	/	Kiosk- 30/m ² M Tende uz kioske:10,5/m ² Dr montažni objekti-10/m ²	/	13,10/kom M	3-5/m ² M	0,98-2,6/m ² M	1,5/m ² Tende uz kioske:2/m ² M
Za zauzimanje javne površine za izvođenje građevinskih radova, raskopavanje, deponovanje, građevinskog i drugog materijala ili postavljanje specijalnih vozila u svrhu izvođenja građevinskih radova i sl.									
0,8-1,00/m ² D	/	0,15-0,30/m ² D	0,15-0,80/m ² D	25/m ² M	0,1-0,8/m ² M	1,0-1,5/m ² D	1-3//m ² D	0,52-2,08/m ² D	0,15-0,3/m ² D
Korišćenje prostora na javnim površinama ili ispred poslovnog prostora-za postavljanje stolova ili ispred poslovnih prostorija u poslovne svrhe (postavljanje bašti i terasa)									
0,50/m ² M	3,00/sto Tezge: 50/kom M	0,20 - 0,35/m ² M	3,5-11/m ² M	Terase: 3,5/m ² Osim 15.6.-15.9.-11,5/m ² M Ugostiteljski objekat: 10/m ² Osim 15.06.-15.09.-40/m ² M Terase zastakljene: 10/m ² 15.06.-15.09.- 40/ m ²	4,00-8,00/m ² M	2-18/m ² M Ostalo: 2/m ²	3-5/m ² M	Terase: 0,98- 2,6/m ² Ugostiteljski objekat: 0,67- 1,97/m ² M	2-3/m ² M
Korišćenje prostora na javnim površinama ili ispred poslovnog prostora-Postavljanje tezgi, automata za prodaju osvježavajućih napitaka, sladoleda i slično									
1,00/m ² M	50,00 M	20/komad M	4-11/m ² M	85/objekat Dr objekata-0,12/m	3,00-7,00/m ² M	6,60- 13,10/kom M	10- 30/kom M	19,25-44,76/kom M	10/komad M
Za korišćenje vitrina radi izlaganja robe van poslovne prostorije									
1,00/m ² D	3,00/m ² M	/	3,5-11/m ² M	30/objekat M	6/kom M	13/kom M	10/kom M	64,54/kom M	5/kom M
Organizovanje javnih priredbi u okviru registrovane privredne djelatnosti									
Komunalna taksa za zauzeće javnih površina za priređivanje muzičkih koncerata, pozorišnih predstava, snimanje filmova, reklamnih spotova i sl.									
100 D *Izložbe-10 D	15/m ² D	/	/	900 D	/	/	10/m ² D	645,42 D	/

LOKALNE KOMUNALNE TAKSE									
Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi*	Kolašin	Kotor	Mojkovac*
Za priređivanje muzike u ugostiteljskim objektima, osim muzike koja se reprodukuje mehaničkim sredstvima (gramofon, megafon, radio, TV)									
50,00 M	200,00-1.05.-31.10. 100,00-1.11-30.04. M	100,00 M	100,00 M	Po mjesecima: 7 i 8-300 6 i 9 -200 Ostali mjeseci-50 Noćni klubovi sa terasama: 7 i 8-500 6 i 9 -250 Ostali mjeseci-100 M	100,00 M	272,00 M	100, Osim 01.07,08. mjeseca-200	D-78,07 M-327,91	50M ili 10D
Za korišćenje prostora za parkiranje motornih drumskih i priključnih vozila (Putnički automobili-PA, Autobusi-A, Kombi i teretna vozila-K i TV) PO PARKING MJESTU									
PA-2,00 A-5,00 K i TV 5-6,00 M	PA-5,00 K i TV 5-30,00 M	20% naknade za korišćenje parking prostora M	PA-0,20 A-0,5 K i TV 0,25 M TAXI-5-10 M Obilježena mjesta TV-1-2 D	0,50 osim taksi vozila: 10 M	PA-2,00 A-5,00 K i TV 5-6,00 M	PA-5,00 Taxi-10,00 A, K i TV 5-15 M	0,1-0,2 D Taksi-6 M	0,21-0,42/m ² D Taksi-10,83 M	5 M
Za korišćenje slobodnih površina za kampove, postavljanje šatora ili drugih objekata privremenog karaktera									
0,10/m ² D	0,05/m ² D	0,10 D	0,10/m ² D	0,5-1,2/kom D Ug. obj.-4/m ² M	0,50/m ² D	0,35- 1,00/kom D	0,5/m ² D	0,64-1.3 D	0,35- 1,00/m ² D
Za korišćenje slobodnih površina za karting staze (KS), zabavne parkove i cirkuse (ZP i C)									
0,10/m ² D	KS: do 500 m ² -50 500m ² -1000m ² -150 Od 1000m ² -300 ZP i C: do 100 m ² -10,00 100-500m ² -30,00 500-1000m ² -500 1000-2000m ² -1000	50,00 D	0,10/m ² D	3,5/m ² M	5/m ² M	1,5/m ² M	2/m ² M	0,3-2,5/m ² M	0,3/m ² M
Za držanje asvaltnih betonskih baza (ABB) i baza za drobljenje i preradu kamena (K) i proizvodnju pijeska (P)									
ABP-0,20 K-0,05/m ³ K-0,10/m ³ M	ABP-1000,00 K-800 K-500 G	50 M	50 M	3,5/m ² M	35 M	35 M	100 M	37,68 M	
Za držanje brenti, gatera i cirkulara za rezanje građe									
Brenta-70 Gater-50 Cirkular-10 M	/	Brenta-70 Gater-50 Cirkular-10 M	Brenta-50,00 Gater-40,00 Cirkular-30,00 M	50/objekat M	Brenta-70 Gater-50 Cirkular-10 M	/	Brenta-25 Gater-50 Cirkular-10 M	/	30- 70/objekat

LOKALNE KOMUNALNE TAKSE									
Andrijeвица	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi*	Kolašin	Kotor	Mojkovac*
Za korišćenje bilborda - reklamnih panoa, Jednostrani reklamni panoi (JRP), Dvostrani reklamni panoi (DRP), Trostrani reklamne panoi (TRP)									
20,00/m ² M	Do 5m ² -400,00/m ² Preko 5m ² -1000/m ² M	Do 10m ² : JRP: 8,00/m ² DRP: 9,00/m ² Preko 10m ² : JRP: 90,00/kom DRP: 140,00/kom TRP: 190,00/kom M	Do 1m ² -10 Preko 1m ² - 5/m2 Bilbord-100/kom M	JRP: 8,5-9/m ² DRP: 7,5-8/m ² TRP: 6,5-7/ m ² ČRP: 5,5-6/m ² Rotirajući bilbord: 18-20/m ² M	JRP-40/kom DRP-60/kom Bilbord do 12m ² -200/kom Bilbord preko 12m ² - 300/kom M	JRP-4,0/m ² DRP-4,5/m ² JRP preko 10m ² - 90/kom DRP-140/kom TRP-190/kom M	50-90/m ² G	Sopstvene potrebe:15,61- 124,9/strani Marketing djelatnosti:17,69- 135,33/strana M	RP do 1m ² -5 Preko 1m ² +2/m ² M
Natpisi na fasada zgrada (NFZ), tende (T), metro – lajt, megabord, natpisa i druge reklame									
/	NFZ -30,00/m ² M M	NFZ, T: 2,5-5/m ² M	NFZ – 5/m ² M	NFZ-6/m ² City lights-60/kom Rotirajući City lights- 100/kom Totem-80/kom Banderašica-30/kom Projektor: 7,5/m ² M Zaštitno platno i ograde: 3/m ² M	NFZ – 50/kom M	NFZ-5/m ² M	Totem: 130-160/m ² NFZ-40-80/m ² Projektor: 100-250 M	zmjene reklamnih poruka:20,82- 124,92/strana NFZ-10,41-104,10 Tende:8,32- 20,82/m ² Projektor:104,1- 156,15 M	NFZ-do 1m ² -5 Preko 1m ² +2,5/m ² M
Natpisi od platna, PVC i sl.materijala postavljenje na jarbolu ili izdignute iznad puta ili druge javne površine iznos									
/	150,00/kom M	12,00/kom M	12/kom	PVC:6-12/m ² M Slavoruk: 10/m ² Meš platna, cerade:1/m ² D	/	12/kom	PVC:4/m ² M Meš platna, cerade:40- 80/m ² M Zastave:60- 80/ m ² M	Zastave:41,64- 156,15 M	10/zastavi M
Svjetleći panoi, table, bilbordi: (Jednostrani svjetleći reklamni panoi (JSRP), Dvostrani svjetleći reklamni panoi (DSRP)									
/	Priključak: Do 400W-200 401-600w -300,00 Video bim-500,00	JSRP: 10/m ² DSRP: 20/m ²	+10/kom	JSRP: 9,5-10/m ² DSRP: 8,5-9/m ² TSRP:7,5-8/m ² ČSRP: 6-7/m ² Video skrin-17/m ² Svjetlostni signali- 50/kom	/	JSRP-5,5/m ² DSRP-5,8/m ²	Displej: 12.500,00-13.500,00 Trčeće rekl: 280-350 Roto trivision:8.000- 10.000 Svjetleće rek:200,00 G	/	SRP do 1m ² -7 Preko 1m ² +3/m ² M

LOKALNE KOMUNALNE TAKSE									
Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi*	Kolašin	Kotor	Mojkovac*
Korišćenje objekata i postavljanje novih u kojima se vrši prenos električne energije – stubova za prenos po komadu (mjesečno)									
10,00/kom	/	10,00/kom	10,00/kom	/	10,00/kom	10,00/kom	/	/	8,00/kom
Korišćenje objekata i postavljanje novih u kojima se vrši prenos električne energije-Stubove za distribuciju (mjesečno)									
2,00/kom	/	2,00/kom	2,00/kom	/	2,00/kom	2,00/kom	/	/	1,50/kom
Korišćenje objekata i postavljanje novih u kojima se vrši prenos električne energije-trafostanica (TS) 35/10 KV (mjesečno)									
150,00/kom	/	150,00/kom	150,00/kom	/	150,00/kom	150,00/kom	/	/	130,00/kom
Korišćenje objekata i postavljanje novih u kojima se vrši prenos električne energije-trafostanice (MBTS, BTS, ZTS, DTS)									
80,00/kom	/	80,00/kom	80,00/kom	/	80,00/kom	80,00/kom	/	/	70,00/kom
Korišćenje objekata i postavljanje novih u kojima se vrši prenos električne energije-stubnih trafostanica (STS)									
15,00/kom	/	15,00/kom	15,00/kom	/	15,00/kom	15,00/kom	/	/	12,00/kom
Korišćenje objekata i postavljanje novih u kojima se vrši prenos električne energije-niskonaponskih ormara (NN ormari)									
25,00/kom	/	25,00/kom	25,00/kom	/	25,00/kom	25,00/kom	/	/	23,00/kom
Korišćenje telekomunikacionih objekata - stanica u mobilnoj telefoniji									
100,00/kom	/	100,00/kom	100,00/kom	/	100,00/kom	100,00/kom	/	/	100,00/kom
Korišćenje telekomunikacionih objekata - mikrobaznih stanica u mobilnoj telefoniji									
50,00/kom	/	50,00/kom	50,00/kom	/	50,00/kom	50,00/kom	/	/	50,00/kom
Korišćenje telekomunikacionih objekata-baznih stanica									
30,00/kom	/	30,00/kom	30,00/kom	/	30,00/kom	30,00/kom	/	/	30,00/kom
Korišćenje telekomunikacionih objekata-predajnika (pasivnih repetitora)									
10,00/kom	/	10,00/kom	10,00/kom	/	10,00/kom	10,00/kom	/	/	10,00/kom
Korišćenje telekomunikacionih objekata-stubića i šahta									
4,00/kom	/	4,00/kom	4,00/kom	/	4,00/kom	4,00/kom	/	/	4,00/kom
Korišćenje telekomunikacionih objekata- telefonskih govornica i ormarića									
4,00/kom	/	4,00/kom	4,00/kom	/	4,00/kom	4,00/kom	/	/	4,00/kom

[illegible]

LOKALNE KOMUNALNE TAKSE										
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik
Za priređivanje muzike u ugostiteljskim objektima, osim muzike koja se reprodukuje mehaničkim sredstvima (gramofon, megafon, radio, TV)										
200,00 M	100,00 M	30,00 M	100,00 M	50,00 M	100,00 M	05.06.07.- 105-150 mj:35-50 M	05,06,07,08,09: 500,00 M Mj:250 M	50,00 M	150,00 M	/
Za korišćenje prostora za parkiranje motornih drumskih i priključnih vozila (Putnički automobili-PA, Autobusi-A, Kombi i teretna vozila-K i TV, motocikli-M, motorna vozila-MV, priključna vozila-PV) PO PARKING MJESTU										
MV-4,00 PV-2,00 M-1,00 Taxi-5,00 M	PA-0,2 A-0,5 K i TV-0,25 H Taxi PA-5 Taxi K- 10 M TV-1-2 D	PA-10,00 A, TV-20,00 G K-15,00	PA-0,2 A-0,20 K i TV-0,25 M-0,10 PV- 1 H Taxi -2-5 M	Taxi -6 M	PA-0,2 A, TV-0.5 K-0,25 H Taxi - 5 M	05.06.07.08.09: PA-6 A-12 K, TV-12-15 M ostali mj.PA-2 A-4 K, TV-4-5 M	Taxi PA-5 Taxi K- 10 A-10 M TV-1-2 D	PA-0,40 A-1,00 Taxi - 5 M	PA-0,20 A-0,50 K i TV-0,3 M-0,10 PV-1 Taxi - 50 G	/
Za korišćenje slobodnih površina za kampove, postavljanje šatora ili drugih objekata privremenog karaktera										
0,26- 0,53/m ² D	0,10/m ² D	0,5-1,00 D	0,2 D	0,5 D	0,20/m ² D	0,10/m ² D	0,25-0,80/m ² D	0,50/m ² D	0,1-0,4/m ² D	1/m ² D
Za korišćenje slobodnih površina za karting staze (KS), zabavne parkove i cirkuse (ZP i C)										
0,26-0,60/m ² D	0,10/m ² D	/	0,2/m ² D	2,00/m ² M	1,00/m ² M	1,50/m ² M	0,5-2,5/m ² M	1,5/m ² M	0,5/m ² M	/
Za držanje asfaltnih betonskih baza (ABB) i baza za drobljenje i preradu kamena (K) i proizvodnju pijeska (P)										
150 G	50 M	/	40 M	300 M	50 M	0,15/m ² M	400 M	300 M	40 M	/
Za držanje brenti, gatera i cirkulara za rezanje građe										
150 G	Brenta-50 Gater-40 Cirkular-30 M	/	Brenta-50 Gater-40 Cirkular-30 M	Brenta-60 Gater-50 Cirkular-40 M	Brenta-50 Gater-40 Cirkular-20 M	/	55 M	30 M	Brenta-40 Gater-30 Cirkular-20 M	/

LOKALNE KOMUNALNE TAKSE										
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik
Za korišćenje bilborda - reklamnih panoa, Jednostrani reklamni panoi (JRP), Dvostrani reklamni panoi (DRP), Trostrani reklamne panoi (TRP)										
Sopstvene potrebe:160-1.540/strani Marketing djelatnosti:176-1.600/strana G	Do 1m ² -10,00/m ² Preko 1m ² : +5/m ² -1000/m ² M	Pano: 20/kom Bilbord:100/kom M	Pano do 1m ² -20 Preko 1m ² - 10/m ² Bilbord do 1m ² :30/kom Preko 1m ² - 10/m ² M	30-70/m ² G	Pano: 4/m ² Bilbord:100/ko m M	JRP: 50-60/m ² DRP: 45-50/m ² TRP: 40/ m ² ČRP: 30/m ² Rotirajući bilbord: 150-180/m ² G	JRP: 4-4,2/m ² DRP: 4-4,5/m ² TRP: 3,8/m ² M	JRP: 8/m ² DRP: 12/m ² TRP: 15/m ² Preko 10m ² : JRP: 120/kom DRP: 180/kom TRP: 24/kom Rotirajući bilbord: 15-18/m ² M	3-5/m ² M	30/kom M
Natpisi na fasada zgrada (NFZ), tende (T), metro – lajt, megabord, natpisa i druge reklame										
NFZ: 175-1.540 G	NFZ -5/m ² M	/	NFZ – 5/m ² M	NFZ-40-70/m ² City lights-Totem-110-140/kom Projektor: 100-250 G	NFZ – 5/kom M	NFZ-40-60/m ² City lights-350/kom Totem-80/kom Banderašica-150/kom Projektor: 4/m ² G	NFZ, tende:2-3 /m ² Totem: 130-160/m ² NFZ-40-80/m ² Projektor: 100-250 M	NFZ, tende:2-5/m ² City lights-30/kom Banderašica-15/kom Projektor: 4/m ² M	/	/
Natpisi od platna, PVC i sl.materijala postavljenje na jarbolu ili izdignute iznad puta ili druge javne površine iznos										
Izmjenama reklamnih poruka:240-2.000/kom	10,00/kom M	/	6/kom M	PVC:4/m ² Meš platna, cerade:40-80/m ² Zastave:60-80/ m ² M	/	PVC:60/m ² Slavoruk: 50/m ² Meš platna, cerade:1/m ² Izmjenama reklamnih poruka: 300-400 G	PVC:4/m ² M Zastave:60-80/ m ² Izmjenama reklamnih poruka: 70-90/kom M	Platno: 5/m ² zastava: 18/kom M Meš platna, cerade:11/m ² D	10/kom M	10/kom M
Svjeteći panoi, table, bilbordi: (Jednostrani svjetleći reklamni panoi (JSRP), Dvostrani svjetleći reklamni panoi (DSRP))										
/	/	/	10/kom M	Displej:12.500-13.500 Trčeće reklame:280-350/m Roto trivision:8.000-10.000 Svjeteleće rek:200,00	/	JSRP: 60/m ² DSRP: 55/m ² TSRP: 50/ m ² ČSRP: 40/m ² Video skrin:30/m ² G	JSRP: 5/m ² DSRP: 5,5/m ² M	JSRP:10/m ² DSRP:15/m ² TSRP:18/ m ² Video skrin:20/m ² M	/	/

LOKALNE KOMUNALNE TAKSE										
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik
Korišćenje objekata i postavljanje novih u kojima se vrši prenos električne energije –stubova za prenos po komadu (mjesečno)										
10,00/kom	/	5-10/kom	10,00/kom	/	10,00/kom	10,00/kom	/	/	10,00/kom	10,00/kom
Korišćenje objekata i postavljanje novih u kojima se vrši prenos električne energije-Stubove za distribuciju (mjesečno)										
1,00/kom	/	2/kom	2,00/kom	/	2,00/kom	2,00/kom	/	/	2/kom	2/kom
Korišćenje objekata i postavljanje novih u kojima se vrši prenos električne energije-trafostanica (TS) 35/10 KV (mjesečno)										
150,00/kom	/	100,00/kom	150,00/kom	/	150,00/kom	150,00/kom	/	/	150,00/kom	80,00/kom
Korišćenje objekata i postavljanje novih u kojima se vrši prenos električne energije-trafostanice (MBTS, BTS, ZTS, DTS)										
80,00/kom	/	100,00/kom	80,00/kom	/	80,00/kom	80,00/kom	/	/	80,00/kom	80,00/kom
Korišćenje objekata i postavljanje novih u kojima se vrši prenos električne energije-stubnih trafostranica (STS)										
15,00/kom	/	/	15,00/kom	/	15,00/kom	15,00/kom	/	/	15,00/kom	15,00/kom
Korišćenje objekata i postavljanje novih u kojima se vrši prenos električne energije-niskonaponskih ormara (NN ormari)										
25,00/kom	/	50,00/kom	25,00/kom	/	25,00/kom	25,00/kom	/	/	25,00/kom	25,00/kom
Korišćenje telekomunikacionih objekata - stanica u mobilnoj telefoniji										
100,00/kom	/	150,00/kom	100,00/kom	/	100,00/kom	100,00/kom	/	/	100,00/kom	100,00/kom
Korišćenje telekomunikacionih objekata - mikrobaznih stanica u mobilnoj telefoniji										
50,00/kom	/	/	50,00/kom	/	50,00/kom	50,00/kom	/	/	50,00/kom	50,00/kom
Korišćenje telekomunikacionih objekata-baznih stanica										
30,00/kom	/	/	30,00/kom	/	30,00/kom	30,00/kom	/	/	30,00/kom	30,00/kom
Korišćenje telekomunikacionih objekata-predajnika (pasivnih repetitora)										
10,00/kom	/	70,00/kom	10,00/kom	/	10,00/kom	10,00/kom	/	/	10,00/kom	10,00/kom
Korišćenje telekomunikacionih objekata-stubića i šahta										
4,00/kom	/	/	4,00/kom	/	4,00/kom	4,00/kom	/	/	4,00/kom	4,00/kom
Korišćenje telekomunikacionih objekata- telefonskih govornica i ormarića										
4,00/kom	/	/	4,00/kom	/	4,00/kom	4,00/kom	/	/	4,00/kom	4,00/kom

LOKALNE KOMUNALNE TAKSE									
Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
Za držanje provlnih postojenja, plovnih naprava i dr objekata na vodi									
/	/	/		50/kom G	30/kom G	145/kom G	30/kom G	57,46/kom Ponton za privez plovila:2,82/m M	50/kom
Za držanje plovila na vodi									
/	/	/	/	Čamac:3-6/kom Gliser:140/kom Jahta:185/kom Brod:150/kom Skuter:150/kom G	/	Čamac:6-30/kom Gliser:24-60/kom Jahta:30-150/kom G	/	Čamac:3-6/kom Gliser:140/kom Jahta:185/kom Brod:150/kom G	/
Za držanje objekata na vodi									
/	3,00/sto M	5/m ² M	3,5-11/m ² M	Splav:50/objekat Restoran:10/m ² Rekreativni ob.600/obje G	60/objekat	80/objekat G	120/objek at G	Splav:50/objekat 161/objekat G	/
Korišćenje obale u poslovne svrhe (osim morske obale)									
/	300 G	/	0,05/m ²	/	3/m ²	/	3/m ² G	/	3/m ²

LOKALNE KOMUNALNE TAKSE										
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik
Za držanje provlnih postojenja, plovnih naprava i dr objekata na vodi)										
164/kom G	/	20/kom G	/	50/kom G	/	Gorivo:1.500/obj Remont:1/m M	130/kom G	/		/
Za držanje plovila na vodi										
/	/	20/kom G	160/kom G	/	/	Čamac:60-30/kom Gliser:24-60/kom Jahta:30-150/kom Brod:150/kom Skuter:150/kom G	Čamac:10-20/kom Gliser:50-50/kom Jahta:150/kom Brod:150/kom Skuter:130/kom G	Čamac:10-20/kom Gliser:20-25/kom Jahta:30-50/kom Skuter:20-25/kom M	Čamac:10/kom Kajak:5/kom M	/
Za držanje objekata na vodi										
/	/	20/kom G	160/objekat G	12/objekat G	/	400/objekat G	Splav:50/objekat 150/objekat G	100/objekat M	Splav:20/obj 30/obj	/
Korišćenje obale u poslovne svrhe (osim morske obale)										
0,23/m ² D	20/m ² M	/	0,5/m ² M	10/m ² M	/	/	0,5/m ² M	10/m ² M	0,5/m ² M	/

Pored brojnih taksi navedenih prethodnim tabelama, važno je napomenuti i neke specifične, npr. Opština Plužine ima taksu za "držanje sredstava za igre na sreću i zabavne igre (bilijar, tombola, fliperi, video igrice i sl.)": aparati za igre i zabavu (bilijar, tombola, fliperi, video igrice i sl.) 15/aparat, aparate za igre na sreću, automate i slično mjesečno-30/aparat, za kladionice, tombole i sl mjesečno 150. Navedena naknada nije predviđena članom 3 Zakona o lokalnim komunalnim taksama ("Sl. list RCG", br. 27/06).

Drugo važno zapažanje jeste, izneseno u dijelu Analize koji se odnosi na Naknade za puteve, gdje je naknada za natpise postavljanje pored puta, predviđa naplatu prihoda po istom osnovu kao i ove komunalne takse za korišćenje reklamnih panoa i bilborda.

Na kraju najznačajnije jeste da se visine naknada razlikuju po jedinicama lokalnih samouprava, iz čega se može zaključiti:

- Samo u dijelu taksa koje se odnose na član 11 Zakona o lokalnim komunalnim taksama, gdje su visine jasno navedene u Zakonu, postoji usklađenost po jedinicama lokalnih samouprava,
- Visina taksi, imajući u vidu da se razlikuje po jedinicama lokalnih samouprava, ne predstavlja realan trošak uvažavajući navedeno iz Zakona: "Obveznik lokalne komunalne takse je korisnik prava, predmeta i usluga za čije je korišćenje propisano plaćanje takse." U tom dijelu potrebno je Zakonom dati jasnije smjernice kao bi se propisane takse uniformisale i odredili maksimalni iznosi za utvrđivanje visine taksa, sa slobodom lokalnih samouprava da, vodeći računa o svojoj konkurentnosti, propišu visine taksa u skladu sa Zakonom.
- Na ovaj način osigurala bi se povećana pravna sigurnosti obveznika lokalne komunalne takse, kao i upućenost na ista pravila u lokalnim samouprava sa većom transparentnošću i bez dodatnih troškova upoznavanja propisa po jedinicama lokalnih samouprava od strane pravnih lica.

3.2. Lokalne administrativne takse

Lokalne administrativne takse utvđene su propisima lokalnih samouprava donesenih u skladu sa Zakonom o administrativnim taksama ("Sl. list RCG", br. 55/03, 46/04, 81/05, 02/06, "Sl. list Crne Gore", br. 22/08, 77/08, 03/09, 40/10, 73/10, 20/11, 26/11). Shodno Zakonu, taksenu tarifu za spise i radnje iz nadležnosti lokalne uprave utvrđuje nadležni organ lokalne uprave. Taksa koju utvrđuju lokalne samoupravu ne može biti veća od iznosa taksa koje se plaćaju za slične spise i radnje koji se vode pred organima državne uprave. Prihodi od lokalnih administrativnih taksi pripadaju budžetima lokalnih samouprava.

Visine lokalnih administrativnih taksa po jedinicama lokalnih samouprava date su u tabelama u Aneksu dokumenta.

Tabela 26. Visina prihoda ostvarenih po osnovu lokalnih administrativnih taksi (iznosi u €)

LOKALNE ADMINISTRATIVNE TAKSE									
Andrijevica	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
2012. godina									
1.732,52	75.438,32	21.640,22	42.720,22	143.234,98	26.016,00	172.995,61	7.830,20	179.279,10	6.437,07
2011. godina									
3.058,81	87.012,26	40.782,44	51.685,39	306.203,18	39.320,56	163.905,77	11.374,88	236.696,65	8.691,85
2010. godina									
2.947,93	124.755,76	29.738,99	50.343,03	441.586,19	37.030,70	137.431,30	12.001,96	233.676,47	6.673,04
2009. godina									
10.923	114.419	93.738	56.174	500.423	64.000	191.186	8.989	295.364	12.255
2008. godina									
13.762	146.764	107.213	70.152	348.090	68.192	241.375	29.640	318.079	19.041
2007. godina									
7.019	147.675	57.458	59.181	271.155	30.243	195.517	15.396	338.138	15.325

LOKALNE ADMINISTRATIVNE TAKSE											
Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik	UKUPNO (21LS)
2012. godina											
116.102,32	23.361,79	2.503,55	39.794,91	558.240,19	20.228,38	48.391,89	76.067,72	24.536,00	9.232,91	657,20	1.596.441,10
2011. godina											
139.166,81	23.015,00	1.642,70	85.689,85	715.212,98	22.521,20	61.003,18	74.750,42	23.740,00	6.207,10	103,40	2.101.784,43
2010. godina											
	28.484,05	2.262,35	53.659,64	684.489,33	34.112,10	55.014,62	79.800,38	27.174,00	5.474,40	83,40	2.046.739,64
2009. godina											
148.402	55.251		62.989	643.587	107.750	73.464	85.697	41.325	10.018	6.010	2.581.964
2008. godina											
194.746	62.330	6.222	71.741	742.681	121.959	118.450	82.435	45.890	15.708	10.126	2.834.596
2007. godina											
211.275	41.118	3.735	78.422	686.560	59.250	85.298	52.167	34.335	10.372	4.808	2.404.447

DIO IV

4. OSTALI PRIHODI

4.1. Egalizacioni fond

Tranfresi iz Fonda za 2012. godinu iznosili su, prema podacima lokalnih samouprava, **22.803.010,89** eura, a najveći iznos sredstva dobila je Opština Bijelo Polje (4.450.481,00). Pored opština sjevernog dijela Crne Gore, sredstva iz Fonda koristili su i Opština Danilovgrad (1.258.828,61), Prijestonica Cetinje (1.613.715,00), Ulcinj (1.004.177,90). Od ukupnih sredstava Fonda 2011. godine, **22.761.327,59** eura, najveći iznosi pripali su opštinama Berane (3.843.496,00) i Bijelo Polje (3.836.456,00). Za 2010. godinu ukupam Egalizacioni fond iznosio je *16.919.018,90* eura, sa najvećim iznosom od 4.007.454,35 eura ustupljenih Opštini Bijelo Polje. Sredstva za 2009. godinu od **19.373.935** eura činila su Egalizacioni fond, gdje je najveći iznos dobila Opština Bijelo Polje. Od ukupnih sredstava za 2008. godinu, **21.256.485** eura, Opština Bijelo Polje imala je najveći iznos od 4.000.125 eura. Od ukupnih sredstava za 2007. Godinu, **10.884.585** eura, Opština Bijelo Polje imala je najveći iznos od 1.844.130 eura.

Tabela 27. Sredstva korišćena iz Egalizacionog fonda (iznosi u €)

SREDSTVA KORIŠĆENA IZ EGALIZACIONOG FONDA									
Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Danilovgrad	Herceg Novi	Kolašin	Kotor	Mojkovac
2012. godina									
775.683,00	/	3.100.270,11	4.450.481,00	/	1.258.828,61	/	598.219,03	/	790.166,00
2011. godina									
1.007.810,00	/	3.843.496,00	3.836.456,00	/	596.449,00	/	1.551.936,00	/	579.710,00
2010. godina									
328.532,00	/	2.476.696,00	4.007.454,35	/	526.102,00	/	402.985,00	/	473.676,00
2009. godina									
770.932		3.051.914	3.294.333		1.224.074	/	674.557		1.165.742
2008. godina									
779.145	28.790	3.861.640	4.000.125	25.720	1.528.874	8.950	940.694	18.200	1.286.075
2007. godina									
367.544	179.359	1.801.136	1.844.130	162.412	925.921	39.520	228.966	132.244	636.651

Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Cetinje	Žabljak	Šavnik
2012. godina										
3.876.343,97	932.987,00	/	1.547.150,49	/	2.071.615,00	/	1.004.177,90	1.613.715,00	27.901,00	582.216,86
2011. godina										
3.301.933,15	963.049,00	/	2.015.496,00	/	2.073.725,00	/	501.954,84	1.523.692,00	188.272,00	777.348,60
2010. godina										
1.995.911,55	581.761,00	364.098,00	2.111.015,00	/	1.339.113,00	/	754.779,00	720.197,00	212.182,00	624.517,00
2009. godina										
1.865.396	1.423.373	309.091	854.461	/	1.729.664	/	720.659	1.163.493	429.980	696.266
2008. godina										
1.626.495	1.459.525	250.173	751.750	22.880	1.751.670	3.840	746.689	1.029.965	488.000	647.285
2007. godina										
894.456	554.328	132.118	340.284	183.493	841.858	35.402	470.101	605.721	247.338	261.603

Tabela 28. Sredstva korišćena iz transfera Budžeta Države (iznosi u €)

[illegible]

4.3. Ostali fiskaliteti

Po osnovu ostalih fiskaliteta na lokalnom nivou ostvareni su sljedeći prihodi.

Tabela 29. Ukupni prihodi po osnovu ostalih fiskaliteta svih lokalnih samouprava (2011. i 2012)

Ostali fiskaliteti ukupni prihodi svih lokalnih samouprava		
Fiskalitet Godina	2011.	2012.
1. Naknada za korišćenje dobara od opšteg interesa	2.305.676,53	1.786.915,37
1.2. Naknada za korišćenje voda	1.503.904,31	1.370.820,13
1.3. Naknada za izvađeni materijal iz vodotoka	303.759,50	194.896,28
1.4. Naknada za zaštitu voda od zagađivanja	497.437,42	134.291,63
1.5. Naknada za korišćenje rezultata geoloških istraživanja	575,30	86.907,33
2. Naknade za korišćenje prirodnih dobara	3.376.410,95	4.492.097,82
2.1. Naknada za korišćenje šuma	2.498.571,80	2.159.324,34
2.2. Naknada za korišćenje morskog dobra	0,00	507.621,37
2.3. Naknada za korišćenje rudnog bogatstva	178.960,32	1.170.594,59
2.4. Naknada za korišćenje mineralnih sirovina	698.878,83	654.557,52
3. Ekološke naknade (koje se plaćaju prilikom registracije vozila)	926.831,40	16.474,21
4. Naknada za zakup zemljišta	179.725,93	77.397,60
5. Godišnja naknada pri registraciji drumskih motornih vozila, traktora i priključnih vozila	1.425.978,91	1.682.944,71
Ostale naknade	1.084.637,93	809.138,79
Ostale takse	247.735,59	247.747,05

Pored navedenog, prihode lokalnih samouprava u 2012. godini čine:

- Ostali prihodi, odnosno prihodi po osnovu: kapitala (od kamata, akcija i udjela u dobiti i rente), novčanih kazne i oduzete imovinske koristi, kamata zbog neblagovremenog

plaćanja lokalnih poreza, zakupa poslovnih prostora, kao i prihodi koje organi ostvaruju vršenjem svoje djelatnosti i ostali, sa iznosom od 13.785.074,99 eura.

- Primici od prodaje imovine, odnosno prihodi ostvareni po osnovu: prodaje imovine, prodaje nefinansijske imovine, prodaje nepokretnosti, prodaje finansijske imovine, prodaje akcija, prodaje ostalih hartija od vrijednosti, sa iznosom od 10.530.729,02 eura.
- Primici od otplate kredita i sredstva prenesena iz prethodne godine (10.616.301,79), donacije (2.881.375,29), kao i sredstva od pozajmica i kredita (7.816.189,22 eura).

Pored svih navedenih fiskaliteta, prema podacima lokalnih samouprava dostavljenih Ministarstvu finansija sa ciljem pripreme ovog Dokumenta, imamo određene naknade kao što su:

- **Turistička taksa** utvrđena je lokalnim odlukama donesenim shodno Zakonu o turističkim organizacijama (Sl. list Crne Gore", br. 73/10 i 40/11). Prihod od ove naknade, na primjer prema podacima Opštine Bar, dijeli se između jedinice lokalne samouprave i lokalne turističke organizacije. U nekim drugim lokalnim samoupravama dio prihoda od ove naknade usmjerava se i Nacionalnoj turističkoj organizaciji Crne Gore.
- **Članski doprinos turističkoj organizaciji**, fiskalitet je koji se ubira zavisno od ostvarenog obima prihoda privrednog subjekta i ima namjenu za finansiranje lokalnih turističkih organizacija i Nacionalne turističke organizacije Crne Gore, shodno Zakonu o turističkim organizacijama (Sl. list Crne Gore", br. 73/10 i 40/11). Primjera radi, ova naknada kreće se u rasponu od 0.04%-0,25% u Opštini Herceg Novi;
- **Boravišna taksa**, navedena kao prihod u Opštini Kotor, shodno Zakonu o boravišnoj taksi ("Službeni list RCG", br. 11/04 i 13/04);
- **Izletnička taksa**, utvrđena lokalnim odlukama shodno Zakonu o turističkim organizacijama „Sl. list RCG“ br. 11/04 i „Sl. list CG“ br. 46/07), navedene kao prihod u Opštini Šavnik;
- **Naknada za ustupanje građevinskog zemljišta na privremeno korišćenje**, čiji je osnov, prema navodima Opštine Andrijevica, Zakon o građevinskom zemljištu ("Sl.list RCG",br.55/00, "Sl.list CG",br.51/08) i Zakon o planiranju i uređenju prostora ("Sl.list RCG",br.16/95). Ovu naknadu navela je i Opština Bijelo Polje kao prihod...
- **Naknada za nedostajuća parking mjesta**, koju je investitor dužan da plati kao naknadu zbog nepredviđenog dovoljnog broja parking mjesta. Ova naknada obračunava se u lokalnim samoupravama kao uvećanje naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta. Za ovaj fiskalitet u regulativi na državnom nivou, nije se mogao naći osnov. Visina naknade varira zavisno od jedinice lokalne samouprave, a najveći iznos jeste 8.000,00 eura po parking mjestu u Opštini Bar.
- **Naknada za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova** naplaćuje se u Optini Berane, utvrđena je, kako je navedeno, shodno Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata („Sl.list CG”,br. 51/08, 34/11);
- **Naknada za izdavanje rješenja za građevinsku i upotrebnu dozvolu** po 0,1% i 0,2%, navedena je u Opštini Berane, iako iste shodno regulativi na državnom nivou ne postoji već niz godina;

- **Naknada za građevinsko zemljište**, utvrđena je odlukom Opštine Pljevlja a shodno Zakonu o građevinskom zemljištu ("Sl. List RCG", br. 55/00);
- **Naknada za zakup građevinskog zemljišta**, utvrđena je odlukom Opštine Pljevlja a shodno Zakonu o građevinskom zemljištu ("Sl. List RCG", br. 55/00);
- **Naknada za privremeno korišćenje zemljišta i javnih površina**, navedena kao prihod Opštine Ulcinj, shodno Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata "Sl. list Crne Gore", br. 51/08, 40/10, 34/11, 40/11 i 47/11);

DIO V

5. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE

5.1. Naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta

Od naknada za komunalne opremanje građevinskog zemljišta u periodu 2007-2012. godine ostvareno je 380.100.034,89 eura. Uporedni podaci pokazuju da je za jedan broj lokalnih samouprava ovaj prihod jedan od najvažnijih izvora finansiranja, kao što su Glavni grad Podgorica, Opštine Budva, Kotor, Bar, Tivat, Herceg Novi i Nikšić. Godišnje ostvareni iznosi, kao i prosječni iznos za period od 2007. do 2012. godine za navedene lokalne samouprave, prelaze milion eura. Za ostale lokalne samouprave prihod ostvaren po ovom osnovu je na značajno manjem nivou, prvenstveno usljed manjeg obima građenja novih objekata.

Shodno navedenom, prihodi od ove naknade u direktnoj su vezi sa investicijama, te ukoliko istih ne bude, ili bude na nižem nivou, lokalne samouprave Crne Gore ostaće bez značajnog izvora finansiranja posebno navedene.

Ukupan iznos naplaćen od ovog fiskaliteta u prosjeku godišnje iznosi oko 63 miliona eura.

U dijelu preporuka koje se odnose na ovaj fiskalitet, prije svega vodeći računa o unapređenju investicione klime u Crnoj Gori, kao i o fiskalnoj održivosti lokalnih samouprava data su 3 scenarija za prevazilaženje trenutne nezavidne situacije u ovom dijelu.

Prema podacima Doing Business Izvještaja 2014, pribavljanje građevinske dozvole praćeno je za 185 zemalja svijeta i Crna Gora se nakon niza reformi našla na 106 mjestu značajno bolje u poređenju sa prošlogodišnjim 176. U ovoj oblasti nakon godina najgoreg ranga za Crnu Goru ostvarena je zavidna pozicija u dijelu dobre svjetske prakse u implemenaciji jednog-šaltera. Poboljšani rang je rezultat smanjenog broja procedura za dobijanje dozvole sa 16 na 9, kao i skraćenih rokova što u krajnjem skraćuje proceduru sa 267 na 158 u poređenju sa prošlim izvještajem. Dok je sa druge strane Crna Gora u pogledu troškova i dalje na samom vrhu sa najvećim troškovima koji prevazilaze 60.000 eura, odnosno 1.159,3% dohotka po stanovniku.

Ključni razlog i pozicije iz Doing Business Izvještaja 2013, odnosno 176 mjesta od 185 zemalja jeste visina troškova koji prate izdavanje dozvole. Između ostalog, ukupni troškovi iznosili su, prema saznanjima Svjetske banke, 61.069 eura od čega su 42,452 troškovi koji se odnose na naknadu za komunalno opremanje građevinskog zemljišta. Naknada se obračunava na skladište, poslovni objekat, površine 1.300,6 m², koje se gradi u Glavnog gradu Podgorici i to u nekoj IV ili

V gradskoj zoni. Uz mogućnost da analitičari Doing Business tima prilikom analiza poslovne klime u jednoj zemlji neke od reformi priznaju, kod za neke zahtijevaju dodatne potvrde, jedno je sigurno troškovi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta dati za Crnu Goru jesu i u praksi u iznosu okvirno predviđenim Izvještajem. A taj iznos je jedan od najvećih u svijetu i ostao je i novim Izvještajem 2014 na istom nivou. Iznos koji prelazi 1.159% dohotka po glavi stanovnika koji ima Crna Gora, zabilježen je još samo u sljedećim zemljama: Avganistanu (3,247.3%), Burundi (2,262.8%), Čadu (4,438.9%), Kongu (1,366.9%), Džiboutiju (1,949.2%), Indiji (2,640.4%), Malawi (1,755.0%), Mauritaniji (2,681.0%), Niger (1,486.1%), Nigeriji (3,504.8%), Srbiji (1,433.5%), Južnoj Africi (1,427.4%) i na kraju Zimbabve (3,055.6%).

Razlike su u iznosu troškova po osnovu naknade za komunalno opremanje za objekata, npr. u susjednoj Srbiji za skladište koje je kao model koristi Doing Business oko 47.176 eura. Hrvatska ima ovu naknadu koja se ubira od m³ i troškovi iznose prema DB oko 44.691 eura. Sa druge strane u Bosni i Hercegovini troškovi po osnovu ove naknade troškovi investitora iznose oko 19.704 eura. Slovenija nema sistem baziran na naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, već nešto što se može smatrati ovim fiskalitetom jesu troškovi od 9.000 eura za priključak na vodnu i kanalizacionu mrežu.

Scenario I

Princip:

Naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta prestaje da postoji u sistemu 01. januara 2016. godine.

Upoređujući podatke prethodno date u dijelu I i II, koji se odnose na naknadu za komunalno opremanje građevinskog zemljišta i porez na nepokretnosti, a posebno prosječne godišnje prihode koje po ovom osnovu ostvaruju lokalne samouprave za period 2007-2012. godina, Opštine Andrijevica, Berane, Bijelo Polje, Kolašin, Mojkovac, Nikšić, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje, Šavnik i Cetinje imale su veće prihode od poreza na nepokretnosti, što je evidentno rezultat manjih investicionog aktivnosti. Slični podaci su i dati u tabelama 17 i 18 u dijelu II dokumenta.

Sa druge strane, podaci koji su dati u dijelu prihoda po osnovu poreza na nepokretnosti ukazuju da lokalne samouprave nemaju dovoljno efikasnu naplatu ovog fiskaliteta, uvažavajući činjenicu da se ovaj porez može smatrati prihodom koji je značajno sigurnije ostvariti, jer je baziran na stvarnom stanju odnosno postojećim objektima, za razliku od naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta vezanih isključivo za investicione aktivnosti privrede i građana.

Shodno prosječnim podacima, ukidanjem osnova za ubiranje ove naknade zasigurno imale bi značajno manje negativne efekte na svoj budžet sljedeće lokalne samouprave: Andrijevica sa godišnje prosječnih 4.339,69 eura, Plužine sa 8.484,10, Šavnik sa 13.567,37, Mojkovac sa

23.139,35 eura, Plav sa 63.382,09 eur, Rožaje 50.899,82, Berane sa 81.331,72 eura, Cetinje sa 125.800,00, Žabljak sa 190.085,05, Bijelo Polje sa 283.815,05 eura, Pljevlja sa 610.978,44, Ulcinj sa 777.248,69 eura. Sa druge strane lokalne samouprave kao što su Budva sa 22.843.979,40 eura, Glavni grad Podgorica sa 19.068.056,96, Bar sa 6.274.593,01 eura, Herceg Novi 4.154.907,80 eura, Kotor sa 4.054.361,09 eura, Nikšić sa 2.290.598,58 eura, Tivat sa 1.799.774,06 eura, ostale bi bez značajnih prihoda.

Međutim, u prelaznom roku od dvije godine do 01. januara 2016. godine, lokalne samouprave imale bi prostora da gubitke po osnovu prihoda od naknade nadomjeste iz drugih izvora u cilju obezbjeđivanja sredstava za izgradnju i održavanje komunalne infrastrukture.

Dokument sadrži pregled stopa poreza na nepokretnosti po pojedinim vrstama nepokretnosti i po pojedinim jedinicama lokalne samouprave. Na osnovu navedenog pregleda, utvrđeno je da je prosječna stopa poreza na nepokretnosti u Crnoj Gori, nezavisno od namjene i vrste nepokretnosti 0,26% što je, u poređenju sa zakonskim osnovom od 0,10% do 1,00%, ipak, relativno nizak iznos. Ovakav podatak navodi na zaključak da jedinice lokalne samouprave nijesu utvrdile maksimalno moguće stope poreza na nepokretnosti i na taj način iskoristile sve zakonom utvrđene mogućnosti za povećanje fiskalnog kapaciteta po ovom osnovu

Kriterijumi:

U cilju ostvarivanja gore navedenih kriterijuma, lokalne samouprave mogu imati na raspolaganju sljedeće mehanizme:

- unapređenje regulatornih rješenja sa ciljem povećanja efikasnosti u naplati poreza na nepokretnosti;
- kreiranje IT sistemima za naplatu i praćenje poreza u lokalnim samoupravama;
- preduzimanje mjera u cilju obezbjeđivanja potpunog obuhvata predmeta oporezivanja na način proširenja poreske osnovice i povećanja broja obveznika;
- važan segment jeste i povećanje naplate sa postojećih prosječnih 76,47% iz 2012. godine.
- unapređenje regulatornog okvira u smislu preciziranja javnih odredbi namjene sredstava, na način da sredstva prihodovana po osnovu poreza na nepokretnost služe između ostalog i za komunalno opremanje građevinskog zemljišta.

Pored navedenog, lokalne samouprave bi u prelaznom periodu nedostajuća sredstva za finansiranje mogla obezbijediti povećavanje stope poreza na nepokretnosti do granice date postojećim Zakonom, sa postojeće prosječne 0,26% i ostarenih 35.994.100,13 eura u 2012. godini. Povećanje stopa na način da će prosječna biti na nivou od 0,52%, što je opet značajno ispod poreske granice od 1,00% date Zakonom, donijelo bi prihode od oko 68,39 miliona eura, čak uzimajući u obzir stepen naplate manji od trenutnih 76,47%.

Sa druge strane, ako se uzme u obzir dosadašnji trend kretanja u dijelu poreza na nepokretnosti (u 2012. godini ostvareno je više prihoda za oko 20% u odnosu na 2011. godinu, kao i da je

slično kretanje bilo i u poređenju sa prethodnim godinama), za očekivati je isto ili približno povećanje prihoda u narednim godinama. To bi imalo za rezultat oko 82.066.548,30 miliona eura godišnjeg prihoda po ovom osnovu.

Istovremeno, očekivati je povećanje poreske osnovice usljed prije svega novih objekata kao rezultat budućih novih investicija, ali i objekata koji će biti u procesu legalizacije neformalnih objekata uključeni u sistem poreske obaveze. Ako bi navedeno u realnim osnovama imalo 10% efekata na povećanje poreskog prihoda odnosno povećanu naplatu sa sadašnjih 76,47%, to bi za rezultat imalo oko 90.273.203,13 miliona eura godišnjih prihoda.

Očekivani efekti:

- Povećanje prosječne poreske stope sa 0,26% na 0,52%: 35.994.100,13 imalo bi za rezultat prihode od 71.988.200,26 eura, po sadašnjoj stopi naplate od 76,47%. Međutim, ako se uzme potencijalno lošija naplata zbog povećanja stope odnosno umanju procenat naplate za 5%, naplata od oko 70% imala bi za rezultat 68.388.790,25 eura.
- Povećanje od 20% na 68,4 miliona eura, što je rezultat dosadašnjeg trenda u povećanju naplate, rezultiralo bi sa oko 82.066.548,30 eura.
- Povećanje od 10% na osnovu novih investicija, legalizacije neformalnih objekata i širenja poreske osnovice, rezultiralo bi sa oko 90.273.203,13 miliona eura.

U cilju realizacije gore navedenog, potrebno je da Ministarstvo finansija, u saradnji sa lokalnim samoupravama, ojača mehanizme za naplatu ovog poreza, kao i da izvrši unapređenje regulatornog okvira u cilju primjene drugih mjera usmjerenih ka rastu prihoda po ovom osnovu.

Ukidanje naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta odnosilo bi se samo na nove objekte nakon 1. januara 2016. godine. Sa druge strane, ovim nijesu obuhvaćeni postojeći nelegalno izgrađeni objekti koji shodno propisima moraju izvršiti legalizaciju istih, u tom dijelu i platiti troškove po osnovu ove naknade.

Ukidanje naknade, odnosno utvđivanje nove poreske politike na lokalnom nivou, bazirano na ukidanju brojnih fiskaliteta i ostvarivanje prihoda kroz izvore koji se jednostavnije planiraju, naplaćuju i u krajnjem doprinose efikasnijim efektima na prihodnoj strani lokalnih samouprava.

U kontekstu postojeće regulative, lokalne samouprave raspolažu dosta velikim rasponom za stopu poreza na nepokretnost i u tom smislu i nezavisnom statusu u naplati i trošenju tih sredstava. Koncept ovog scenarija jeste da porez na nepokretnost bude osnovni prihod lokalnih samouprava, uvažavajući fiskalnu stabilnost jedinica, kao i jednostavnost u pogledu planiranja ovog prihoda.

Ukidanje ove naknade pored nesagledivog uticaja na poslovnu klimu u Crnoj Gori, odnosno rast investicija u pogledu smanjenja troškova građenja u početnim godinama realizacije investicije, ima benefite i na građane i ostvarivanje osnovnih socijalnih potreba u prvom redu stanovanja.

U smislu socijalne jednakosti i ostvarivanja uslova za rast živog standarda, važno je navesti sljedeći primjer:

Za prosječnu stambenu kuću porodičnog domaćinstva koja se gradi u nekoj od posljednjih zona Glavnog grada Podgorici (np.Donja Gorica-zona V), površine oko 200 m² naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta koja se plaća na početku investicije u postupku dobijanja građevinske dozvole iznosi oko 13.000 eura. Nakon plaćenog iznosa, na saglađeni objekat godišnje se plaća oko 100 eura poreza na nepokretnost što iznosi mjesečno oko 8,3 eura. Postavlja se pitanje da li je socijalno prihvatljivo da jedno domaćinstvo treba da odvoji sumu od 13.000 eura na samom startu investicionog zahvata ili je prihvatljivije da se sve obaveze prema lokalnoj samoupravi plaćaju po jednom osnovu. Primjera radi ako se poreska stopa i poveća u odnosu na postojeću, ali svakako u granicama datim sadašnjim zakonskim rješenjem, za plaćenih 13.000 eura po osnovu naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, domaćinstvo bi moglo narednih **65 godina plaćati godišnji iznos od 200 eura, odnosno narednih 65 godina mjesečno po 16,6 eura. Data kalkulacija godišnjeg iznosa poreza od 200 eura, povećanje je od 100% sa trenutnog prosječnog iznosa od 100 eura, kako bi se pokazali krajni efekti ovog predloga, uvažavajući povećane rashode lokalnih samouprava i potrebu da se iz poreskih prihoda finansira i komunalna infrastruktura.**

U navedenom predlogu nalazi se osnova dugoročno stabilnog finansiranja lokalnih samouprava, olakšane realizacije investicija i u krajnjem obezbjeđivanja dovoljnog iznosa kontinuiranih sredstava za finansiranje i komunalne infrastrukture.

Scenario II

Princip:

Naknada ostaje u sistemu izdavanja građevinske dozvole

Lokalne samouprave će, shodno sadašnjih zakonskim odredbama (Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata („sl. list Crne Gore“, br. 39/13), donijeti nove propise kojima se uređuje ova oblast. Navedeno bi se realizovalo shodno članu Član 169a, po kojem su lokalne samouprave dužne da svoje odluke o komunalnom opremanju građevinskog zemljišta i vodosnabdijevanju usklade sa ovim zakonom, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Takođe, pri donošenju novih odluka lokalne samoupravu su dužne da pribave saglasnost Vlade Crne Gore.

Kriterijumi:

- Za plaćenu naknadu investitor u najkraćem roku, ukoliko građevinsko zemljišta već nije opremljeno, dobija ispunjenost svih uslova predviđenih zakonom neophodnih da bi se zemljište moglo smatrati komunalno opremljenim. Pod navedenim se podrazumijeva da investitor objekta dobija sve predviđeno članom 65 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata.
- Visina naknada po jedinicama lokalnih samouprava utvrdila bi se korišćenjem komparativnih iskustava u zemljama dobre prakse, u prvom redu Slovenije, Hrvatske, zemalja Evropske unije i zemalja najbolje rangiranih Doing Business izještajem Svjetske banke.

Shodno navedenom lokalne samouprave, prilikom donošenja svojih novih propisa, dužne su da:

- Izvrše smanjenje naknada predviđenih za poslovne objekte do nivoa istih utvrđenih za stambene objekte. U dijelu utvrđenih naknada po jedinicama lokalnih samouprava potrebno je izvršiti izjednačavanje visine naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta za komercijalne (poslovne objekte) i stambene, uvažavajući prethodno date podatke da se u svim jedinicama lokalnih samouprava iznosi naknada razlikuju zavisno od kategorije objekta.
- Izvrše smanjenje naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta za iznose koji su trenutno obuhvaćeni naknadom, a odnose se na „puteve i ulica u naselju, nadvožnjaka, podvožnjaka i mostova, pješačkih prolaza, pločnika, trgova, skverova i javnih parkirališta u naselju”. Navedeno iz razloga što trenutno investitori plaćaju različita dva fiskaliteta za izgradnju i održavanje puteva po istom osnovu. Navedeno, u okviru naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta po Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata (član 65 stav 1 alineja 2), kao i svim posebnim naknadama utvđenim od strane lokalnih samouprava shodno Zakonu o putevima (član 22 stav 4).
- U što kraćem roku donesu svoje nove odluke i pribave na iste saglasnost Vlade, imajući u vidu da je zakonski rok od 60 dana od dana stupanja na snagu zakona već istekao.

Resorna ministarstva za realizaciju prethodno navedenog potrebno je da:

- Ministarstvo održivog razvoja i turizma razmotri mogućnost da se izmjenama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata uspostavi princip graničnih vrijednosti visine naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta po osnovu prethodno utvrđenih troškova opremanja građevinskog zemljišta. Na ovaj način uspostavlja se koncept korišćen na primjer u Zakonu o porezu na nepokretnosti, gdje je lokalnim

samoupravama ostavljena sloboda da u određenim datim granicama utvrde visine fiskaliteta zavisno od svoje politike u ovoj oblasti.

- Ministarstvo održivog razvoja i turizma obavezno je da prilikom davanja mišljenja na propise lokalnih samouprava i procesuiranja istih prema Vladi Crne Gore, prati ispunjenost prethodno datih proporuka lokalnim samoupravama.
- Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i Ministarstvo održivog razvoja i turizma dužni su da u dijelu odredbi Zakona o putevima i Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata izvrše usklađivanje u pogledu plaćanja naknada po dva osnova za održavanje puteva, u okviru naknada za korišćenje puteva i putnog zemljišta i komunalnih naknada za opremanje građevinskog zemljišta. Navedeno usklađivanje potrebno je izvršiti na način da se komunalne naknade za opremanje građevinskog zemljišta umanje za iznose koji se prihoduju po osnovu naknada za korišćenje puteva i putnog zemljišta.

Scenario III

Princip:

Naknada ostaje u sistemu izdavanja građevinske dozvole po kriterijumima predviđenim scenariom II, uz obavezu da lokalne samoupravu omoguće investitorima odloženo plaćanje na naknade na period od 10 godinu u mjesečnim iznosima uplate iste.

Kriterijumi predviđeni Scenariom II ostaju i u ovom slučaju. Dok se pored navedenog podrazumijeva da lokalna samouprava omogući investitoru da na mjesečnom iznosu plaća iznos naknade, u svakom slučaju, za razliku od sadašnjih odredbi koje ovo ne podrazumijevaju kao pravilo već izuzetak u naplati ove naknade. Na ovaj način obezbijedilo bi se manji pritisak na građane i privredu u periodu početka investicije, a sa druge strane obezbijedio dugoročno stabilniji izvor finansiranja lokalnih samouprava.

Za realizaciju navedenog, potrebno je da resorno Ministarstvo u okviru Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, predvidi jasnu normu da se naknada plaća u mjesečnim ratama na period ne duži od 10 godina.

5.2. Naknade za puteve

Imajući u vidu odredbe Zakona o putevima, prihodi ostvareni po osnovu odredbi ovoga zakona koriste se za izgradnju i rekonstrukciju, održavanje i zaštitu opštinskih puteva. Pored navedenog prihoda prihodi od poreza na nepokretnosti, koji bi trebao biti najznačajniji izvor prihoda lokalnih samouprava, morao bi značajno doprinijeti izgradnji putne infrastrukture.

U svrhu navedenog potrebno je sljedeće:

- Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i Ministarstvo održivog razvoja i turizma da u što kraćem roku izvrše izmjene Zakona o putevima i Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata u dijelu eliminisanja dvostrukog osnova za naplatu naknada privatnom sektoru i građanima;
- Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i Ministarstvo finansija da, u što kraćem roku, izvrše usklađivanje regulatornog okvira kojim je dat osnov za utvrđivanje naknade za natpise, imajući u vidu da je trenutno i Zakonom o putevima član 22 stav 1 alineja 4, kao i Zakonom o lokalnim komunalnim taksama član 3 stav 1 alineja 3 dat osnov lokalnim samoupravama da utvrde ovu vrstu naknade.
- Ministarstvo saobraćaja i pomorstva da izvrši izmjene regulatornog okvira, shodno kojem bi lokalne samouprave bile obavezne da izmijene svoje propise na način da iste usklade u dijelu naknada označenih u dokumentu koje prevazilaze nivoe date na državnom nivou.
- Ministarstvo finansija da izvrši usklađivanje Zakona o finansiranju lokalnih samouprava, imajući u vidu da ne egzistira više u sistemu naknada za korišćenje drumskih motornih vozila i njihovih priključnih vozila (eko-naknada), koja se plaća prilikom registracije vozila (član 25 stav 2 alineja 5).

5.3. Porez na nepokretnosti

U dijelu ostvarivanja cilja da prihod od poreza na nepokretnost bude najznačajniji izvor finansiranja lokalnih samouprava, neophodno je prije svega jačati mehanizme za naplatu ovog fiskaliteta. Značajan broj porpora dat je u scenario i u dijelu naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta sa ciljem da prihodi od ovog poreza kompenziraju prihode od ove naknade. Ovo prije svega iz razloga stabilnosti planiranja prihoda po osnovu poreza u odnosu na prihode od ovih naknada direktno zavisnih od novih investicija.

U cilju realizacije gore navedenog, potrebno je da Ministarstvo finansija, u saradnji sa lokalnim samoupravama, ojača mehanizme za naplatu ovog poreza, kao i izvrši unapređenje regulatornog okvir u cilju primjene drugih mjera usmjerenih ka rastu prihoda po ovom osnovu. Istovremeno, lokalne samouprave bi bile posvećene sljedećem:

- kreiranje IT sistemima za naplatu i praćenje poreza u lokalnim samoupravama;
- preduzimanje mjera u cilju obezbjeđivanja potpunog obuhvata predmeta oporezivanja na način proširenja poreske osnovice i povećanja broja obveznika, kao i jačanja saradnje sa katastarskim organima;
- važan segment jeste i povećanje naplate sa postojećih 76,47% iz 2012. godine.

5.4. Takse

Generalne preporuke za plaćanje lokalnih komunalnih i administrativnih taksi jesu sljedeće:

- Ministarstvo finansija, Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Ministarstvo saobraćaja i pomorstva da usklade propise u dijelu lokalnih komunalnih i lokalnih administrativnih taksi, kao i drugih taksa čiji se osnov poklapa sa utvrđenim taksama.
- Ministarstvo finansija, u saradnji sa lokalnim samoupravama, da izvrši izmjene regulatornog okvira na način kreiranja jedinstvenog principa za plaćanje taksa sa predviđenim maksimalnim iznosima istih, u direktnoj vezi sa realnim troškovima administracije za pruženu uslugu koja rezultira plaćanjem takse.
- Ministarstvo finansija, u saradnji sa lokalnim samoupravama, da izvrši izmjene regulatornog okvira u smislu da sve jedinice lokalnih samouprava imaju iste takse za iste poslove, kako bi se unificiranim modelom svih taska izbjegla situacija da lokalne samouprave trenutno imaju različite tipove taksa za iste poslove i različite nazive taksa za iste ili slične poslove.

5.5. Ostali fiskaliteti

U dijelu ostalih fiskaliteta, koje su u svom dokumentu navedeni, kao rezultat informacija dostavljenih od pojedinih lokalnih samouprava, a prihode zapravo ostvaruju sve jedinice, potrebno je da resorno ministarstvo razmotri opravdanost postojanja ovih fiskaliteta.

- Ministarstvo održivog razvoja i turizma da razmotri postojeće odredbe Zakona o turističkim organizacijama, u dijelu utvrđivanja obaveze plaćanje turističke takse, boravišne takse, kao članskog doprinosa turističkim organizacijama.

5.6. Generalna preporuka

Na kraju konačna preporukama lokalnim samoupravama u dijelu svih fiskaliteta na ovom nivou je da se razmotri princip plaćanja svih obaveza po jednoj fakturi, odnosno računu.

Sistem "jedan račun" podrazumijeva da sve obaveza koje ima građanin ili privredni subjekt dobija od strane lokalne samouprave najkasnije do 10. u mjesecu za prethodni mjesec sa svim troškovima koje je potrebno da izmiri. To znači na primjeru trenutne situacije u Crnoj Gori, da

obveznik, pravno i fizičko lice sa obavezom plaćanja poreza, svih vrsta naknada, kao i troškova obračunatih od strane preduzeća koja su u većinskom vlasništvu lokalnih samouprava, a odnose se na osnovu komunalnu infrastrukturu⁴, dobija na mjesečnom iznosu na jednoj fakturi/računu. Nakon toga lokalna samouprava, sa jedinstvenog računa na koji se vrši uplata, razdvaja na svoje organizacione jedinice i preduzeća prihodovana sredstva.

⁴ Mjesečni računi za potrošenu vodu iz gradskog vodovoda, kao odvoz i deponovanje komunalnog otpada.

ANEKS 1

Administrativne takse za Andrijevicu, Bar,
Berane, Bijelo Polje, Budva, Cetinje,
Danilovgrad, Žabljak, Kolašin, Kotor, Mojkovac

Vrsta naknada	Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

Za zahtjev, molbu, prijavu i drugi podnesak	2,00	2,00	2,00	3,00	5,00	4,00	5,00	5,00	3,00	5,00	1,00
za žalbe protiv rješenja koja donosi organ lokalne uprave	3,00	3,00	5,00	3,00	5,00	4,00	5,00	5,00	3,00	5,00	3,00
za opomenu kojom se obveznik poziva da plati taksu	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00	2,00		3,00	2,00	3,00	1,00
Za sva rješenja organa lokalne uprave za koja nije propisana posebna taksa	3,00	4,00	10,00	3,00	5,00	4,00	5,00	5,00	3,00	5,00	2,00
Za prepis rješenja								8,00			
Za žalbu protiv rješenja poreskog organa donijetog u poreskom postupku	5,00	4,00				5,00		8,00	5,00	7,00	
za izdavanje dopunskog rješenja	20,00 ⁵							5,00			2,00, 20,00 ⁶
za poreske akte koje poreski organ donosi u poreskom postupku po zahtjevu stranke	6,00	5,00				7,00		10,00	7,00	7,00	
Za rješenje o utvrđivanju opšteg interesa za eksproprijaciju nepokretnosti	50,00		100,00								
Za rješenje o utvrđivanju opšteg interesa za eksproprijaciju zemljišta											
Za rješenje o utvrđivanju opšteg interesa											30,00
za akta za preduzeća koja obavljaju privrednu djelatnost	25,00										
za rješenje kojim se produžava odobrenje za rad		10,00									
za rješenje kojim se odobrava prestanak rada		5,00									
za vanredni pravni lijek		10,00									5,00
Za uvjerenja koja izdaju organi lokalne uprave	2,00	3,00	3,00	3,00	5,00	4,00	5,00	5,00	2,50	5,00	1,00
Za uvjerenja o kućnoj zajednici	3,00										

⁵ Za izdavanje dopunskog odobrenja za građenje po izmijenjenoj i dopunskoj dokumentaciji

⁶ Za izdavanje dopunskog odobrenja za građevinske objekte po izmijenjenoj i dopunskoj tehničkoj dokumentaciji

Vrsta naknada	Andrijevića	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

za uvjerenja na osnovu službene evidencije	3,00										1,50
za izvode iz javnih evidencija		3,00	3,00	3,00	3,00				2,50	5,00	
Za uvjerenje o državljanstvu										5,00	
Za spise i radnje u postupku upisa u MK, na osnovu inostranih izvoda							20,00				
za uvjerenja koja se izdaju u dokaznom postupku											2,50
za ovjeru potpisa, prepisa ili autentičnog rukopisa, fotokopija	3,00 ⁷ 1,00 ⁸	2,00	2,00	3,00	3,00	2,00	3,00	2,00	2,00	3,00	1,50
za ovjeru potpisa, prepisa ili autentičnog rukopisa, fotokopija pisanih na stranom jeziku	6,00								4,00	6,00	
Za ovjeru prevoda	4,00	30% preth. stavke	30% preth. stavke	30% preth. stavke	30% preth. stavke	30% preth. stavke		30% preth. stavke		30% preth. stavke	
Za ovjeru cjenovnika	4,00	5,00	4,00	4,00			3,00		5,00	5,00	1,50
za ovjerućja, saglasnosti, ličnih izjava, izjava o izdržavanju, garantnog pisma		3,00	3,00	3,00	5,00	5,00 2,00- ostalo		5,00	3,00	5,00	1,50
za ovjeru potvrda o životu											
za izjavu o broju članova porodičnog domaćinstva						2,00					
za izdavanje uvjerenja o izdržavanju članova porodice lica koja se nalaze u inostranstvu											
Za ovjeru prevoda sa jednog na drugi jezik	4,00 ⁹ 5,00 ¹⁰	3,00 ⁵ 4,00 ⁶									

⁷ Za ovjeru svakog potpisa

⁸ Za ovjeru autentičnosti rukopisa ili za ovjeru prepisa od svakog polutabaka originala

⁹ ako tekst originala sadrži 100 riječi

¹⁰ ako tekst originala sadrži više od 100 riječi od svakog cijelog ili započetog polutabaka prevoda

Vrsta naknada	Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

za ovjeru svih ugovora		0,003% VU, min 5,00			5,00					0,003% VU ¹¹	
za ovjeru ugovora o zakupu					5,00						
Za ovjeru ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta	5,00	5,00	5,00	5,00			40,00	10,00	10,00	5,00	
za ovjeru ugovora o zakupu stana				10,00							
za rješenje o upisu u Registar proizvođača alkoholnih pića									50,00		
za prepisivanje službenih akata koje se vrši kod organa		3,00						10,00		3,00	
za prepisivanje akata ili drugih dokumenata na stranom jeziku		3,00									
za ovjeru kopije plana formata		AO 25,00 A3 10,00 A4 5,00 ¹²			AO 50,00 A3 20,00 A4 10,00						
za izvod iz matične knjige rođenih, vjenčanih, umrlih i knjige državljana	2,00		2,00	2,00	5,00	MRV 2,00	2,00 5,00 (državljanstvo)	MRV 5,00	MRV 2,00	3,00- 5,00	1,50
za izvod iz matične knjige rođenih, vjenčanih i umrlih	10,00	5,00	15,00	10,00		MRV	10,00	MRV	MRV		10,00

¹¹ Vrijednost ugovora-VU

¹² Za ovjeru kopije plana veličine preko jednog polutabaka plaća se, osim osnovne takse za jedan polutabak, još onoliko puta po 0,50 € za koliko je polutabaka ta kopija veća od jednog polutabaka

Vrsta naknada	Andrijevića	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

namijenjenih inostranstvu						15,00		10,00	7,00		
internacionalni izvod										5,00	
za upis u matični registar vjenčanih na osnovu izvoda DKP i izvoda druge države po zahtjevu									7,00		
za naknadni upis iz inostranstva u matične knjige po zahtjevu stranke				10,00							
za uvjerenje o slobodnom bračnom stanju	2,00		3,00	10,00			5,00				
Za spise i radnje u postupku zaljubljenjaka braka van sjedišta organa uprave					35,00		150,00				
za spise i radnje u postupku sklapanja braka							30,00				
za zaključenje braka u službenim prostorijama		15,00	20,00	20,00	20,00	20,00		20,00	20,00	50,00	15,00
u sl. Prostorijama radnim danima van radnog vremena		30,00				30,00		30,00	40,00		45,00
u službenim prostorijama neradnim danima			40,00	30,00							60,00
neradnim danima						40,00		40,00			
Van službenih prostorija		90,00		50,00		100,00 ¹³		60,00	100,00	150,00	25,00
van službenih prostorija neradnim danima			60,00	100,00				70,00			70,00
a u dane državnih i vjerskih praznika			80,00	60,00		80,00		50,00			60,00
van sl. Prostorija u dane državnih i vjerskih praznika				150,00				90,00			70,00
za izdavanje zapisnika o priznavanju očinstva i određivanju ličnog imena			3,00	5,00							
Za spise i radnje u postupku sastavljanja smrtovnice	3,00	5,00	5,00	2,00			4,00			5,00	
Za izdavanje radne knjižice i promjene ličnih podataka	4,00	2,00						3,00	3,00		
za izdavanje uvjerenja da nije izdata radna knjižica prema službenoj evidenciji											
za akt kojim se vrši brisanje ugovora o zapošljavanju	3,00										

¹³ i troškovi prevoza u visini 20% obračunske vrijednosti koeficijenta kao i 25% cijene litre goriva po pređenom kilometru.

Vrsta naknada	Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

[illegible]

Vrsta naknada	Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

[illegible]

Vrsta naknada	Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

[illegible]

Vrsta naknada	Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

za akt kojim se mijenjaju urbanističko tehnički uslovi											
za akt kojim se produžava rješenje o lokaciji i mijenjaju urbanističko-tehnički uslovi			30,00								
Za akt kojim se izdaju urbanističko-tehnički uslovi za izradu tehničke dokumentacije											
za porodične stambene zgrade									do 100m ² : 50,00 100m ² -200m ² :150		
za poslovne objekte i objekte kolektivnog stanovanja									do 500m ² : 200,00 od 500 m ² - 3000m ² : 300,00		
za rješenja, odobrenja na osnovu zahtjeva za davanje urbanističke saglasnosti na investiciono-tehničku dokumentaciju			do 100 m ² : 40,00 100-500m ² : 80,00 500-1000m ² : 160,00, PPO ¹⁴ -20,00		Do100m ² : 50,00 100-500m ² : 100,00 500-1000m ² : 200,00		Do100m ² : 50,00 100-500m ² : 100,00 500-1000m ² : 200,00 ¹⁵				

¹⁴ Pomoćni i privremeni objekti

¹⁵ za izdavanje rješenja saglasnosti na investiciono-tehničku dokumentaciju

Vrsta naknada	Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

za pregled i ovjeru investiciono-tehničke dokumentacije za objekte										do 100m ² : 50,00, 100- 500m ² : 100,00, 500- 1000m ² : 200,00	
za akt kojim se utvrđuju urbanističko-tehnički uslovi											
za izgradnju za individualne stambene objekte										100,00	
za akt kojim se utvrđuju urbanističko-tehnički uslovi za izgradnju za poslovne objekte										do 50m ² : 100,00, >50m ² : 2150,00	
za akt kojim se utvrđuju urbanističko-tehnički uslovi za izgradnju poslovno stambene zgrade										150,00	
za akt kojim se utvrđuju urbanističko-tehnički uslovi za poslovni prostor za koji je prethodno izdato rješenje o lokaciji poslovnog prostora										50,00	
za akt kojim se utvrđuju urbanističko-tehnički uslovi za promjenu namjene poslovnog prostora										50,00	
za akt kojim se utvrđuju urbanističko-tehnički uslovi za dogradnju i nadgradnju individualne stambene zgrade										80,00	
za akt kojim se utvrđuju urbanističko-tehnički uslovi izgradnju garažnog i pomoćnog objekta										80,00	
izgradnju mandaća i ponte										80,00	
za rješenje kojim se odobrava lokacija za izgradnju, nadgradnju dogradnju i rekonstrukciju objekta				40,00							

Vrsta naknada	Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

za rješenje kojim se odobrava izgradnja objekta ¹⁶	0,1% za ostale: 40,00€	0,1%	0,1%	0,1 %	0,1 %		0,1% ili ostalo 80,00			0,1%	0,1%
za rješenja kojim se izdaje posebna građevinska dozvola				50,00				50,00			
za rješenja kojim se izdaje dopunska građevinska dozvola po izmijenjenom projektu				40,00				70,00			
za rješenje kojim se odobrava izvođenje prethodnih ili pripremnih radova		50,00									
za pregled lokacije za izvođenje radova		45,00									
za rješenje kojim se odobrava upotreba objekta ¹⁷	0,2%	0,2%	0,2%	0,2 %	0,2 %		0,2%			:0,2%	0,2%
za izdavanje načelne saglasnosti za građenje cijelog objekta za slučaj da se odobrenje za građenje izdaje za dio investicionog objekta odnosno izvođenje pojedinih radova				60,00							
za tehnički pregled objekta i rješenja kojim se odobrava upotreba objekta											
za rješenje kojim se utvrđuje ispunjenost uslova za izdavanje odobrenja za građevinske objekte ¹⁸					1%	1%		1%			
za stambene											
za rješenje kojim se utvrđuje ispunjenost uslova za izdavanje odobrenja za legalizaciju bespravno sagrađenih objekata za stambene objekte											
za rješenje kojim se utvrđuje ispunjenost uslova za izdavanje odobrenja za legalizaciju bespravno sagrađenih objekata za poslovne stambene objekte											

¹⁶ Od predračunske vrijednosti objekta, ova taksa elinisanisana je izmjenama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata.

¹⁷ Od predračunske vrijednosti objekta, ova taksa elinisanisana je izmjenama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata.

¹⁸ na predrač. vrijed. građ. zan. radova

Vrsta naknada	Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

za rješenje kojim se odobravaju dopunski radovi ili rekonstrukcija objekta	0,05%	25,00		0,1 %			40,00	10,00			
za rješenja kojima se odobrava adaptacija objekta			15,00	15,00							
za akt kojim se vrši urbanistička razrada za izgradnju i postavljanje privremenog objekta			75,00								
za rješenje kojim se odobrava postavljanje privremenog objekta		15,00		20,00		15,00 ¹⁹		30,00	10,00		
Za akt kojim se odobrava lokacija za postavljanje privremenog objekta	20,00						30,00			>50m ² :100	
za rješenje kojim se odobrava lokacija za postavljanje privremenog poslovnog objekta tipa kiosk				30,00							
za rješenje kojim se odobrava postavljanje privremenih objekata sezonskog karaktera								30,00			
za rješenje o utvrđivanju ispunjenosti uslova privremenih objekata sezonskog karaktera po zahtjevu stranke											
za akt kojim se odobrava lokacija za postavljanje zabavnog parka											
za rješenje kojim se odobrava postavljanje montažnog objekta koji se može izmjestiti sa jednog mjesta na drugo(izložbena polica, vitrina, štand, automat za prodaju cigareta, aparat za prodaju osvježavajućih napitaka, sladoled i sl., objekti za izvođenje zabavnog programa i sl.)						10,00			10,00		
za rješenja kojim se izdaje odobrenje za lokaciju montažnih objekata privremenog karaktera										Do 50m ² : 50,00	
za rješenja kojim se izdaje odobrenje za postavljanje izgradnju montažnih objekata privremenog karaktera											

¹⁹ postavljanje privremenog objekta-posebno vozilo koje ima proizvođački atest za obavljanje djelatnosti

Vrsta naknada	Andrijevića	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

za rješenje kojim se odobrava postavljanje montažnog objekta privremenog karaktera-kiosk						30,00			30,00	30,00 ²⁰	
za rješenje kojim se odobrava postavljanje montažnog objekta privremenog karaktera-kiosk											
za rješenje kojim se odobrava postavljanje montažnog objekta privremenog karaktera-zatvorena bašta						40,00			30,00		
za rješenje kojim se odobrava postavljanje montažnog objekta privremenog karaktera-sportska balon hala i drugi manji sportski objekti						40,00			30,00		
za rješenje kojim se odobrava postavljanje montažnog objekta privremenog karaktera-hangar, skladište, stovarište i dr. slični objekti						40,00			30,00		
za rješenje kojim se odobrava postavljanje montažnog objekta privremenog karaktera-objekti za potreba TT, elektro i RTV sistema						40,00			30,00		
za rješenje kojim se odobrava postavljanje montažnog objekta privremenog karaktera-objekti za potrebe komunalne infrastrukture(vodovoda i kanalizacije, telekomunikacionih, radio difuznih i energetskih objekata i sl.											
za rješenje kojim se odobrava privremeno postavljanje pokretnog objekta tipa: štand, tezga, vitrina, automat i sl.								20,00			
Za rješenje kojim se odobrava privremena lokacija za postavljanje pokretnog objekta tipa štand, tezga, vitrina, automat i sl			10,00	5,00						10,00 ²¹	
za rješenje kojim se odobrava postavljanje pokretnog											

²⁰ Za rješenje kojim se odobrava lokacija privremenog objekta -kiosci

²¹ Za akt kojim se odobrava lokacija za privremene objekte tipa štandovi, panoi, tezge, aparati, konzervatori za sladoled

Vrsta naknada	Andrijevića	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

objekta tipa: štand, tezga, vitrina i automat i sl.											
za rješenje kojim se odobrava produženje postavljanja privremenog objekta								30,00			
za rješenje kojim se odobrava produženje privremene lokacije				20,00							
Za akt kojim se odobrava upotreba privremenog objekta			30,00 ²²	20,00			60,00	40,00			
za rješenje kojim se odobrava upotreba montažnog objekta privremenog karaktera						40,00					
za rješenje kojim se odobrava upotreba montažnog objekta privremenog karaktera- kiosk									40,00		
za rješenje kojim se odobrava upotreba montažnog objekta za zatvorene bašte kao samostalni objekat									40,00		
za rješenje kojim se odobrava upotreba montažnog objekta-sportska balon hala i drugi manji sportski objekti									40,00		
za rješenje kojim se odobrava upotreba montažnog objekta-hangar, stovarište i dr. slični objekti									40,00		
za rješenje kojim se odobrava upotreba montažnog objekta-objekti za potrebe TT, elektro i RTV sistema									40,00		
za rješenje kojim se odobrava upotreba montažnog objekta privremenog karaktera-objekti za potrebe komunalne infrastrukture(vodovoda i kanalizacije, telekomunikacionih, radio difuznih i energetske objekata i sl.											
za rješenje kojim se odobrava postavljanje urbanog mobilijara na javnim površinama-zaštitno ukrasnih stubića , zaštitne ograde, žandinjera, klupe, tende,				7,00		10,00		20,00	10,00		

²² Za akt kojim se odobrava upotreba privremenog objekta Berane, kod B.Polja upotreba privremenog poslovnog objekta tipa kiosk

Vrsta naknada	Andrijevića	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

suncobrani, rampe, oprema za dječja igrališta											
za rješenje kojim se odobrava postavljanje urbanog mobilijara (žandinjerija, zaštitno ukrasnih stubića, , zaštitne ograde, klupe, tende, suncobrani, rampe i sl.) duž ulica , javnih parkirališta i garaža, autobuskih i taksi stajališta				10,00 ²³							
za rješenja kojim se odobrava postavljanje tende			10,00	10,00			20,00	20,00			
za rješenje kojim se odobrava postavljanje sandolina, jedrilica, pribora i opreme za kupanje i sl.na kupalištima radi iznajmljivanja						10,00					
za rješenje kojim se odobrava zauzimanje javne površine									15,00		
za akt o pretvaranju zajedničkih djelova stambene zgrade u stan	20,00	25,00	30,00	30,00 ²⁴				50,00	30,00		20,00
za rješenje kojim se odobrava pretvaranje zajedničkih djelova stambene zgrade u poslovni prostor	20,00	30,00	50,00	50,00	100,00		100,00	100,00	30,00		
za rješenje kojim se odobrava pretvaranje stambenog prostora u poslovni prostor	20,00	30,00	30,00		100,00		80,00	100,00		80,00	20,00
za akt kojim se utvrđuje pravo na nadgradnju etažne stambene zgrade										80,00	
za rješenje kojim se odobrava uređenje poslovnog prostora		25,00									
za rješenje kojim se obrazuje komisija za tehnički pregled objekta		10,00									
Za akt kojim se odobrava postavljanje ili zamjena firme ili natpisa	10,00		20,00 ²⁵	10,00		5,00	20,00	10,00	10,00		

²³ postavljanje komunalnih objekata umjesto urbanog

²⁴ za akt o pravu na nadogradnju odnosno pretvaranje zajedničkih djelova zgrade u stan

²⁵ na poslovnim i stambenim zgradama

Vrsta naknada	Andrijeвица	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

za rješenje o lokaciji za izgradnju ograde				10,00							
Za akt kojim se odobrava postavljanje ograda	10,00						20,00				10,00
za rješenje kojim se odobrava privremeno postavljanje ograda				10,00		5,00					
Za akt kojim se odobrava lokacija za privremenu prodaju određenih proizvoda na javnim površinama	15,00						20,00				
Za akt kojim se odobrava lokacija za ljetnje bašte i postavljanje stolova na trotoarima, trgovima i drugim javnim površinama	20,00		50,00				30,00	30,00	20,00		
Za rješenje kojim se odobrava postavljanje ljetnje bašte uz ugostiteljski objekat						20,00					
za rješenje kojim se odobrava postavljanje zatvorene bašte uz ugostiteljski objekat						20,00			20,00		
za rješenje kojim se odobrava privremena lokacija za postavljanje pokretnog objekta tipa-otvorena bašta za pružanje ugostiteljskih usluga				20,00							
za rješenje kojim se odobrava lokacija privremenog objekta: za terase ispred ugostiteljskih objekata										20,00	
Za izlazak službenog lica radi pregleda mjesta za podizanje građevinskog objekta ili postrojenja							100,00				30,00 ²⁶
Za akt kojim se odobrava lokacija za sezonsku prodaju proizvoda na javnim površinama							20,00				5,00
za rješenje kojim se mijenja ime investitora u građevinskoj dozvoli						20,00		20,00			
za zahtjev za zamjenu zemljišta		50,00						50,00			
za zahtjev za otkup zemljišta								50,00			
Za akt kojim se vrši izmjena Detaljnog urbanističkog	20,00										

²⁶ za izlazak službenog lica po zahtjevu stranke za pregled lokacije

Vrsta naknada	Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

plana, razrada											
za izdavanje izvoda iz planskog dokumenta	6,00 ²⁷		5,00 ²⁸ 7,00 ²⁹	7,00		15,00		A4-10,00 A3-20,00, A0-40,00	A4-10,00 , A3-20,00, A0-30,00	10,00 ³⁰	15,00
za izdavanje podataka iz planskog dokumenta i drugih akata iz oblasti planiranja i uređenja prostora						10,00					
za izdavanje potvrde o izvršenoj kontroli temelja građevinskog objekta odobrenog građevinskom dozvolom i usaglašenosti izvedenih temelja											
za postavljanje objekta na terenu i izdavanje protokola regulacije građevinske linije	30,00		50,00 ³¹	30,00				do 150m ² 30,00 150- 300m ² 60,00 300- 500m ² 100,00 500- 1000m ² 200,00			
za obilježavanje građevinske i regulacione linije i iskolčavanje											

²⁷ za izdavanje izvoda iz urbanističkog plana po jednom tabaku formata A-4

²⁸ za izdavanje izvoda iz urbanističkog plana po jednom tabaku formata A-4

²⁹ za izdavanje izvoda iz urbanističkog plana po jednom tabaku formata A-3

³⁰ za izradu kopije urbanističkog plana po primjerku

³¹ za obnovu regulacionog polja plaća se 70% od takse po ovom tarifnom broju

Vrsta naknada	Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

za rješenja u postupku iseljenja											
za rješenje kojim se odobrava raskopavanje saobraćajnica, javnih površina, parkova, pijaca i drugih javnih površina	15,00		50,00	10,00 ³² 20,00 ³³			10,00	20,00	10,00 ³⁴ 20,00 ³⁵		10,00
za rješenje kojim se zatvara saobraćajnica zbog izvođenja radova na objektu pored saobraćajnice						10,00					50,00 ³⁶
za izdavanje saobraćajne saglasnosti					5-50,00						20,00
za rješenje kojim se odobrava postavljanje oglasno-reklamnog panoa		10,00	30,00	10,00		15,00 ³⁷ 20,00 ³⁸		20,00	20,00-30,00	10,00 ³⁹	15,00 ⁴⁰
za rješenje kojim se odobrava postavljanje bilborda			80,00					30,00		30,00 ⁴¹	
za akt kojim se odobrava lokacija privremenog objekta tipa telefonske govornice, zabavni parkovi										30,00	
za rješenje o lokaciji i tehničke uslove za izgradnju privremenih parkirališta				10,00							
za rješenje o određenju povremenih parkirališta				15,00					10,00		

³² raskopavanje javnih površina(parkova, park šuma, pijaca, obala, rijeka i potoka, uličnih travnjaka i dr)

³³ za rješenje kojim se odobrava raskopavanje javnih površina namijenjenih za saobraćaj vozila i pješaka (ulica kolovoza, trotoara, staza, šetališta, trgova i dr.)

³⁴ raskopavanje javnih površina(parkova, park šuma, pijaca, obala, rijeka i potoka, uličnih travnjaka i dr)

³⁵ za rješenje kojim se odobrava raskopavanje javnih površina namijenjenih za saobraćaj vozila i pješaka (ulica kolovoza, trotoara, staza, šetališta, trgova i dr.)

³⁶ za rješenje o potpunom ili djelimičnom obustavljanju saobraćaja, preusmjeravanju saobraćaja i sl.

³⁷ na građevinskom zemljištu

³⁸ na fasadama i krovovima zgrada

³⁹ za lokaciju za privremene objekte tipa panoer

⁴⁰ za akte kojima se odobrava privremena prodaja na javnim površinama za postavljanje reklamnih panoa plakata i sl

⁴¹ za rješenje kojim se odobrava lokacija za privremene objekte tipa bilborde

Vrsta naknada	Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

[illegible]

Vrsta naknada	Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

saglasnost za promjenu djelatnosti komercijalnih objekata kojima je omogućen prilaz sa opštinskog i nekategorisanog puta											
saglasnost za zakup zemljišta opštinskih i nekategorisanih puteva											
za rješenja kojim a se daje saglasnost na tehničko rješenje priključka urbanističke parcele na opštinski put								30,00			
za akt kojim se odobrava rezervisanje mjesta na parkiralištu				10,00		5,00					
Takse iz oblasti povodoprivrede i vodoprivrede											
za rješenje o izdavanju vodoprivrednih uslova		20,00									
izdavanje vodoprivrednih uslova, za izgradnju rekonstrukciju i sanaciju vodoprivrednih objekata				30,00				20,00			15,00 (PL)
Za akt kojim se utvrđuju vodoprivredni uslovi	20,00										
za utvrđivanje vodopr. Uslova							100,00				
za rješenje o izdavanju vodoprivredne saglasnosti	30,00	25,00	40,00								
za izdavanje vodoprivredne saglasnosti							150,00 ⁴²	30,00			5-10,00
Za rješenje o izdavanju vodoprivredne dozvole		0,1%									
Za izdavanje vodoprivredne dozvole	40,00		50,00	60,00			250,00 ⁴³	50,00			5-20,00
Za akt kojim se utvrđuju poljoprivredni uslovi			30,00								
za rješenja o ispunjavanju uslova za obavljanje djelatnosti -rješenja iz oblasti privrednih društava, preduzetnika fizičkih lica i lokalnih javnih prihoda										15,00	
za rješenje o ukidanju rješenja za obavljanje djelatnosti										5,00	

⁴² Za izdavanje vodoprivredne saglasnosti za izgradnju objekta za vodosnadbjevanje i vodozaštitu

⁴³ Za izdavanje vodoprivredne dozvole za upotrebu izgrađenih vodoprivrednih objekata

Vrsta naknada	Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

[illegible]

Vrsta naknada	Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

Za izdavanje rješenja kojim se utvrđuje ispunjenost uslova poslovnih prostorija u pogledu tehničke opremljenosti i drugih propisanih uslova po zahtjevu stranke	do 50m ² : 10,00 50-100m ² : 15,00 > 100m ² : 20,00		do 50m ² : 30,00 50- 200m ² : 50,00 > 200m ² : 75,00	Do 50m ² : 30,00 50- 200m ² : 50,00 > 200m ² : 70,00	Do 50m ² : 30,00 50-200m ² : 50,00 > 200m ² : 75,00	Do 50m ² : 15,00 , 50-200m ² : 25,00 , > 200m ² : 35,00	Do 50m ² : 30,00 50-200m ² : 50,00 > 200m ² : 75,00	Do 50m ² : 20,00 50- 100m ² : 30,00 , > 100m ² : 40,00		Do 50m ² : 30,00 50- 200m ² : 50,00, > 200m ² : 75,00	
Za rješenje o utvrđivanju ispunjenosti uslova poslovnih prostorija u pogledu opremljenosti za vršenje ugostiteljske djelatnosti po zahtjevu stranke											
Za rješenje o utvrđivanju ispunjenosti uslova poslovnih prostorija u pogledu opremljenosti za vršenje društvenih djelatnosti po zahtjevu stranke											
Za rješenje o utvrđivanju ispunjenosti uslova poslovnih prostorija u pogledu opremljenosti za vršenje privredne i neprivredne djelatnosti po zahtjevu stranke		do 50m ² : 30,00 50- 200m ² : 50,00 >200m ² 75,00									
za akt kojim se odobrava proširenje predmeta poslovanja bez utvrđivanja ispunjenosti posebnih uslova poslovnih prostorija											
Za rješenje o izgradnji telekomunikacionih objekata											
za rješenje kojim se odobrava izvođenje muzike uživo			20,00					20,00			
za ovjeru Prijave trgovine, Prijave zanatstva											
za ovjeru knjige žalbi turističkih i ugostiteljskih			5,00	5,00		2,00 ⁴⁴		5,00	5,00 ⁴⁵	5,00	

⁴⁴ Za ovjeru knjige žalbi (nije precizirano za koje objekte)

Vrsta naknada	Andrijevića	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

objekata											
za ovjeru knjige gostiju koju vode ugostitelji koji pružaju usluge smještaja u ugostiteljskim objektima za smještaj			5,00	5,00				5,00	5,00		
za ovjeru knjige popisa gostiju koju vode fizička lica koja pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu											
za rješenje kojim se odobrava obavljanje djelatnosti bez korišćenja poslovne prostorije			15,00	10,00			10,00	15,00			
za rješenje kojim se odobrava produženje radnog vremena			20,00					10,00			
za rješenje o prestanku djelatnosti	10,00		10,00				5,00	10,00	10,00		12,00
za rješenje o privremenoj obustavi djelatnosti	10,00										
za promjenu rješenja (odnosi na djelatnost	10,00										
za rješenje kojim se odobrava promjena djelatnosti											
za rješenje kojim se odobrava promjena poslovne prostorije za već odobreno obavljanje samostalne djelatnosti											
za izdavanje odobrenja za priređivanje tombola i pogađanje sportskih rezultata(kladionica)	10,00										
za izdavanje odobrenja za priređivanje igara na sreću i zabavnih igara	20,00 ⁴⁶ 15,00 ⁴⁷										
za akt kojim se odobrava rad video-klubova	30,00										
saglasnost za održavanje sportskih i drugih manifestacija na opštinskom putu											
za rješenja kojim se odobrava saobraćanje ulicama u											

⁴⁵ Za ovjeru knjige žalbi (nije precizirano za koje objekte)

⁴⁶ po automatu

⁴⁷ za zabavne igre (po automatu)

Vrsta naknada	Andrijevića	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

kojima je zabranjen saobraćaj											
za rješenje kojim se u ulicama gdje se ne može odvijati saobraćaj za teretna i priključna vozila odobrava saobraćaj samo za vozila kada se vrši snabdijevanje maloprodajnih i ugostiteljskih objekata						7,00			10,00		
za rješenje kojim se odobrava saobraćanje teretnim vozilima gradskim ulicama u cilju opremanja poslovnih prostora											
za rješenje kojim se odobrava vangabaritni prevoz na opštinskim i nekategorisanim											
za rješenje o obavljanju javnog prevoza putnika auto taksi prevoza											
za rješenje kojim se utvrđuje ispunjenost uslova za izdavanje licenci za taksi prevoz			15,00								
za rješenje kojim se utvrđuje ispunjenost uslova za izdavanje licence za linijski gradski i prigradski prevoz			20,00								
rješenje kojim se povjerava obavljanje prevoza u gradskom i prigradskom saobraćaju											
saglasnost za obavljanje posebnog linijskog prevoza											
za odobrenje posebnih oblika prevoza											
za odobrenje odnosno ovjeru reda vožnje i cjenovnika u gradskom i prigradskom saobraćaju										5,00	
Za rješenja o obavljanju javnog prevoza putnika, u vanlinijskom drumskom saobraćaju				10,00			20,00	20,00			
za izdavanje rješenja za produženje obavljanja djelatnosti javnog prevoza lica				5,00							
Za rješenja o obavljanju javnog prevoza teretnim motornim vozilima (autoprevoznici)				15,00			20,00				

Vrsta naknada	Andrijevisa	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

za rješenje kojim se utvrđuje ispunjenost uslova za izdavanje licence za javni prevoz tereta u slučaju kad je prevoznik fizičko lice - preduzetnik			15,00								
za rješenje kojim se utvrđuje ispunjenost uslova za izdavanje izvoda iz licence			15,00			8,00					
za akt kojim se odobrava izdavanje licence u nadležnosti lokalne uprave											
za oznaku sa natpisom taksi sa grbom i evidencionim brojem											
za rješenje kojim se odobrava obavljanje prevoza za sopstvene potrebe	15,00		15,00	10,00				20,00			15,00
za rješenje kojim se izdaje licenca za obavljanje djelatnosti prevoza putnika i tereta						10,00			15,00	10,00 ⁴⁸	
za rješenje kojim se odobrava vanredni prevoz						5,00			10,00		
za rješenja na osnovu kojih se stiče pravo vršenja djelatnosti: za zapisnike i rješenja o ispunjavanju minimalno tehničkih uslova											30,00
za rješenja o utvrđivanju ispunjenosti minimalno-tehničkih uslova za obavljanje djelatnosti u privremenim objektima – zahtjevu stranke				20,00		10,00	20,00	20,00			
Za rješenja o ispunjavanju minimalno – tehničkih uslova za obavljanje djelatnosti u pokretnim objektima				10,00			10,00				
za rješenje o utvrđivanju ispunjenosti minimalno tehničkih uslova za obavljanje djelatnosti u montažnim objektima koji se mogu izmjestiti sa jednog mjesta na drugo											

⁴⁸ za potvrdu o obavljanju unutrašnjeg prevoza u drumskom saobraćaju

Vrsta naknada	Andrijevića	Bar	Berane	Bijelo Polje	Budva	Cetinje	Danilovg.	Žabljak	Kolašin	Kotor	Mojkovac
---------------	-------------	-----	--------	--------------	-------	---------	-----------	---------	---------	-------	----------

za rješenja o utvrđivanju kategorizacije ugostiteljskih objekata			20,00	30,00 ⁴⁹ 20,00 ⁵⁰		30,00 10,00	30,00 20,00	30,00 20,00	20,00		
naknada za komisiju za kategorizaciju ugostiteljskog objekta											
za akt kojim se utvrđuje naknada za iskorišćavanje poljoprivrednog zemljišta u poljoprivredne svrhe	10,00										
za izdavanje rješenja o prenamjeni poljoprivrednog zemljišta			50,00 ⁵¹	30,00		30,00	100 ⁵²	30,00	30,00		
za rješenje kojim se odobrava promet sopstvenih poljoprivrednih proizvoda	15,00								10,00		5,00
za uvjerenje o obavljanju poljoprivredne djelatnosti											
za izdavanje akata iz oblasti poljoprivredne djelatnosti: za akt kojim se vrši namjenska procjena štete											10,00
a rješenja o upisu u Registar proizvođača grožđa i vina						25,00				50,00	
za utvrđivanje vodnih uslova						100,00			20,00	100,00	
za izdavanje vodnih uslova											
za utvrđivanje vodne saglasnosti						150,00					
za izdavanje vodne saglasnosti				50,00					30,00	150,00	
za izdavanje vodne dozvole						250,00			50,00	250,00	
za izdavanje uvjerenja da se vodi upravni postupak											
Takse iz oblasti planiranja i uređenja prostora i zaštite životne sredine											

⁴⁹ Za restorane

⁵⁰ Za pružanje usluga smještaja fizičkih lica (soba, apartmana i kuća za odmor)

⁵¹ promjena namjene u nepoljoprivredne svrhe

⁵² Za akt kojim se utvrđuje visina naknade za iskorišćavanje poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe

ANEKS 2
Administrativne takse za Nikšić, Plav, Plužine, Podgorica,
Rožaje, Tivat, Ulcinj, Herceg Novi, Šavnik

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

Za zahtjev, molbu, prijavu i drugi podnesak	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	5,00	3,00	4,00	5,00	4,00
za žalbe protiv rješenja koja donosi organ lokalne uprave	3,00	4,00	3,00	5,00	3,00	5,00	5,00	5,00	5,00	4,00
za opomenu kojom se obveznik poziva da plati taksu	2,00	3,00	21,00	2,00	2,00	3,00	2,00		3,00	2,00
Za sva rješenja organa lokalne uprave za koja nije propisana posebna taksa	4,00	4,00	3,00	5,00	3,00	5,00	4,00	5,00	5,00	4,00
Za prepis rješenja								8,00		
Za žalbu protiv rješenja poreskog organa donijetog u poreskom postupku		5,00			5,00	8,00			8,00	5,00
za izdavanje dopunskog rješenja		20,00 ⁵³				20,00 ¹		5,00	5,00	
za poreske akte koje poreski organ donosi u poreskom postupku po zahtjevu stranke		5,00			7,00	10,00			10,00	7,00
Za rješenje o utvrđivanju opšteg interesa za eksproprijaciju nepokretnosti		100,00								
Za rješenje o utvrđivanju opšteg interesa za eksproprijaciju zemljišta								30,00		
Za rješenje o utvrđivanju opšteg interesa										
za akta za preduzeća koja obavljaju privrednu djelatnost		20,00								
za rješenje kojim se produžava odobrenje za rad						10,00	10,00	10,00		10,00
za rješenje kojim se odobrava prestanak rada							5,00	5,00		5,00
za vanredni pravni lijek	10,00			20,00		20,00	15,00	15,00		
Uvjerenja										
Za uvjerenja koja izdaju organi lokalne uprave	3,00	4,00		5,00	3,50	5,00	3,00	5,00	5,00	4,00
Za uvjerenja o kućnoj zajednici		3,00								
za uvjerenja na osnovu službene evidencije		3,00	3,00							

⁵³ dopunskog ili promjene rješenja o izdavanju građevinske dozvole

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

za izvode iz javnih evidencija	3,00	3,00	3,00	5,00	3,50				5,00	
Za uvjerenje o državljanstvu		3,00								
Za spise i radnje u postupku upisa u MK, na osnovu inostranih izvoda										
za uvjerenja koja se izdaju u dokaznom postupku										
Ovjere i prepisi										
za ovjeru potpisa, prepisa ili autentičnog rukopisa, fotokopija	2,00	3,00	3,00	1,50 ⁵⁴ 3,00 ⁵⁵	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00	2,00
za ovjeru potpisa, prepisa ili autentičnog rukopisa, fotokopija pisanih na stranom jeziku	2,00 ⁵⁶		6,00		4,00	15,00			6,00	
Za ovjeru prevoda	30% ⁵⁷	30%		30%	30%	30%	30%	3,00		30%
Za ovjeru cjenovnika	3,00	3,00			3,00			5,00		
za ovjeru punomoćja, saglasnosti, ličnih izjava, izjava o izdržavanju, garantnog pisma		3,00	5,00	5,00,	3,50	5,00	3,00	4,00	5,00	2-5,00
za ovjeru potvrda o životu				5,00	3,50					
za izjavu o broju članova porodičnog domaćinstva				3,50					5,00	2,00
za izdavanje uvjerenja o izdržavanju članova porodice lica koja se nalaze u inostranstvu				5,00						
Za prevod sa jednog na drugi jezik										
za ovjeru prevoda sa jednog na drugi jezik		3,00 ⁵⁸ 4,00 ⁵⁹								
za ovjeru svih ugovora		5,00	6,00	6,00		5,00	5,00			5,00

⁵⁴ za ovjeru prepisa ili autentičnosti rukopisa, fotokopija(od svakog polutabaka originala),

⁵⁵ za ovjeru potpisa

⁵⁶ za rukopis i prepis dvostr. taksa stavke za ovjeru prepisa, autent. rukopisa, fotokopije

⁵⁷ za ovjeru potpisa

⁵⁸ ako tekst originala sadrži 100 riječi

⁵⁹ ako tekst originala sadrži više od 100 riječi plaća se od svakog cijelog ili započetog polutabaka prevoda

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

za ovjeru ugovora o zakupu									11,00 ⁶⁰	
Za ovjeru ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta		5,00	10,00		20,00			10,00		
za ovjeru ugovora o zakupu stana										
za rješenje o upisu u Registar proizvođača alkoholnih pića					50,00					
za prepisivanje službenih akata koje se vrši kod organa		3,00						7,00	6,00	
za prepisivanje akata ili drugih dokumenata na stranom jeziku		3,00								
za ovjeru kopije plana formata								A0 - 30 A2 - 15 A3 - 10 A4 - 5		
Takse iz oblasti opšte uprave										
za izvod iz matične knjige rođenih, vjenčanih, umrlih i knjige državljana	MKV 2,00	3,00	3,00	2,00	MKV 2,00	MKV 5,00	MKV 3,00	3,00	5,00	MKV 2,00
za izvod iz matične knjige rođenih, vjenčanih i umrlih namijenjenih inostranstvu	MKV 5,00	15,00	10,00	10,00	MKV 7,00	MKV 20,00	MKV 10,00	11,00	15,00	MKV 15,00
internacionalni izvod			10,00						15,00	
za upis u matični registar vjenčanih na osnovu izvoda DKP i izvoda druge države po zahtjevu					7,00					
za naknadni upis iz inostranstva u matične knjige po zahtjevu stranke								10,00		
za uvjerenje o slobodnom bračnom stanju		3,00	3,00					5,00		
Za spise i radnje u postupku zaljučenja braka van sjedišta organa uprave									200,00	
za spise i radnje u postupku sklapanja braka									50,00	
za zaključenje braka u službenim prostorijama	20,00	40,00		15	20,00	20,00	15,00	20,00		10,00
u sl. Prostorijama radnim danima van radnog vremena		50,00		50,00		30,00	30,00	35,00		15,00

⁶⁰ Ista vrijednost se naplaćuje i za ovjeru ugovora o kupoprodaji motornih vozila

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

u službenim prostorijama neradnim danima							30,00			
neradnim danima		60,00				30,00		45,00		20,00
Van službenih prostorija	50,00	90,00		100,00	100,00	50,00	50,00	60,00		40,00 ⁶¹
van službenih prostorija neradnim danima						60,00	60,00	80,00		
a u dane državnih i vjerskih praznika	30,00	80,00				70,00	70,00	90,00		40,00
van sl. Prostorija u dane državnih i vjerskih praznika		100,00				80,00	80,00	120,00		
za izdavanje zapisnika o priznavanju očitstva i određivanju ličnog imena										
Za spise i radnje u postupku sastavljanja smrtovnice			5,00					3,00		
Za izdavanje radne knjižice i promjene ličnih podataka		3,00	6,00	3,00				2,00		5,00
za izdavanje uvjerenja da nije izdata radna knjižica prema službenoj evidenciji				5,00						
za akt kojim se vrši brisanje ugovora o zapošljavanju		3,00	3,50							
za akte kojima se vrši registracija udruženja građana, društvenih organizacija i drugih organizacija		3,00								
Takse iz oblasti urbanizma i građevinarstva										
za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova, kojim se odobrava lokacija za građevinski objekat			21,00							
za akte kojima se odobrava lokacija građevinskih objekata sa urbanističko-tehničkim uslovima-za stalne objekte			42,00							
za privremene			30,00							
za poslovne stalne objekte										
za stambene objekte		20,00								
za stambeno poslovne		40,00								
za poslovne objekte		50,00								
za privremene poslovne objekte		40,00								

⁶¹ i troškovi prevoza u visini 20% obračunske vrijednosti, koeficijenta kao i 25% cijene litre goriva po pređenom kilometru

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

[illegible]

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

za privremene objekte-kioske										
za rješenje kojim se odobrava lokacija i uslovi za naknadnu promjenu tehničke dokumentacije										
za izdavanje potvrde o usaglašenosti izgrađenih temelja sa glavnim projektom										
za izdavanje urbanističke saglasnosti			30,00					40,00		
za izdavanje urbanističke saglasnosti na izmijenjenu tehničku dokumentaciju										
za izdavanje urbanističke saglasnosti sa stanovišta zaštite životne sredine		50,00						30,00		
za akt o izdavanju urbanističko tehničkih uslova za izgradnju objekta										
za stambene objekte						30,00				
za stambeno poslovne objekte						50,00				
za poslovne objekte						70,00				
za privremene poslovne objekte						60,00			30,00	
za privremene pomoćne objekte						20,00			40,00	
za izdavanje urbanističko -tehničkih uslova za izgradnju ili rekonstrukciju objekta							60,00		50,00	50,00
za akt kojim se utvrđuju urbanističko -tehničkih uslovi za sanaciju i rekonstrukciju poslovne zgrade ili prostora										
za akt kojim se utvrđuju urbanističko -tehničkih uslovi za sanaciju i rekonstrukciju stambene zgrade										
za akt kojim se utvrđuju urbanističko -tehničkih uslovi za sanaciju i rekonstrukciju stambeno-poslovne zgrade										
Za akt kojim se izdaju urbanističko-tehnički uslovi za izradu tehničke dokumentacije za izgradnju objekta										
za individualne stambene objekte-Za akt kojim se izdaju urbanističko-tehnički uslovi za izradu tehničke				40,00						

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

dokumentacije za izgradnju objekta										
za poslovne objekte										
Za višeporodične stambene zgrade				80,00						
za poslovne objekte trajnog karaktera				60,00						
za stambeno-poslovne objekte				50,00						
za privremene objekte										
za pomoćne objekte tipa: garaže, barake, ostave				20,00						
za višeporodične stambene objekte				80,00						
za ograde				10,00						
za septičke jame				20,00						
za bunare				20,00						
za akt kojim se mijenjaju urbanističko tehnički uslovi				30,00						
za akt kojim se produžava rješenje o lokaciji i mijenjaju urbanističko-tehnički uslovi										
Za akt kojim se izdaju urbanističko-tehnički uslovi za izradu tehničke dokumentacije										
za porodične stambene zgrade										
za poslovne objekte i objekte kolektivnog stanovanja										
za rješenja, odobrenja na osnovu zahtjeva za davanje urbanističke saglasnosti na investiciono-tehničku dokumentaciju		20,00 ⁶² 50,00 ⁶³ 70,00 ⁶⁴ 100,00 ⁶⁵						do 100m ² : 35,00 100-500m ² : 70,00 500-1000m ² :		

⁶² za objekte do 80 m2 bruto razvijene građevinske površine

⁶³ za objekte od 80-200 m2 bruto razvijene građevinske površine

⁶⁴ za objekte od 200 do 500 m2 bruto razvijene građevinske površine

⁶⁵ za objekte preko 500 m2 bruto razvijene građevinske površine

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

								100,00		
za pregled i ovjeru investiciono-tehničke dokumentacije za objekte										
za akt kojim se utvrđuju urbanističko-tehnički uslovi										
za izgradnju za individualne stambene objekte										
za izgradnju za poslovne objekte										
za izgradnju poslovno stambene zgrade										
za poslovni prostor za koji je prethodno izdato rješenje o lokaciji poslovnog prostora										
za promjenu namjene poslovnog prostora										
za dogradnju i nadgradnju individualne stambene zgrade										
izgradnju garažnog i pomoćnog objekta										
izgradnju mandaća i ponte										
za rješenje kojim se odobrava lokacija za izgradnju, nadgradnju dogradnju i rekonstrukciju objekta										
za rješenje kojim se odobrava izgradnja objekta		20,00 ⁶⁶	0,1% ¹⁵					0,1% ⁶⁷	0,1% ¹⁵	
za rješenja kojim se izdaje posebna građevinska dozvola										
za rješenja kojim se izdaje dopunska građevinska dozvola po izmijenjenom projektu			21,00							
za rješenje kojim se odobrava izvođenje prethodnih ili pripremnih radova								50,00		
za pregled lokacije za izvođenje radova										
za rješenje kojim se odobrava upotreba objekta		0,20% ⁶⁸	0,20% ¹⁵			0,20% ⁶⁹		0,20% ¹⁷	0,20% ¹⁷	

⁶⁶ za zahtjev kojim se odobrava izgradnja građevinskog objekta

⁶⁷ od predrač. vrij. objekta

⁶⁸ predrač. vrij. Objekta, za tehnički pregled objekta i rješenja kojim se odobrava upotreba objekta

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

za izdavanje načelne saglasnosti za građenje cijelog objekta za slučaj da se odobrenje za građenje izdaje za dio investicionog objekta odnosno izvođenje pojedinih radova										
za tehnički pregled objekta i rješenja kojim se odobrava upotreba objekta za objekte čija se predračunska vrijednost ne može utvrditi		0,75/ ² - 0,20/m ²							20,00	
za rješenje kojim se utvrđuje ispunjenost uslova za izdavanje odobrenja za građevinske objekte		0,10% - 0,50% ⁷⁰				0,10%- 0,50%				
za rješenje kojim se utvrđuje ispunjenost uslova za izdavanje odobrenja za legalizaciju bespravno sagrađenih objekata za stambene objekte		do 200m ² 0,50/m ² 200-500m ² 0,40/m ² > 500m ² : 0,30/m ²								
za rješenje kojim se utvrđuje ispunjenost uslova za izdavanje odobrenja za legalizaciju bespravno sagrađenih objekata za poslovne stambene objekte		do 200m ² : 0,60/m ² , 200-500m ² 0,40/m ² >500m ² 0,30/m ²								
za rješenje kojim se odobravaju dopunski radovi ili rekonstrukcija objekta		0,20%				0,20%				
za rješenja kojima se odobrava adaptacija objekta										
za akt kojim se vrši urbanistička razrada za izgradnju i										

⁶⁹ za tehnički pregled objekta i rješenja kojim se odobrava upotreba objekta, kao % predračunske vrijednosti objekta

⁷⁰ od predračunske vrijednosti objekta.

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

postavljanje privremenog objekta										
za rješenje kojim se odobrava postavljanje privremenog objekta				30,00 ⁷¹	15,00 ⁷²		30,00	20,00		15,00 ⁷³
Za akt kojim se odobrava lokacija za postavljanje privremenog objekta			21,00							
za rješenje kojim se odobrava lokacija za postavljanje privremenog poslovnog objekta tipa kiosk										
za rješenje kojim se odobrava postavljanje privremenih objekata sezonskog karaktera							10,00	15,00		10,00
za rješenje o utvrđivanju ispunjenosti uslova privremenih objekata sezonskog karaktera po zahtjevu stranke								10,00		
za akt kojim se odobrava lokacija za postavljanje zabavnog parka						50,00				
za rješenje kojim se odobrava postavljanje montažnog objekta koji se može izmjestiti sa jednog mjesta na drugo(izložbena polica, vitrina, štand, automat za prodaju cigareta, aparat za prodaju osvježavajućih napitaka, sladoled i sl., objekti za izvođenje zabavnog programa i sl.)	30,00				10,00				5,00	30,00 ⁷⁴
za rješenja kojim se izdaje odobrenje za postavljanje izgradnju montažnih objekata privremenog karaktera	0,1%									
za rješenje kojim se odobrava postavljanje montažnog objekta privremenog karaktera-kiosk					20,00					
za rješenje kojim se odobrava postavljanje montažnog objekta privremenog karaktera-zatvorena bašta kao samostalni objekat					30,00					

⁷¹ za rješenje o odobravanju privremenog objekta prema planu privremenih objekata

⁷² za rješenje o odobravanju privremenog objekta prema planu privremenih objekata

⁷³ postavljanje privremenog objekta-posebno vozilo koje ima proizvođački atest za obavljanje djelatnosti

⁷⁴ odobrava se privremena lokacija

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

za rješenje kojim se odobrava postavljanje montažnog objekta privremenog karaktera-sportska balon hala i drugi manji sportski objekti					30,00					
za rješenje kojim se odobrava postavljanje montažnog objekta privremenog karaktera-hangar, skladište, stovarište i dr. slični objekti										
za rješenje kojim se odobrava postavljanje montažnog objekta privremenog karaktera-objekti za potreba TT, elektro i RTV sistema										
za rješenje kojim se odobrava postavljanje montažnog objekta privremenog karaktera-objekti za potrebe komunalne infrastrukture(vodovoda i kanalizacije, telekomunikacionih, radio difuznih i energetskih objekata i sl.					30,00					
za rješenje kojim se odobrava privremeno postavljanje pokretnog objekta tipa: štand, tezga, vitrina, automat i sl.										
Za rješenje kojim se odobrava privremena lokacija za postavljanje pokretnog objekta tipa štand, tezga, vitrina, automat i sl										
za rješenje kojim se odobrava postavljanje pokretnog objekta tipa: štand, tezga, vitrina i automat i sl.				10,00						
za rješenje kojim se odobrava produženje postavljanja privremenog objekta	60,00 ⁷⁵									
za rješenje kojim se odobrava produženje privremene lokacije										
Za akt kojim se odobrava upotreba privremenog objekta							40,00	30,00	20,00	
za rješenje kojim se odobrava upotreba montažnog objekta privremenog karaktera	0,20%									

⁷⁵ Za rješenje kojim se odobrava produženje korišćenja lokacije za postavljanje – izgradnju montažnih objekata privremenog karaktera

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

za rješenje kojim se odobrava upotreba montažnog objekta privremenog karaktera- kiosk					40,00					
za rješenje kojim se odobrava upotreba montažnog objekta za zatvorene bašte kao samostalni objekat					40,00					
za rješenje kojim se odobrava upotreba montažnog objekta-sportska balon hala i drugi manji sportski objekti					40,00					
za rješenje kojim se odobrava upotreba montažnog objekta-hangar, stovarište i dr. slični objekti										
za rješenje kojim se odobrava upotreba montažnog objekta-objekti za potrebe TT, elektro i RTV sistema										
za rješenje kojim se odobrava upotreba montažnog objekta privremenog karaktera-objekti za potrebe komunalne infrastrukture(vodovoda i kanalizacije, telekomunikacionih, radio difuznih i energetske objekata i sl.					40,00					
za rješenje kojim se odobrava postavljanje urbanog mobilijara na javnim površinama-zaštitno ukrasnih stubića , zaštitne ograde žerdinjerije, klupe, tende, suncobrani, rampe, oprema za dječja igrališta				7,00,	10,00				10,00 50,00 ⁷⁶	
za rješenje kojim se odobrava postavljanje urbanog mobilijara (žandinjerija, zaštitno ukrasnih stubića, zaštitne ograde, klupe, tende, suncobrani, rampe i sl.) duž ulica, javnih parkirališta i garaža, autobuskih i taksi stajališta				10,00 ⁷⁷	20,00					
za rješenja kojim se odobrava postavljanje tende	50,00			10,00	10,00			10,00		
za rješenje kojim se odobrava postavljanje sandolina, jedrilica, pribora i opreme za kupanje i sl.na kupalištima radi iznajmljivanja					10,00					
za rješenje kojim se odobrava zauzimanje javne površine							10,00			

⁷⁶ Za utvrđivanje uslova i izdavanje odobrenja za privremeno postavljanje zaštitnih ograda i drugih komunalnih objekata duž saobraćajnih površina

⁷⁷ Za postavljanje zaštitnih ograda pored opštinskih i nekategorisanih puteva.

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

za akt o pretvaranju zajedničkih djelova stambene zgrade u stan			21,00	30,00	50,00					
za rješenje kojim se odobrava pretvaranje zajedničkih djelova stambene zgrade u poslovni prostor	0,20% ⁷⁸		21,00	30,00	50,00				50,00	
za rješenje kojim se odobrava pretvaranje stambenog prostora u poslovni prostor		0,20% ⁷⁹	21,00	30,00		0,20%		40,00		
za rješenje kojim se odobrava pretvaranje posebnih i zajedničkih djelova stambene zgrade u poslovne prostorije			21,00							
za akt kojim se utvrđuje pravo na nadgradnju etažne stambene zgrade										
za rješenje kojim se odobrava uređenje poslovnog prostora								25,00		
za rješenje kojim se obrazuje komisija za tehnički pregled objekta										
Za akt kojim se odobrava postavljanje ili zamjena firme ili natpisa		15,00	10,00	10,00, 25,00 ⁸⁰	10,00				10,00	5,00
za rješenje o lokaciji za izgradnju ograde										
Za akt kojim se odobrava postavljanje ograda	30,00	20,00	10,00							
za rješenje kojim se odobrava privremeno postavljanje ograda					20,00			10,00		5,00
Za akt kojim se odobrava lokacija za privremenu prodaju određenih proizvoda na javnim površinama		20,00	12,00			20,00				
Za akt kojim se odobrava lokacija za ljetnje bašte i postavljanje stolova na trotoarima, trgovima i drugim	50,00 ⁸¹	50,00	10,00	20,00	20,00			20,00		20,00 ⁸²

⁷⁸ predrač. vrijed. Objekata (zajedničkih ili posebnih djelova)

⁷⁹ predrač. vrijed. pretvaranje stambenog prostora u poslovni i dr.

⁸⁰ za postavljanje natpisa na opštinskim i nekategorisanim putevima odnosno pored puteva

⁸¹ Za akt kojim se odobrava postavljanje-formiranje ljetnjih bašti u svrhu pružanja ugostiteljskih usluga u funkciji ugostiteljskog objekta

⁸² za rješenje kojim se odobrava postavljanje ljetnje bašte uz ugostiteljski objekat

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

javnim površinama										
za rješenje kojim se odobrava postavljanje zatvorene bašte uz ugostiteljski objekat	50,00				30,00				20,00	20,00
za rješenje kojim se odobrava privremena lokacija za postavljanje pokretnog objekta tipa-otvorena bašta za pružanje ugostiteljskih usluga										
za rješenje kojim se odobrava lokacija privremenog objekta: za terase ispred ugostiteljskih objekata										
Za izlazak službenog lica radi pregleda mjesta za podizanje građevinskog objekta ili postrojenja		do 500m ² : 30,00 500-1000m ² : 50,00 >1000m ² : 100,00 15,00 ⁸³				do 500m ² : 30,00 500-1000m ² 50,00 >1000m ² : 100,00			10,00	
Za akt kojim se odobrava lokacija za sezonsku prodaju proizvoda na javnim površinama										
za rješenje kojim se mijenja ime investitora u građevinskoj dozvoli							20,00		20,00	20,00
za zahtjev za zamjenu zemljišta							30,00	30,00		
za zahtjev za otkup zemljišta							30,00			
Za akt kojim se vrši izmjena Detaljnog urbanističkog plana, razrada			100,00							

⁸³ premjer i identifikaciju parcele koja se dodjeljuje na trajno korišćenje(saglasnost za premjer)

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

za izdavanje izvoda iz planskog dokumenta		60,00 ⁸⁴	A4-10,00	A4-15,00 AZ 20,00	20,00	6,00	A4-15,00, A3 - 20,00, A0- 40,00	40,00	20,00	A4 10,00, A3 20,00, A0 30,00
za izdavanje podataka iz planskog dokumenta i drugih akata iz oblasti planiranja i uređenja prostora									10,00	10,00
za izdavanje potvrde o izvršenoj kontroli temelja građevinskog objekta odobrenog građevinskom dozvolom i usaglašenosti izvedenih temelja		10,00								
za postavljanje objekta na terenu i izdavanje protokola regulacije građevinske linije		6,00	21,00	20,00 ⁸⁵						
za obilježavanje građevinske i regulacione linije i iskolčavanje								Do 100m ² : 35,00 100- 500m ² 70,00 500- 1000m ² 100,00		
za rješenja u postupku iseljenja							25,00		20,00	
za rješenje kojim se odobrava raskopavanje saobraćajnica, javnih površina, parkova, pijaca i drugih javnih površina	10,00-30,00	50,00	30,00	20,00 50,00 ⁸⁶	10,00-30,00	50,00	10,00		150,00	
za rješenje kojim se zatvara saobraćajnica zbog izvođenja radova na objektu pored saobraćajnice	10,00				10,00					10,00
za izdavanje saobraćajne saglasnosti	10,00								30,00	

⁸⁴ za izdavanje izvoda iz urbanističkog plana po jednom tabaku formata A-4

⁸⁵ Za obnovu regulacionog polja plaća se 70% od 20,00

⁸⁶ Za radove na opštinskom i nekategorisanom putu

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

za rješenje kojim se odobrava postavljanje oglasno-reklamnog panoa	60,00		10,00	10,00	20,00 -30,00	30,00		10,00	30,00 50,00 ³⁵ 150,00 ³⁶	15,00 ⁸⁷ , 20,00 ⁸⁸
za rješenje kojim se odobrava postavljanje bilborda				20,00				20,00	10,00	
za akt kojim se odobrava lokacija privremenog objekta tipa telefonske govornice, zabavni parkovi									50,00	
za rješenje o lokaciji i tehničke uslove za izgradnju privremenih parkirališta					15,00					
za rješenje o određanju povremenih parkirališta					10,00					
za akt o određivanju privremenih taksi stajališta										
Takse iz komunalno -stambene oblasti										
za rješenje kojim se odobrava izvođenje radova na javnim površinama				30,00				20,00		
za rješenje kojim se odobrava postavljanje reklamnih transparenata, reklamnih zastava					10,00					5,00
za akt kojim se odobrava deponovanje građevinskog materijala na javnim površinama radi izvođenja radova					10,00			10,00		
za akt kojim se određuje obilježavanje novootvorenih ulaza na stambenim, odnosno poslovnim zgradama					5,00				30,00 ⁸⁹	
za izdavanje saglasnosti za priključenje prilaznog puta na opštinski put	10,00			25,00	20,00					5,00
za saglasnost za priključenje nekategorisanog puta na opštinski put odnosno ukrštanje sa tim putem	10,00			25,00						
odobrenje za izgradnju parking prostora pored opštinskih puteva				50,00						

⁸⁷ na građevinskom zemljištu

⁸⁸ na fasadama i krovovima zgrada

⁸⁹ Za određivanje kućnog broja

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

saobraćajno-tehnički uslovi za projektovanje priključka na opštinski i nekategorisani put i saglasnost na izrađenu tehničku dokumentaciju				50,00						
saobraćajno-tehnički uslovi za utvrđivanje lokacije kao i uslove za projektovanje i uređenje autobuskih stajališta na opštinskim putevima	10,00			50,00						
dozvole za izgradnju autobuskih stajališta na opštinskim putevima				20,00						
za izdavanje saglasnosti za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova i sl. Na opštinskom putu				25,00	20,00					20,00
saglasnost za izgradnju komercijalnih objekata kojima je omogućen prilaz sa opštinskog i nekategorisanog puta				30,00						
saglasnost za promjenu djelatnosti komercijalnih objekata kojima je omogućen prilaz sa opštinskog i nekategorisanog puta				20,00						
saglasnost za zakup zemljišta opštinskih i nekategorisanih puteva				25,00						
za rješenja kojim a se daje saglasnost na tehničko rješenje priključka urbanističke parcele na opštinski put							30,00			
za akt kojim se odobrava rezervisanje mjesta na parkiralištu					10,00					
Takse iz oblasti povodoprivrede i vodoprivrede										
za rješenje o izdavanju vodoprivrednih uslova			100,00							
izdavanje vodoprivrednih uslova, za izgradnju rekonstrukciju i sanaciju vodoprivrednih objekata										
Za akt kojim se utvrđuju vodoprivredni uslovi		50,00								
za utvrđivanje vodopr. Uslova										
za rješenje o izdavanju vodoprivredne saglasnosti		100,00						30,00		
za izdavanje vodoprivredne saglasnosti			150,00							

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

Za rješenje o izdavanju vodoprivredne dozvole							100,00	50,00		
Za izdavanje vodoprivredne dozvole		150,00	250,00							
Za akt kojim se utvrđuju poljoprivredni uslovi										
Takse iz oblasti ličnog rada, privrede i preduzetništva										
za rješenja o ispunjavanju uslova za obavljanje djelatnosti - rješenja iz oblasti privrednih društava, preduzetnika fizičkih lica i lokalnih javnih prihoda			50,00 10,00 ⁹⁰							
za rješenje o ukidanju rješenja za obavljanje djelatnosti										
za izmjenu rješenja o ispunjavanju uslova za obavljanje djelatnosti										
za izdavanje taksi legitimacije										
za izdavanje kartona o tehničkoj ispravnosti										
za utvrđivanje MTU smještajnih kapaciteta u turizmu										
Za rješenja kojim se odobrava obavljanja samostalne djelatnosti, promjene djelatnosti poslovnog sjedišta i korišćenja poslovne prostorije		10,00 ⁹¹								20,00
za vršenje ostalih privrednih ili neprivrednih djelatnosti		15,00								
za vršenje ostalih djelatnosti u oblasti preduzetništva										
za akt za vršenje djelatnosti-za preduzeće koje obavlja privrednu djelatnost										
za rješenje kojim se odobrava obavljanje ugostiteljske djelatnosti u poslovnim prostorijama po zahtjevu stranke					do 50m ² : 30,00 50-200m ² : 50,00 >200m ² : 75,00					
za rješenje kojim se odobrava obavljanje ugostiteljske					do 50m ² 30,00					

⁹⁰ Za rješenje kojim se odobrava promet robe na tezgi

⁹¹ za akta za vršenje preduzetničke privredne ili neprivredne djelatnosti građana

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

djelatnosti u montažnim objektima privremenog karaktera po zahtjevu stranke					50-200m ² 50,00 >200m ² : 75					
za akt o utvrđivanju ispunjenosti minimalno tehničkih uslova u pogledu opreme i prostora za obavljanje ugostiteljske djelatnosti				20,00						
Za izdavanje rješenja kojim se utvrđuje ispunjenost uslova poslovnih prostorija u pogledu tehničke opremljenosti i drugih propisanih uslova po zahtjevu stranke	do 50m ² : 20,00 >50 m ² 40,00 ⁹² do 50m ² : 15,00 >50m ² : 30,00 ⁹³	do 50m ² : 30,00 50- 200m ² : 50,00 > 200m ² : 75,00.	do 20m ² : 20,00; 20-50m ² : 30,00; 50-100m ² : 50,00; >100 m ² : 75,00						do 50m ² : 10,00 50-100m ² : 20,00 100-200m ² : 35,00; >200 m ² : 50,00	do 50m ² : 15,00 50-200m ² : 25,00 >200 m ² : 35,00.
Za rješenje o utvrđivanju ispunjenosti uslova poslovnih prostorija u pogledu opremljenosti za vršenje ugostiteljske djelatnosti po zahtjevu stranke							do 50m ² : 10, 00 50-100m ² 20,00, >100m ² : 30,00			
Za rješenje o utvrđivanju ispunjenosti uslova poslovnih prostorija u pogledu opremljenosti za vršenje društvenih djelatnosti po zahtjevu stranke								do 50m ² : 30,00 51-100m ² 40,00 > 100m ² : 50,00		
Za rješenje o utvrđivanju ispunjenosti uslova poslovnih						do 50m ² :		do 50m ² :		

⁹² za privredno društvo

⁹³ za preduzetnika

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

prostorija u pogledu opremljenosti za vršenje privredne i neprivredne djelatnosti po zahtjevu stranke						30,00 50-200m ² : 50,00, >200m ² 75,00		25,00 51-100m ² : 35, 00 >100m ² : 45,00		
za akt kojim se odobrava proširenje predmeta poslovanja bez utvrđivanja ispunjenosti posebnih uslova poslovnih prostorija				10,00						
Za rješenje o izgradnji telekomunikacionih objekata		0,3% max 100, 00								
za rješenje kojim se odobrava izvođenje muzike uživo	10,00			15,00		20,00	20,00	30,00	15,00	
za ovjeru Prijave trgovine, Prijave zanatstva				5,00					5,00 ⁹⁴	
za ovjeru knjige žalbi turističkih i ugostiteljskih objekata		4,00 ⁹⁵		5,00	5,00	2,00 ⁹⁶			20,00	2,00 ⁹⁷
za ovjeru knjige gostiju koju vode ugostitelji koji pružaju usluge smještaja u ugostiteljskim objektima za smještaj				5,00	5,00					
za ovjeru knjige popisa gostiju koju vode fizička lica koja pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu					5,00					
za rješenje kojim se odobrava obavljanje djelatnosti bez korišćenja poslovne prostorije						10,00	10,00	10,00	10,00	10,00
za rješenje kojim se odobrava produženje radnog vremena	10,00					10,00	10,00	10,00	10,00	10,00
za rješenje o prestanku djelatnosti		5,00	10,00	10,00		5,00				
za rješenje o privremenoj obustavi djelatnosti		5,00	6,00			5,00				

⁹⁴ Za štand: 5,00; prijava trgovine na malo i veliko: do 50m2: 15,00; od 50-150m2 – 20,00; preko 150m2 – 30,00; trgovina u tranzitu – 20,00; za podnošenje prijave zanatstva – 10,00

⁹⁵ za ugostiteljske objekte

⁹⁶ za ovjeru knjige žalbi

⁹⁷ za ovjeru knjige žalbi

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

za promjenu rješenja (odnosi na djelatnost		15,00							5,00	
za rješenje kojim se odobrava promjena djelatnosti						10,00				
za rješenje kojim se odobrava promjena poslovne prostorije za već odobreno obavljanje samostalne djelatnosti			40,00			10,00				
za izdavanje odobrenja za priređivanje tombole i pogađanje sportskih rezultata(kladionica)		100,00	500,00							
za izdavanje odobrenja za priređivanje igara na sreću i zabavnih igara		30,00, 50,00	100,00/ automat u							
za akt kojim se odobrava rad video-klubova		50,00								
saglasnost za održavanje sportskih i drugih manifestacija na opštinskom putu				30,00			10,00 ⁹⁸			
za rješenja kojim se odobrava saobraćanje ulicama u kojima je zabranjen saobraćaj							20,00		20,00 50,00 ⁹⁹	
za rješenje kojim se u ulicama gdje se ne može odvijati saobraćaj za teretna i priključna vozila odobrava saobraćaj samo za vozila kada se vrši snabdijevanje maloprodajnih i ugostiteljskih objekata					10,00				10,00	7,00
za rješenje kojim se odobrava saobraćanje teretnim vozilima gradskim ulicama u cilju opremanja poslovnih prostora							20,00			
za rješenje kojim se odobrava vangabaritni prevoz na opštinskim i nekategorisanim							20,00			
za rješenje o obavljanju javnog prevoza putnika auto taksi prevoza						10,00				

⁹⁸ saglasnost za obustavu saobraćaja na opštinskim putevima radi održavanja sportskih ili drugih aktivnosti

⁹⁹ Za izdavanje odobrenja za ulazak motornim vozilima u ulice u kojima je zabranjen saobraćaj za vlasnike vozila koji imaju zakupljenje tezge na gradskoj (zelenoj) pijaci

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

za rješenje kojim se utvrđuje ispunjenost uslova za izdavanje licenci za taksi prevoz										
za rješenje kojim se utvrđuje ispunjenost uslova za izdavanje licence za linijski gradski i prigradski prevoz										
rješenje kojim se povjerava obavljanje prevoza u gradskom i prigradskom saobraćaju				10,00						
saglasnost za obavljanje posebnog linijskog prevoza				20,00						
za odobrenje posebnih oblika prevoza	10,00									
za odobrenje odnosno ovjeru reda vožnje i cjenovnika u gradskom i prigradskom saobraćaju				15,00			15,00			
Za rješenja o obavljanju javnog prevoza putnika, u vanlinijskom drumskom saobraćaju						10,00	15,00		20,00 ¹⁰⁰	15,00
za izdavanje rješenja za produženje obavljanja djelatnosti javnog prevoza lica										
Za rješenja o obavljanju javnog prevoza teretnim motornim vozilima (autoprevoznici)						10,00	15,00	15,00		15,00
za rješenje kojim se utvrđuje ispunjenost uslova za izdavanje licence za javni prevoz tereta u slučaju kad je prevoznik fizičko lice - preduzetnik										
za rješenje kojim se utvrđuje ispunjenost uslova za izdavanje izvoda iz licence				10,00						8,00
za akt kojim se odobrava izdavanje licence u nadležnosti lokalne uprave				20,00						
za oznaku sa natpisom taksi sa grbom i evidencionim brojem				5,00						
za rješenje kojim se odobrava obavljanje prevoza za sopstvene potrebe	10,00	20,00		20,00		10,00	10,00	10,00	50,00	10,00

¹⁰⁰ Ista naknada se plaća i za prevoz stvari u drumskom saobraćaju (tereta), kao i za prevoz putnika i turista na moru – plovnom objektom

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

za rješenje kojim se izdaje licenca za obavljanje djelatnosti prevoza putnika i tereta	10,00				10,00			15,00	10,00	10,00
za rješenje kojim se odobrava vanredni prevoz	10,00			40,00 ¹⁰¹	5,00					5,00
za rješenja na osnovu kojih se stiče pravo vršenja djelatnosti: za zapisnike i rješenja o ispunjavanju minimalno tehničkih uslova										
za rješenja o utvrđivanju ispunjenosti minimalno-tehničkih uslova za obavljanje djelatnosti u privremenim objektima – zahtjevu stranke						10,00				10,00
Za rješenja o ispunjavanju minimalno – tehničkih uslova za obavljanje djelatnosti u pokretnim objektima						10,00				
za rješenje o utvrđivanju ispunjenosti minimalno tehničkih uslova za obavljanje djelatnosti u montažnim objektima koji se mogu izmjestiti sa jednog mjesta na drugo					10,00					10,00
za rješenja o utvrđivanju kategorizacije ugostiteljskih objekta	10,00 ³⁰			20,00-30,00	20,00-30,00	1500-30,00	5,00-50,00	5,00	20,00 ¹⁰²	30,00 ¹⁰³ 10,00 ¹⁰⁴
naknada za komisiju za kategorizaciju ugostiteljskog objekta				do 50m ² : 36, 00 50-200m ² 72,00 >200m ² : 120,00						
za akt kojim se utvrđuje naknada za iskorišćavanje		15,00	21,00						50,00	

¹⁰¹ na opštinskom i nekategorisanom putu

¹⁰² za akt kojim se vrši kategorizacija objekata za privatni smještaj turista: kuća za odmor – 20,00; apartmani, sobe, izdavanje zemljišta za kampovanje, pružanje usluga u turističkom seoskom domaćinstvu – 5,00.

¹⁰³ Za restorane

¹⁰⁴ Za pružanje usluga smještaja fizičkih lica (soba, apartmana)

Vrsta naknada	Nikšić	Plav	Plužine	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Tivat	Ulcinj	Herceg Novi	Šavnik
---------------	--------	------	---------	----------	-----------	--------	-------	--------	-------------	--------

poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe										
za izdavanje rješenja o prenamjeni poljoprivrednog zemljišta					50,00	30,00			30,00	30,00
za rješenje kojim se odobrava promet sopstvenih poljoprivrednih proizvoda		10,00				10,00	5,00	5,00	5,00	
za uvjerenje o obavljanju poljoprivredne djelatnosti						25,00				
za izdavanje akata iz oblasti poljoprivredne djelatnosti: za akt kojim se vrši namjenska procjena štete										
a rješenja o upisu u Registar proizvođača grožđa i vina					50,00					
za utvrđivanje vodnih uslova	50,00				100,00				50,00	10,00
za izdavanje vodnih uslova				do 10 lica: 20,00 10-50 lica: 50,00, > 50 lica: 100,00		100,00	10,00			
za utvrđivanje vodne saglasnosti	100,00				150,00				50,00	30,00
za izdavanje vodne saglasnosti				do 10 lica: 30,00 10-50 lica: 100,00 > 50 lica: 150,00		150,00	30,00			
za izdavanje vodne dozvole	150,00			do 10 lica: 40,00, 10-50 lica: 150,00 > 50 lica: 200,00	250,00	250,00			50,00	100,00



ZAJEDNICA OPŠTINA CRNE GORE

KOMISIJA SA FINANSIRANJE LOKALNE SAMOUPRAVE

KOMISIJA ZA PROSTORNO PLANIRANJE I KOMUNALNE DJELATNOSTI

Broj: 03-791/13

Podgorica, 25.11.2013. godine

Komisija za finansiranje lokalne samouprave i Komisija za prostorno planiranje i komunalne djelatnosti Zajednice opština Crne Gore, na zajedničkoj sjednici održanoj 22. novembra 2013. godine u Podgorici, povodom razmatranja dokumenta „Analiza fiskaliteta na lokalnom nivou“, daju sljedeće:

I Z J A Š N J E N J E

Dokumentom „Analiza fiskaliteta na lokalnom nivou“, koji je za potrebe Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi Vlade Crne Gore pripremio Ministarstvo finansija, a koja je razmatrana na XXIII sjednici ovog tijela, u cilju unapređenja poslovnog ambijenta i privlačenja investicija, predlažu se izmjene pojedinih zakonskih propisa koji bi imale za posljedicu značajno smanjenje postojećih prihoda lokalnih samouprava.

U odnosu na ***naknadu za komunalno opremanje građevinskog zemljišta***, predlažu se tri scenarija koji imaju za cilj izmjene zakonskih propisa radi unapređenju poslovnog ambijenta na lokalnom nivou. Ovo bi dovelo do daljeg smanjenja lokalnih prihoda i prouzrokovalo posljedice u odnosu na vršenje poslova komunalnog opremanja građevinskog zemljišta koji su u nadležnosti lokalne samouprave.

SCENARIO I

U dijelu V dokumenta „Analiza fiskaliteta na lokalnom nivou“ koji se odnosi na „Zaključna razmatranja i Preporuke“, jedan od predloženih scenarija se odnosi i na ukidanje naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta počev od 1. januara 2016. godine.

➤ Prilikom definisanja ovog scenarija polazi se od opredjeljenja da se sprovede reforma u oblasti prostornog uređenja i izgradnje objekata stvaranjem legislativnih uslova za podsticanje preduzetničke inicijative i ulaganje stranog kapitala. Činjenica je, međutim, da jedinice lokalne samouprave u Crnoj Gori nijesu u mogućnosti da podnesu novi finansijski teret koji se predlaže ovim scenarijom.

1. Stav Obradivača da su „prihodi od ove naknade u direktnoj vezi sa investicijama, te ukoliko istih ne bude, ili bude na nižem nivou, lokalne samouprave Crne Gore ostaće bez značajnog izvora finansiranja“, ***neprihvatljiv je iz razloga što komunalno neopremljeno građevinsko zemljište nije privlačno za investitore i njihove nove investicije.***

Uz to, posljednje izmjene Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata kojim je propisano da investitor ne plaća naknadu za komunalno opremanje za objekte od opšteg interesa, kakvi su i: hidroelektrane, termoelektrane, objekti prenosne i distributivne mreže, hoteli sa četiri i pet zvjezdica, poslovni sistemi koji zapošljavaju više od 50 radnika, i sl., lokalne samouprave su već ostale uskraćene za značajan prihod po ovom osnovu, bez obzira što u tom slučaju nijesu obavezne da obezbijede uređivanje građevinskog zemljišta, ukoliko ovi objekti nijesu predviđeni programom uređenja prostora. Međutim, ukoliko su ovi objekti predviđeni programom uređenja prostora, onda jedinice lokalne samouprave neće imati potrebnih sredstava da odgovore zahtjevima komunalnog opremanja građevinskog zemljišta za ove objekte. Ukoliko, pak, ovi objekti nijesu predviđeni programom uređenja prostora, svakako je da komunalno neuređeno građevinsko zemljište neće biti privlačno za investitore.

2. Kada je riječ o finansiranju komunalnog opremanja zemljišta, ***predloženo rješenje će se negativno odraziti i na finansiranje onih prostora za koje su lokalne samouprave već izvršile komunalno opremanje***, koje je finansirano najčešće iz kredita. Naime, u tom slučaju ***lokalne samouprave neće biti u stanju da povrate sredstva koja su tim povodom utrošena***, što će biti još jedan od dodatnih razloga za rast neizmirenih obaveza i deficita budžeta lokalnih samouprava.

➤ Nerealno je očekivanje da će se prihodi po osnovu ***ukidanja naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta nadomjesti povećanjem prihoda po osnovu poreza na nepokretnosti uvećanjem stope poreza***. Naknada za komunalno opremanje je značajan prihod lokalnih samouprava (što je konstatovano u samoj Analizi), pa bi njeno ***supstituisanje povećanjem poreskog opterećenja bilo u suprotnosti sa principima fiskalne politike Crne Gore i preveliki teret za građane.***

1. ***Porez na nepokretnosti ne može biti adekvatan supstitut za naknadu za komunalno opremanje. Ovo iz razloga što, shodno odredbama Zakona o finansiranju lokalne samouprave, porez na nepokretnosti ima tretman tekućeg prihoda koji je namijenjen za pokriće tekućih izdataka, što svakako nije komunalno opremanje građevinskog zemljišta.*** Takođe, treba imati u vidu da naknada za komunalno opremanje ima karakter kapitalnog prihoda i da je namijenjena isključivo za pokriće troškova pripreme građevinskog zemljišta za komunalno opremanje i troškova samog komunalnog opremanja.
2. ***Naknada za komunalno opremanje ne predstavlja niti porez niti taksu, već je jedini realni trošak u sistemu javnih prihoda koji se naplaćuje po osnovu zaključenog ugovora sa investitorom i čija je namjena strogo utvrđena***

zakonom. Zato koncept ovog scenarija kojim se predlaže da **porez na nepokretnosti bude prihod iz kojeg će lokalne samouprave obezbijediti vršenje poslova komunalnog opremanja, iz razloga nedostatka neophodnih sredstava, ne može obezbijediti njihovu fiskalnu stabilnost i održivi ekonomski razvoj.**

3. Predloženi scenario je u suprotnosti osnovnim ciljevima Zakona o porezu na nepokretnosti i kriterijumima po osnovu kojih se utvrđuju poreske obaveze, a uz to je i u suprotnosti sa principom pravednosti fiskalnog opterećenja.

Raspoređivanje ukupnih troškova komunalnog opremanja građevinskog zemljišta na poreske obveznike nije pravično, obzirom da najveći dio tih troškova, koji se odnosi na opremanje lokacije, nastaje usljed investicione aktivnosti investitora koja služi ostvarenju dobiti. Stoga nije realno očekivati da poreski obveznici dobrovoljno prihvate povećanu stopu poreza na nepokretnosti kako bi svojim novcem finansirali komunalno opremanje lokacije investitora radi njegovog sticanja dobiti.

Pri tome, poštujući načelo pravičnosti, na poreske obveznike se može rasporediti samo manji dio troškova komunalnog opremanja (gradska renta), koji predstavlja troškove zajedničke komunalne potrošnje, odnosno troškove izgradnje komunalnih objekata i instalacija koji ne služe opremanju samo nekih lokacija, već služe svim korisnicima prostora. Investitor bi u tom slučaju i dalje snosio troškove komunalnog opremanja lokacije, obzirom da ti troškovi nastaju usljed investicione aktivnosti samog investitora.

4. Čini se da su **previše optimistički urađene pretpostavke i u odnosu na povećanje prosječne stope poreza na nepokretnosti.** Naime, gubi se iz vida činjenica da će 100% povećanje stope poreza izazvati značajno veće opterećenje poreskih obveznika, pa su nerealne pretpostavke da će ovo povećanje stope izazvati skoro 100% povećanje prihoda po ovom osnovu. **Važeće stope poreza na nepokretnosti su primjerene sadašnjem ekonomskom trenutku i snazi poreskih obveznika,** pa bi svako njihovo značajnije povećavanje izazvalo znatno manju stopu naplate ovih prihoda od 76,47%, koliko je to bilo u 2012. godini, kako je navedeno u ovom dokumentu.
5. Podaci u vezi sa procentom naplate prihoda po osnovu poreza na nepokretnosti za 2012. godinu nijesu realni i objektivni, jer se u iskazu ukupno naplaćenih prihoda od ovog poreza nije uzelo u obzir da isti obuhvataju i naplaćena sredstva po osnovu izvršenog razreza iz prethodnih godina. Tabela na str. 49 ide u prilog ovoj tvrdnji, jer su, po ovim podacima, pojedine opštine ostvarile procenat naplate ovog poreza preko 100%, što je potpuno nelogično (Pljevlja 139,80%, Cetinje 113,24%, Šavnik 103,28%). Stvarni procenat naplate poreza na nepokretnosti je značajno manji (oko 40%).

Kada je u pitanju porez na nepokretnosti, neophodno je još jednom naglasti probleme u postupku utvrđivanja, naplate i kontrole ovog prihoda koji su sadržani u dokumentu „Analiza stanja u finansiranju lokalnih samouprava“ Zajednice opština Crne Gore (Komisije za finansiranje lokalne samouprave) koja je dostavljena i Ministarstvu finansija. Ovi problemi odnose se na potrebu: preciznijeg određivanja načina formiranja tržišne vrijednosti nepokretnosti, utvrđivanja roka za podnošenje poreskih prijava za preduzetnike i pravna lica, utvrđivanja prekršaja i kaznenih mjera za počinjene prekršaje, unapređenja katastarske evidencije nepokretnosti, revidiranja oslobođenja (uvođenje obaveze plaćanja poreza na nepokretnosti za spomenike kulture i vjerske objekte koji se koriste za stanovanje i u turističke svrhe), preciznijeg definisanje postupaka dostavljanja i prinudne naplate poreza, donošenja podzakonskih propisa kojima će se definisati pitanja u vezi sa poljoprivrednim zemljištem i druga pitanja koja su se kroz implementaciju zakonske regulative pokazala nedovoljno jasnim ili neprimjenjivim.

➤ ***Lokalnim samoupravama se ne obezbjeđuje drugi izvor prihoda koji bi predstavljao adekvatan supstitut za slučaj ukidanja jednog od njihovih najznačajnijih prihoda – naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta.***

1. U proteklom periodu, lokalne samouprave su izgubile i druge značajne prihode, kao što su: ***lokalne komunalne takse za korišćenje objekata kojima se vrši prenos električne energije, korišćenje telekomunikacionih objekata, postavljanje TV i radio primoprijemnika i korišćenje morske obale u poslovne svrhe, naknada za korišćenje građevinskog zemljišta, porez na firmu ili naziv, porez na potrošnji, porez na zabavne igre i igre na sreću.*** Po osnovu gubitka ovih prihoda, procjena je da su lokalne samouprave izgubile više od ***45.000.000 eura, a na koju činjenicu nije ukazano u dokumentu „Analiza fiskaliteta na lokalnom nivou“.***

2. Ako se ovome dodaju i izgubljeni prihodi koje bi lokalne samouprave izgubile po osnovu ukidanja naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, kako je predloženo ovim scenariom (od koje su lokalne samouprave u 2012. godini ostvarile 49.545.886,13 eura), onda bi se s pravom postavilo pitanje održivosti i osnovnog funkcionisanja jedinica lokalne samouprave.

3. Po osnovu svega navedenog, poslednjih godina u lokalnoj samoupravi došlo je do rasta deficita budžeta, porasta duga i povećanja njihovih neizmirenih obaveza.

➤ ***Prilikom pripreme bilo kakvih reformi koje za posljedicu imaju ukidanje pojedinih fiskaliteta mora se obezbijediti njihovo nadomještanje drugim koji su po svojoj izdašnosti i mehanizmu za naplatu adekvatni. U tom smislu je i Preporuka (2005) br. 21 Savjeta Evrope koja jasno navodi: „Generalno, kada više vlasti donose odluke koje smanjuju poresku osnovicu lokalnih vlasti, treba obezbijediti nadoknadu.“***

Po svemu sudeći, koncept SCENARIO I koji je predložen ovim dokumentom dovešće do toga da porez na nepokretnost bude osnovni i jedini sopstveni prihod lokalnih samouprava.

SCENARIO II

Ovim scenarijom predlaže se da naknada za komunalno opremanje ostane u sistemu izdavanja građevinske dozvole, s tim da lokalne samouprave izvrše njeno dalje smanjenje za poslovne objekte do nivoa istih utvrđenih za stambene objekte; za iznose koji se odnose na „puteve i ulice u naselju, nadvožnjake, podvožnjake i mostove, pješačke prolaze, pločnike, trgove, skverove i javna parkirališta u naselju“ koji se, po mišljenju Obradivača, prihoduju i po osnovu naknada za korišćenje puteva i putnog zemljišta, kao i da se Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata uspostavi princip graničnih vrijednosti visine naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta.

➤ ***Uvođenje principa graničnih vrijednosti visine naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta doveo bi do utvrđivanja iste visine naknade za različita područja:*** gdje se vrijednost zemljišta koje je predmet eksproprijacije značajno razlikuje; gdje je razuđenost teritorije različita što utiče na dužinu glavnih vodova komunalne infrastrukture, a samim tim i na troškove njene izgradnje; kod različitih kategorija objekata čija upotreba zahtjeva različite kapacitete infrastrukture, i sl., a što bi kao krajnju posljedicu imalo nemogućnost realizacije radova neophodnih za objezbjeđenje potrebnog nivoa komunalne opremljenosti.

Primjena principa graničnih vrijednosti dovodi do ***narušavanja principa autonomije lokalne samouprave u vršenju sopstvenih poslova i zakonom utvrđenog principa ravnomjernog regionalnog razvoja, jer bi investitori iz manjih sredina (koncentrisanih u sjevernom regionu) radije gradili u već sada razvijenim regijama*** – tj. Glavnom gradu i primorskim opštinama. Takođe, ni inostrani investitori ne bi imali motiva da ulažu u sjeverni region.

➤ Predloženo smanjenje naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta za iznos koji su odnosi na „puteve i ulica u naselju, nadvožnjaka, podvožnjaka i mostova, pješačkih prolaza, pločnika, trgova, skverova i javnih parkirališta u naselju“, nije prihvatljivo, a ne predstavlja ni dobar pristup u rješavanju ove problematike.

1. Ovo iz razloga što ***izgradnja putne infrastrukture, prema članu 65 tačka 2 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, obuhvata izgradnju: puteva i ulica u naselju, nadvožnjaka, podvožnjaka i mostova, pješačkih prolaza, pločnika, trgova, skverova i javnih parkirališta u naselju, što predstavljaju dominantne stavke u komunalnom opremanju koje se isključivo finansiraju iz naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, koju plaća investitor.***

2. Pogrešno je tumačenje člana 22, stav 7 Zakona o putevima da se finansiranje izgradnje i rekonstrukcije, održavanja i zaštite puteva isključivo vrši iz naknade za korišćenje puteva i putnog zemljišta, jer se „finansiranje izgradnje i rekonstrukcije,

održavanja i zaštite opštinskih puteva vrši iz budžeta jedinice lokalne samouprave“, čiji je jedan od prihoda i ova vrsta naknade.

3. Naknada za korišćenje puteva i putnog zemljišta je potrebna prvenstveno za održavanje i zaštitu izgrađenih saobraćajnica zbog njihove amortizacije, dok se naknada za komunalno opremanje prvenstveno koristi za izgradnju putne infrastrukture. Imajući u vidu da prikupljeni prihod od naknade za korišćenje puteva i putnog zemljišta nije dovoljan za realizaciju potrebnog obima radova na održavanju i zaštiti, te se ne može razmišljati o upotrebi tih sredstava za izgradnju putne infrastrukture. U toj korelaciji treba eventualno razmotriti izmjenu sadržaja elemenata na osnovu kojih se utvrđuje naknada za korišćenje puteva i putnog zemljišta na način da se ukine element za izgradnju puteva.

SCENARIO III

Scenario III polazi od pretpostavki iz scenarija II, s tim da se predlaže lokalnim samoupravama da omoguće investitorima odloženo plaćanje naknade za komunalno opremanje u mjesečnim ratama na period od 10 godina. Po mišljenju Obradivača, na ovaj način obezbijedio bi se manji pritisak na građane i privredu u periodu početka investicije, a sa druge strane bi se obezbijedio dugoročno stabilniji izvor finansiranja lokalnih samouprava.

➤ ***Imajući u vidu da se komunalno opremanje građevinskog zemljišta finansira isključivo iz naknade za komunalno opremanje, u slučaju prihvatanja ovog scenarija, lokalne samouprave, iz razloga nedostatka ukupno potrebnih sredstava, ne bi bile u mogućnosti da u rokovima koji predstavljaju realne potrebe investitora, vrše komunalno opremanje građevinskog zemljišta.***

1. Ovo naročito iz razloga što bi lokalne samouprave po predloženom modelu bile u mogućnosti da izvrše komunalno opremanje lokacija investitora tek nakon prikupljenih finansijskih sredstava od naknade za komunalno opremanje, odnosno po isteku perioda od 10 godina, što je neprihvatljivo iz pozicije investitora, obzirom da je zakonski rok za završetak građenja objekta tri godine.
2. Prihvatanje scenarija III dovelo bi do povećanja duga lokalnih samouprava i deficita u njihovim budžetima. Smatramo da se, u odnosu na predloženi scenario, jedinice lokalne samouprave, shodno svojim mogućnostima, samostalno opredjeljuju za odložno plaćanje naknade za komunalno opremanje na period od 10 godina (ili za drugi vremenski period) u mjesečnim iznosima uplate iste.

GENERALNE PREPORUKE

U dijelu „5.6. Generalna preporuka“ data je konačna preporuka lokalnim samoupravama da se razmotri princip plaćanja svih obaveza po jednoj fakturi, odnosno računu. Sistem „jedan račun“ podrazumijeva da se sve obaveze koje ima građanin ili privredni subjekat

dobijaju od strane lokalne samouprave najkasnije do 10-tog u mjesecu za prethodni mjesec sa svim troškovima koje je potrebno da izmiri.

➤ Preporuka nije usklađena sa **sistemom naplate lokalnih javnih prihoda. Važećim zakonskim propisima nije utvrđen mjesečni način plaćanja ni jednog od lokalnih javnih prihoda.** Naprotiv. Zakonom o porezu na nepokretnosti propisano da se porez na nepokretnosti plaća u dvije jednake rate, od kojih prva dospijeva 30. juna, a druga 30. novembra godine za koju se porez utvrđuje. Način plaćanja lokalne takse se utvrđuje u zavisnosti od nastanka taksene obaveze, dok se naknada za komunalno opremanje plaća po osnovu zaključenog ugovora i utvrđenih međusobnih ugovorenih obaveza.

➤ Poistovjećivanje lokalnih javnih fiskaliteta sa naknadama koje građani i pravna lica plaćaju privrednim društvima koja su u većinskom vlasništvu lokalnih samouprava, a koje se odnose na račune za isporučenu vodu iz gradskog vodovoda, kao i za odvoz i deponovanje komunalnog otpada, nije u skladu sa budžetskim pravilima i načinom rada ovih privrednih društava.

1. Privredna društva u većinskom vlasništvu lokalnih samouprava su zasebna pravna lica, koja imaju sopstveni finansijski subjektivitet i koja nijesu potrošačke jedinice budžeta jedinica lokalnih samouprava. S toga, ne postoje mogućnosti da se jednim računom obuhvate i lokalni fiskaliteti i naknade koje se plaćaju ovim privrednim društvima.

2. Ukoliko bi lokalna samouprava sa jedinstvenog računa na koji bi se vršila uplata razdvajala prihodovana sredstva i na privredna društva koja su u većinskom vlasništvu lokalnih samouprava (što je trenutno, bez krupnih strukturnih reformi u funkcionisanju sistema trezora lokalnih samouprava, potpuno nemoguće), onda bi se **dodatno izgubila mogućnost praćenja i kontrole naplate kako lokalnih javnih fiskaliteta, tako i naknada za korišćenje komunalne infrastrukture** (vodovod, čistoća, deponija, i sl).

Na osnovu naprijed navedenog, Komisija za finansiranje lokalne samouprave i Komisija za prostorno planiranje i komunalne djelatnosti Zajednice opština Crne Gore, u pogledu predloženih scenarija koji se odnose na naknadu za komunalno opremanje zauzele su sljedeći

S T A V

Radi unapređenja poslovnog ambijenta i stvaranja uslova za privlačenje investicija na lokalnom nivou u sprovođenju politike Vlade Crne Gore u ovoj oblasti, jedinice lokalne samouprave su opredjeljenja da je prihvatljiv predloženi scenario II kojim se predlaže da naknada za komunalno opremanje ostane u sistemu, pod sljedećim uslovima:

1. da se ne vrši izjednačavanja naknade za komunalno opremanje i naknade za puteve, jer se radi o različitim vrstama naknada čije su namjene zakonom utvrđene i potpuno različite. Umanjenje naknade za komunalno opremanje za iznos naknade za puteve predstavljalo bi povredu zakonskih propisa i narušilo princip vladavine prava, te ozbiljno dovelo u pitanje finansijsku održivost lokalne samouprave;
2. da jedinice lokalne samouprave svojim propisom utvrde mogućnosti za odložno plaćanje naknade za komunalno opremanje i rokove za plaćanje iste (3-5 godina), u zavisnosti od veličine objekata i prema stvarnim procjenama, potrebama i mogućnostima svake jedinice lokalne samouprave;
3. da jedinice lokalne samouprave izvrše (postupno) izjednačavanje visine naknade za poslovne i stambene objekte.

PREDSJEDNIK KOMISIJE ZA
FINANSIRANJE LOKALNE
SAMOUPRAVE

mr Miomir Jakšić, sr.

PREDSJEDNIK KOMISIJE ZA
PROSTORNO PLANIRANJE I
KOMUNALNE DJELATNOSTI

Oliver Marković, sr.